

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วิทยานิพนธ์
ของ
ธนา โด่งพิมาย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มกราคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

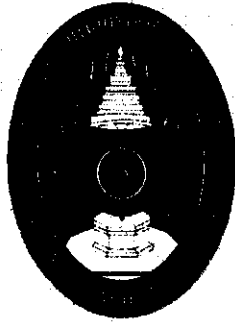
**DEVELOPMENT OF SCHOOL MANAGEMENT MODEL
BY INTEGRATING PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY
ECONOMY IN PRIMARY SCHOOLS OF THE LOWER
NORTHEASTERN REGION**

Thana Dongphimai

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Administration**

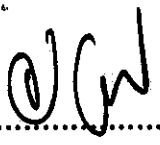
January 2018

Copyright of Buriram Rajabhat University

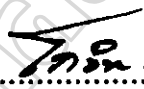

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายธนา โด่งพิมาย
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

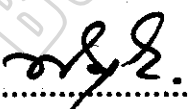

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉัตร ปะโคทั้ง)

..... กรรมการ
(ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
(ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
(ดร.สิทธิชัย ดีตัน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ดร.พัชนี กุฑพานันท์)

คณบดีคณะครุศาสตร์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
25 ๕.ค. 2561

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นอมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
25 ๕.ค. 2561

ชื่อเรื่อง	การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	
ผู้วิจัย	ธนา โค่งพิมาย	
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร. ศรีเพ็ญ พลเดช	ที่ปรึกษาหลัก
	ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร	ที่ปรึกษาร่วม
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์ 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดย บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 2 ร่างรูปแบบและประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ โดยการประชุมกลุ่มสนทนา จากผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบความเป็นไปได้จากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการใน 2 องค์ประกอบคือ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง ได้แก่ 1) ความพอประมาณ 2) มีเหตุผล 3) มีภูมิคุ้มกัน และ 2 เงื่อนไข ได้แก่ 1) คุณธรรม 2) ความรู้ และการบริหารสถานศึกษา 4 งาน ดังนี้ 1) งานวิชาการ 2) งานบุคคล 3) งานงบประมาณ 4) งานทั่วไป โดยมีความคิดเห็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

TITLE	Development of School Management Model by Integrating Philosophy of Sufficiency Economy in Primary Schools of the Lower Northeastern Region.	
AUTHOR	Thana Dongphimai	
THESIS ADVISORS	Dr. Sripen Poldech	Major Advisor
	Dr. Kovit Vajarintaragoon	Co-advisor
DEGREE	Doctor of Philosophy	MAJOR Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR 2018

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to create and develop school management model by integrating philosophy of sufficiency economy in primary schools of the lower northeastern region and 2) to evaluate appropriateness, feasibility, and benefit of school management model by integrating the philosophy of sufficiency economy in primary schools of the lower northeastern region. This study included three phase as follows: Phase 1: Study documents and related research and interview with experts, Phase 2: Draft model and evaluate appropriateness and feasibility by means of focus group from experts, and Phase 3: Check feasibility of school management model from 314 school administrators as samples. The statistics used to analyze the data were mean and standard deviation.

The findings of this research were as follows:

1. The school management model by integrating the philosophy of sufficiency economy consisted of three interrelated components: 1) reasonableness (or wisdom), 2) moderation, and 3) prudence, two essential underlying conditions: 1) knowledge and 2) morality, and four duties of school management: 1) academic management, 2) human resource management, 3) budget management, and 4) general management, revealing that the opinions of appropriateness and feasibility of components were at a high level in overall and each aspect.
2. The school management model by integrating the philosophy of sufficiency economy in primary schools of the lower northeastern region was found that appropriateness, feasibility, and benefit were at a high level in overall and each aspect.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่ายผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
อาจารย์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ
ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ
คล่องได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกใน
การประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ในการให้ข้อมูลรวมทั้งอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือกันในการประสานงาน ในการจัดทำ
วิทยานิพนธ์อย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณครอบครัว ผู้บริหาร คณะครูและเพื่อนนักศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 5 ที่ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้
ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจาก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณแต่บิดา
มารดา บुरพจารย์ คณาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนให้เป็นผู้ที่มี ศีล สมာธิ ปัญญาตั้งมั่นอยู่ในความดี
เสมอมา ตลอดทั้งภรรยา บุตร พี่น้อง เพื่อนร่วมงานที่ได้ให้ความช่วยเหลือและได้ให้กำลังใจแก่
ผู้วิจัย

ธนา โด่งพิมาย

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ประกาศนุญผลการ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพประกอบ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	12
ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา.....	38
แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	48
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	57
ความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	64
การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	65
การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา.....	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	74
แนวคิดการบริหารแบบบูรณาการ.....	81
การจัดการแบบบูรณาการ.....	81
ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการแบบบูรณาการ.....	82
ความหมายของการบูรณาการ.....	82
ลักษณะสำคัญของการบูรณาการ.....	84
ความสำคัญของการจัดการแบบบูรณาการ.....	84
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ.....	85
ความหมายของรูปแบบ.....	85
ประเภทของรูปแบบ.....	85
การทดสอบรูปแบบ.....	88
การพัฒนารูปแบบ.....	90
งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ.....	90
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	101
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	103
วิธีดำเนินการวิจัย.....	103
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	104
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	110
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง.....	113

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิจัยระยะที่ 2 ร่างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง.....	116
การวิจัยระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณา การหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง.....	140
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	154
สรุปผลการวิจัย.....	155
อภิปรายผลการวิจัย.....	157
ข้อเสนอแนะ.....	165
บรรณานุกรม.....	166
ภาคผนวก.....	176
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ.....	177
ภาคผนวก ข หนังสือทดลองเครื่องมือในการวิจัย.....	183
ภาคผนวก ค หนังสือเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา.....	186
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	196
ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	198
ภาคผนวก ฉ แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงวุฒิ.....	217
ภาคผนวก ช คู่มือการดำเนินการ.....	222
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	250

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 การสังเคราะห์รูปแบบ.....	100
4.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านหลักการและเหตุผล.....	125
4.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านวัตถุประสงค์.....	126
4.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านสาระสำคัญ.....	127
4.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ.....	128
4.5 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ.....	131
4.6 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล.....	133
4.7 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป.....	135
4.8 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านแนวทางการนำไปสู่การปฏิบัติ.....	137

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.9 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านเงื่อนไขการนำรูปแบบไปสู่ความสำเร็จ.....	139
4.10 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง.....	140
4.11 ผลความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านสาระสำคัญ.....	141
4.12 ผลความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ.....	142
4.13 ผลความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ.....	146
4.14 ผลความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล.....	148
4.15 ผลความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป.....	150

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า	
2.1	แผนผังการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	20
2.2	หลักความพอประมาณตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	49
2.3	หลักความมีเหตุผลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	50
2.4	หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	51
2.5	หลักการมีความรู้ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	52
2.6	หลักการมีคุณธรรมที่ดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	53
2.7	แนวคิดหลักสำคัญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	59
2.8	รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ของ Brown & Moberg.....	87
2.9	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	102
3.1	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	112
4.1	รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง.....	153

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิกฤตการณ์ความล้มเหลวทางเศรษฐกิจครั้งประวัติศาสตร์ของประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2540 ทำให้ประเทศไทยต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือ IMF เพื่อฟื้นฟูสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการกลับมาทบทวนแนวทางในการพัฒนาประเทศครั้งใหญ่ โดยสำนักงานคณะกรรมการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนพัฒนาประเทศ ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระราชทานที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจมาเป็นเวลานาน ในการใช้นำทางจัดทำแผนมาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549 : 9) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับและทุกภาคส่วนของสังคมมีความเข้าใจในหลักปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อนำไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตด้านต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็ง ประเทศชาติมีความมั่นคง

การยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบองค์รวมให้เกิดความสมดุล ทั้งคน สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการเตรียมระบบภูมิคุ้มกันของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) และฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ทำให้ประเทศไทยเข้มแข็งมีภูมิคุ้มกันสูงขึ้นและสามารถปรับตัวรับกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนได้จากดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทย โดยรวมที่ไม่ได้รับผลกระทบและอยู่ระหว่างร้อยละ 66 - 68 มีปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง การมีงานทำ ความเข้มแข็งของชุมชนและความอบอุ่นของครอบครัวที่ส่งผลดีต่อความอยู่เย็นเป็นสุข อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ยังเป็นอุปสรรค ได้แก่ ความสมานฉันท์ในสังคมสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศขาดความสมดุล ความเสี่ยงจากปัญหาสุขภาพจิตที่สูงขึ้น รวมถึงสุขภาวะของคนไทยลดลงจากคุณภาพการศึกษาที่เป็นปัญหาซึ่งประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็ว และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็น

ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 จึงจำเป็นต้องมีภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียงให้เกิดขึ้นในเด็ก เยาวชน สอนให้นักเรียน นักศึกษาตระหนักถึงความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้า และเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อความผันผวนของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ ฝึกตนเองให้มีความรอบคอบและระมัดระวัง โดยใช้สติปัญญาในการทำงาน และดำเนินชีวิตที่สำคัญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังเน้นให้นักเรียน นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่นแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 5 , เจริญ ภูวจิตร. 2550 : 12 , และ ถิลาภรณ์ บัวสาย. 2549 : 10)

การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งในและนอกระบบการศึกษา ให้สามารถดำรงชีวิตก้าวหน้าไปอย่างสมดุลมั่นคงพร้อม ๆ กับมีวิถีการปฏิบัติที่ยั่งยืน พร้อมทั้งเสนอแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาว่าสถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตร ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) โดยมีหลักการสำคัญ 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภและไม่ตระหนี่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 12)

นอกจากนี้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีสถานศึกษาแกนนำการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมทั้งกำลังขยายไปสู่สถานศึกษา นำร่องและเครือข่ายการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีขอบข่ายการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารวิชาการ 2) ด้านบริหารทั่วไป 3) ด้านบริหารงบประมาณ 4) ด้านบริหารบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อที่ 5 ในจำนวน 8 ข้อ คือ “อยู่อย่างพอเพียง” ซึ่งมีระบบการกำกับติดตามการดำเนินงานระดับชั้นในคำรับรองการปฏิบัติราชการ อีกทั้งนวัตกรรมจัดการศึกษา แนวทางการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-class standard school) ได้กำหนดในสาระการเรียนรู้สู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลสาระการเรียนรู้โลกศึกษา (Global education) คือ เรียนรู้ถิ่นศึกษา สืบสานวิถีไทย มองไกลศึกษาโลก สืบ โชคชะตามนุษย์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการประยุกต์หลักคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งสิ้นที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นโยบายในการปฏิรูปการศึกษา รอบที่ 2 (พ.ศ. 2552 - 2561) เป็นการปฏิรูปใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย พัฒนาคุณภาพคนไทย ยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ จากการดำเนินงานที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำเครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแบบอย่างในการขยายเครือข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอื่น โดยความร่วมมือของโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และมูลนิธิสยามกัมมาจล ทำให้มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างในปี 2556 - ปี 2558 จำนวน 10,970 โรงเรียน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4,524 โรงเรียน

จากการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบมีความเชื่อถือศรัทธาต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจที่จะนำพากลุ่มคนที่มีความคิดคล้ายกันมาทำงานร่วมกันอย่างมีพลังและมี

ความสุข โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันสร้างประโยชน์ระหว่างองค์กร โรงเรียนและเยาวชน และในบางโครงการก็ยังขยายไปสู่ชุมชนอีกด้วย ซึ่งนับว่าโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ได้กระตุ้นให้เยาวชน สถานศึกษาและชุมชนเกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างพอเพียง อย่างเป็นธรรมชาติ (จิรายุ อีรางกูร ณ อยุธยา. 2553 : 8 , ปริยานุช พิบูลสราวุธ. 2549 : 4)

จากสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างพบว่ายังมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ขาดรูปแบบการปฏิบัติที่ชัดเจน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ขาดองค์ความรู้ในการบูรณาการ ซึ่งเป็นปัญหาต่อการประเมินผลเพื่อเป็นสถานศึกษาพอเพียงและเป็นศูนย์การเรียนรู้ในอนาคตต่อไป เพื่อให้การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นไปในแนวทางเดียวกันและเป็นแบบอย่างการจัดการศึกษารับรู้ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมีโครงการสถานศึกษา จากการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานทั่วไป ที่ผ่านมาขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ จึงทำให้มีความหลากหลายในการบริหารจัดการซึ่งส่งผลถึงความสำเร็จและไม่สำเร็จตามเป้าหมายของการประเมินเข้าสู่สถานศึกษาพอเพียง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์และผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียงและพัฒนาสู่การประเมินเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงได้อีกครั้งด้วย

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างจากสถานศึกษาดั้งเดิม เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม เป็นไปได้ และมีประโยชน์ ซึ่งทำให้ได้คำตอบที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ต่อการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามวิจัย

1. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่ได้สร้างขึ้นมีความเหมาะสม เป็นไปได้และมีประโยชน์อยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
3. เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และมีประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญดังนี้

1. ได้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพในการนำไปใช้
2. เป็นแนวทางในการนำรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมสาระสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการงานวิชาการ 2) การบริหารจัดการงานงบประมาณ 3) การบริหารจัดการงานบุคคล และ 4) การบริหารจัดการงานทั่วไป หลักการบริหารจัดการสถานศึกษานี้สามารถบูรณาการเข้ากับหลักปรัชญา ได้แก่ ความพอประมาณ การมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยมีเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่างไว้ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้ทรงวุฒิ และผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาและกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงดังนี้

ประชากร เป็นผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษาดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่า 5 ปี ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนสอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่น้อยกว่า 5 ปี (ในกรณีผู้ทรงคุณวุฒิมีประสบการณ์ด้านการบริหาร/การสอน ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จะต้องมีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการบริหารการศึกษารวมทั้งผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมทางการบริหารการศึกษานองหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือผ่านการเตรียมผู้บริหารก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง)

กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ทั้ง 8 จังหวัด จังหวัดละ 1 คน จำนวน 8 คน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 8 คน

3. ครูผู้สอนในสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 7 คน

รวมทั้งสิ้น 23 คน กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากผู้มีประสบการณ์และผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เป็นการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) หลักการเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญของรูปแบบซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ (2) ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ (3) ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล และ (4) ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป 4) แนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขนำรูปแบบไปสู่ความสำเร็จ

ประชากร ผู้บริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 1,711 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ของการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2543) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 314 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ กระบวนการการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง หลักการ วิธีการ แนวคิด อุดมการณ์หรือแนวทางในการแสวงหาความรู้ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทุกหมู่เหล่า ครอบคลุมความพอประมาณ ความเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้และคุณธรรม โดยมีการนำมาบูรณาการใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล และในการบริหารจัดการสถานศึกษานั้นจะต้องมีเงื่อนไขความรู้ ได้แก่ รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวังและเงื่อนไขคุณธรรม ได้แก่ สติปัญญา ขยัน อดทน พากเพียร ซื่อสัตย์ สุจริต แบ่งปัน ที่ได้มีการนำไปสอดแทรกอธิบาย เพื่อให้เกิดเป็นแนวทางหรือวิธีการในการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

2. **รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง วิธีการแนวทางปฏิบัติ หรือกระบวนการผสมผสานองค์ความรู้ ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี โดยมีเงื่อนไขคือ ความรู้และคุณธรรม จริยธรรมเข้ากันกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบ โดยเฉพาะนำไปผสมผสานโดยการสอดแทรกอธิบาย เพื่อใช้เป็นวิธีการเป็นแนวทางในทางปฏิบัติ หรือเป็นกระบวนการในการปฏิบัติครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

2.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการผสมผสานเข้ากับงานด้านบริหารจัดการงานวิชาการอย่างกลมกลืนกันเป็นวิธี หรือแนวปฏิบัติ ครอบคลุมงานหรือกิจกรรม ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัด ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา ด้านพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.2 การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางในการปฏิบัติที่ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการจนกลมกลืน โดยเริ่มจากด้านการจัดทำและเสนอขอ งบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานการใช้จ่ายเงิน

และผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงิน
ด้านการบริหารบัญชี และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

2.3 การบริหารงานบุคคล หมายถึง วิธีการหรือแนวทางในการปฏิบัติที่ได้มีการนำเอาหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาผสมผสาน สอดแทรกจนกลายเป็นระบบการบริหารงานบุคคลที่มี
ประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการวางอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
ด้านการส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ด้านวินัยและการรักษาวินัย ด้านการออกจากงาน

2.4 การบริหารงานทั่วไป หมายถึง วิธีการหรือแนวทางในการปฏิบัติที่ได้มีการนำเอาหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการจนกลมกลืน โดยครอบคลุมด้านการดำเนินงานธุรการ
ด้านงานเลขานุการ ด้านงานพัฒนาระบบและดูแลเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ด้านการประสานและ
พัฒนาเครือข่ายสถานศึกษา ด้านการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ด้านงานเทคโนโลยี
สารสนเทศ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
ด้านการจัดสถานที่ และสภาพแวดล้อม ด้านงานทะเบียนผู้เรียน ด้านการรับนักเรียน ด้านการส่งเสริม
และประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
ด้านงานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา ด้านงานส่งเสริมสนับสนุน
และประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา
ด้านงานประสานงานหน่วยงานอื่น ๆ ด้านการจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน ด้านการบริการ
สาธารณะ

3. การประเมินรูปแบบ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ความ
ถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

3.1 ความเหมาะสม หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมี
การดำเนินงานเป็นระบบ มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและมีประสิทธิภาพ

3.2 ความเป็นไปได้ หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีการ
ควบคุม การระบุปัญหาและ โอกาส การกำหนดเป้าหมาย อธิบายถึงสถานการณ์และกลยุทธ์ที่จะนำไปใช้
ในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ความถูกต้อง หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีความน่าเชื่อถือถูกต้อง มีระบบการควบคุมชัดเจน และมีประสิทธิภาพ

3.4 การนำไปใช้ประโยชน์ หมายถึง การนำรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ไปใช้ในการดำเนินการพัฒนาและบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาราชการแทนในสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

5. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชั้น อนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

6. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หมายถึง จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 8 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดยโสธร

7. คู่มือรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางสำหรับสถานศึกษานำไปใช้ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เสนอในประเด็นต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา
  - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
  - 1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
  - 1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาและจัดการสถานศึกษา
  - 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 2.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 2.2 ความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 2.3 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
  - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. แนวคิดการบริหารแบบบูรณาการ
  - 3.1 การจัดการแบบบูรณาการ
  - 3.2 ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการแบบบูรณาการ
  - 3.3 ความหมายของการบูรณาการ
  - 3.4 ลักษณะของการบูรณาการ
  - 3.5 ความสำคัญของการจัดการแบบบูรณาการ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ
  - 4.1 ความหมายรูปแบบ
  - 4.2 ประเภทของรูปแบบ
  - 4.3 การทดสอบรูปแบบ
  - 4.4 การพัฒนารูปแบบ
  - 4.5 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

1.1.1 ความหมายของการบริหาร

มีผู้ให้นิยามและความหมายของการบริหารไว้ คล้ายคลึงกันสามารถสรุปได้ดังนี้ วรารัตน์ เขียวไพรี (2542 : 48) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจกรรมงานอื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับศิริอร ชันธหัตต์ (2545 : 45) ที่กล่าวว่า การบริหาร คือ กิจกรรมของหมู่คณะ ทุกองค์การจะประกอบด้วย หมู่คณะ จึงจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์เพื่อถือปฏิบัติ มีการสั่งการ มอบหมายงานและประสานงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์การ ส่วนศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2545 : 18) ให้ความหมายของการบริหารจัดการทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรการบริหารที่สำคัญ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า 4M's สรุปได้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการที่จะทำให้อัตุประสงค์ ประสบความสำเร็จโดยผ่านบุคคลและองค์ประกอบของการบริหาร ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผน การจัดองค์กร การกำหนดนโยบายและการควบคุม

1.1.2 กระบวนการในการบริหาร

กระบวนการในการบริหารและหน้าที่ ย่อมมีความแตกต่างกันบ้างในเรื่องของการจัดกลุ่มภารกิจ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่ากลุ่มภารกิจและกระบวนการบริหารจะครอบคลุมใน 5 เรื่องหลัก ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การอำนวยการและการควบคุม มีสาระที่เป็นรายละเอียดสำคัญดังนี้

1) การวางแผน นักบริหารและนักวางแผนได้ให้คำจำกัดความของการวางแผนไว้ดังนี้ การวางแผน คือกระบวนการของการตัดสินใจล่วงหน้าว่า อะไรที่ควรจะทำ และจะทำอย่างไร มอนดีและพรีมีซ์ (Mondy & Premeaux, 1995 : 57) การวางแผน คือ กระบวนการของการพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร

2) วัตถุประสงค์ นโยบาย และวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น คาสต์ และโรเซนวิก (Kast & Rosenzweig, 1985 : 435-436) ได้เสนอประเด็นนี้ไว้ในการวางแผน ซึ่งหมายถึง กระบวนการขั้นหนึ่งในการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้ แผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ความรู้ในทางวิทยาการและวิจารณ์ญาณ วินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้วยังกำหนดวิธีการ โดยถูกต้องและมีเหตุผลเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปโดยเรียบร้อยสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากที่สุด (วรารัตน์ เขียวไพรี, 2542 : 84) ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องที่คิดถึงสิ่งที่จะเกิดหรือหวังจะให้เกิดขึ้นในอนาคต แผนจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ต้องการจะให้

มีขึ้น การกำหนดให้มีแผนเป็นการแสดงออกให้เห็นอรรถริยภาพของมนุษยชาติ ที่ใช้ความพากเพียรพยายามปรับสิ่งแวดล้อมให้เป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิต

หากจะกล่าวในแง่ของสถานการณ์ การวางแผนเป็นกระบวนการในการเผชิญกับความไม่แน่นอนโดยการกำหนดการกระทำขึ้นล่วงหน้าเพื่อให้ได้ผลตามที่กำหนดไว้ การวางแผนจะเกี่ยวข้องกัน 2 อย่าง คือ จุดหมายปลายทางกับวิธีการ จุดหมายปลายทางก็คือจะทำอะไร วิธีการก็คือจะทำอย่างไร การวางแผนเป็นหน้าที่อันดับแรกของผู้บริหารสำหรับการบริหารงาน ซึ่งกำหนดให้หน้าที่ทางการวางแผนจะต้องกระทำเป็นอันดับแรก จึงเป็นที่เข้าใจได้ว่า ในทางวิชาการบริหารนั้นยอมรับว่าการวางแผนมีความสำคัญมาก การวางแผนจะช่วยให้ผู้บริหาร และ ผู้ปฏิบัติงานมองไปในอนาคต และเป็นโอกาสที่จะกระทำการต่าง ๆ ให้สำเร็จตามความมุ่งหมายได้ ทั้งยังทำให้มองเห็นปัญหาอุปสรรคและภัยคุกคามต่าง ๆ เพื่อจะได้หาทางป้องกัน ตลอดจนลดภาวะความเสี่ยงต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้ การวางแผน เป็นตัวกำหนดทิศทางในเรื่องของ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์การทำให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนได้ทราบว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายเหล่านั้น (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543 : 19)

ขั้นตอนการวางแผน จึงคล้ายกับขั้นตอนการตัดสินใจซึ่งมีขั้นตอน

ดังต่อไปนี้

(1) การวิเคราะห์สถานการณ์ ได้แก่ การหาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การแปลความหมายของข้อมูลที่ได้ และการสรุปผลเกี่ยวกับข้อมูลทั้งหมดสำหรับนำมาใช้ในการตัดสินใจกำหนดเป็นแผนขึ้นมา การวิเคราะห์จะต้องรวมถึงสถานการณ์ในอดีต สภาพแวดล้อมในปัจจุบันและรวมถึงการคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การวิเคราะห์สถานการณ์จะต้องแยกเป็นสภาพแวดล้อมภายในองค์การและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ สภาพแวดล้อมภายในเป็นปัจจัยที่องค์กรสามารถควบคุมได้

(2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน ผู้ทำแผนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ไว้หลาย ๆ วัตถุประสงค์และกำหนดแผนไว้หลาย ๆ แผน เพื่อให้สอดคล้องกับระบบงานและหน่วยงาน

(3) การประเมินวัตถุประสงค์และแผนการประเมิน คือ การหาคุณค่าของวัตถุประสงค์แต่ละอย่างและแผนแต่ละแผนซึ่ง แต่ละวัตถุประสงค์และแต่ละแผนย่อมมีทั้งผลดีผลเสีย หากสามารถรู้ข้อดีข้อเสียอย่างชัดเจนก็ย่อมไม่มีปัญหาในการตัดสินใจเลือก แต่ถ้าไม่ชัดเจนผู้บริหารจะต้องจัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์และแผน

(4) การนำไปใช้ เมื่อเลือกวัตถุประสงค์และแผนแล้ว ผู้บริหารจะต้องนำไปใช้การเลือกแผนที่ดีที่สุด อาจไม่ได้ประโยชน์เลยถ้าการนำไปใช้ไม่เหมาะสม สิ่งสำคัญก็คือ

ผู้ใช้แผนจะต้องเข้าใจอย่างชัดเจนและต้องมีทรัพยากรอย่างเพียงพอและขณะเดียวกันทุกคนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนตั้งแต่ต้นด้วยการนำแผนไปใช้จึงจะประสบผลตามต้องการ

(5) การตรวจสอบและควบคุม การตรวจสอบและควบคุมทำให้รู้ว่าจะต้องมีการแก้ไขอะไรบ้าง หรือต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างไร หากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงไปจากที่คาดคะเนล่วงหน้า

(6) วิธีการวางแผน ผู้บริหารจะต้องมุ่งที่ประสิทธิผลของการวางแผน คือ ทำให้บรรลุเป้าหมายที่ระบุไว้ในแผน ขณะเดียวกันก็มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพของการวางแผน คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุดด้วย นอกจากนี้การวางแผนจะต้องก่อให้เกิดความพอใจแก่ตัวบุคคลและกลุ่มในองค์กรด้วย การจะทำให้ได้แผนที่มีลักษณะดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องเลือกวิธีการวางแผนให้เหมาะสม การวางแผน คือ กระบวนการของการตัดสินใจล่วงหน้าว่าเราจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อใด และใครจะต้องเป็นผู้กระทำ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือการวางแผน คือ กระบวนการในการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการว่าจะทำอย่างไรให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น

3) การจัดองค์กร ความหมายของการจัดองค์กร มีผู้ให้นิยามหรือ ความหมายไว้หลากหลายแตกต่างกันดังนี้ การจัดองค์กร คือ กระบวนการกำหนด ความสัมพันธ์ระหว่างคนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อที่จะก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ตุลา มหาสุธานนท์, 2545 : 158) การจัดองค์กร คือ การจัดระเบียบกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร และมอบหมายงานให้คนปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการจัดองค์กรที่ดีจะช่วยให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- (1) ทำให้ทราบขอบเขตความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ
- (2) ช่วยป้องกันการงานที่ซ้ำซ้อน
- (3) ช่วยประสานงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้ดี
- (4) ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างพนักงานในองค์กรได้
- (5) สามารถแสดงให้เห็นตัวภาระหน้าที่ความรับผิดชอบได้ชัดเจน
- (6) ทำให้มีระบบการสื่อสารตามสายการบังคับบัญชาที่ดี

การจัดองค์กร คือ กระบวนการกำหนดความสัมพันธ์ การจัดระเบียบกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร ให้รู้ขอบเขตของงาน ลดการซ้ำซ้อน ลดปัญหาความขัดแย้งแสดงหน้าที่ที่ชัดเจนเพื่อมอบหมายให้คนปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหลักของการจัดองค์กรควรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา สายบังคับบัญชา ช่วงการบังคับบัญชา การประสาน หลักของการทำงานเฉพาะอย่าง และเอกภาพในการบังคับบัญชา

4) การจัดบุคลากร หลักการบริหารบุคลากรและภาวะผู้นำ ประกอบด้วย การจัดการ โดยยึดวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ประสบการณ์ การแบ่งงาน การสรรหาทรัพยากรทดแทน การจัดระเบียบงาน การจัดหน้าที่ความรับผิดชอบ การบริหารงาน การบริหารโดยข้อยกเว้น การเลือกการตัดสินใจที่สั้นที่สุด ซึ่งการบริหารหรือการจัดการจำเป็นต้องเรียนรู้จากประสบการณ์ ด้วยเพราะเมื่อใดที่เกิดช่องว่างระหว่างวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้กับผลลัพธ์ที่ได้ ผู้บริหารต้อง วิเคราะห์ถึงสาเหตุและวิธีการแก้ไขซึ่งต้องใช้ความรู้และประสบการณ์มาพิจารณาร่วมกัน หลักการ บริหารจัดการการแบ่งงานและการกระจายงานให้ผู้ร่วมงานตามลักษณะงานและความสามารถ จะช่วยให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเต็มที่ โดยใช้หลักการของการทำงานเป็นทีม อย่างไรก็ตาม นอกจากความสมดุลของบุคลากรประเภทต่าง ๆ แล้ว เครื่องมือ เครื่องใช้และเงินก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องบริหาร หรือจัดการให้เพียงพอที่จะอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานอีกด้วย ซึ่งสภาพความเป็นจริงนั้น ทรัพยากรมักจะมีจำกัดหรืออาจเรียกได้ว่าขาดแคลนก็ได้ ฉะนั้น ความจำเป็นของการบริหารและการจัดการ ก็ต้องคำนึงถึงสิ่งที่อาจนำมาใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะทรัพยากรที่หาได้ในท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่หลักการข้อต่อไป ได้แก่

(1) หลักการบริหารจัดการสรรหาทรัพยากรทดแทน การบริหารหรือการจัดการ คือ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดให้คนมาทำงานร่วมกันประสานงานกลมเกลียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(2) หลักการบริหารจัดการจัดระเบียบงานให้สอดคล้องกัน การจัดระเบียบงานให้สอดคล้องกัน หมายถึง การกำหนดและควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ให้สนับสนุนเกื้อกูลซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เสมอ โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องของงานแต่ละขั้น ในการช่วยส่งเสริมให้กิจกรรมนั้น ๆ ดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) หลักการบริหารจัดการหน้าที่ความรับผิดชอบช่วยกำหนดโครงสร้างงานการพิจารณาความสัมพันธ์ในเรื่องงานของแต่ละบุคคลนั้นสามารถแจกแจงออกได้เป็น 2 ประการคือ ในรูปของหน้าที่ และในรูปของโครงสร้างสำหรับความสัมพันธ์ในรูปของหน้าที่นั้น สามารถพิจารณาได้โดยตรงจากธรรมชาติของงาน ซึ่งกำหนดไว้ว่า ที่ไหน เมื่อไหร่ และก่อนหรือหลัง เป็นต้น ส่วนความสัมพันธ์ในรูปของโครงสร้างนั้นจะเกี่ยวข้องกับกฎระเบียบและขั้นตอนในการบริหาร

(4) หลักการบริหารจัดการมอบหมายงาน แสดงถึงผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและผู้รับผิดชอบงานแต่ละงาน การมอบหมายงาน หมายถึง การที่ผู้บริหารหรือหัวหน้าได้มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาไปดำเนินการ โดยอาจจะมิเงื่อนไขหรือไม่ก็ตาม ผู้บริหารหรือหัวหน้าจะต้องยึดหลักที่ว่า ไม่ควรทำอะไรในสิ่งที่ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถทำได้ดีพอ ๆ กับที่ตนทำเอง ซึ่งในเรื่องนี้ผู้บริหารจะต้องพยายามคิด เสียว่า

การมอบหมายงานนั้นไม่ใช่การให้ เพราะการมอบหมายยังมีพันธะผูกพันในระหว่างผู้มอบและผู้รับ ซึ่งไม่เหมือนกับกรให้ เพราะในการมอบหมายนั้นทั้งผู้มอบและผู้รับต้องมีความพร้อมในการที่จะต้องให้หรือรับ

การจัดบุคลากรต้องประกอบด้วย การแบ่งงาน การสรรหาทรัพยากร ทดแทน การจัดระเบียบงาน การจัดหน้าที่ความรับผิดชอบโดยการบริหารงาน การแบ่งงาน จำเป็นต้องคำนึงถึงการกระจายงานให้ผู้ร่วมงานตามลักษณะงานและความสามารถจะช่วยให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเต็มที่

5) การอำนาจการ หลักการปฏิบัติการอำนาจการเป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎี การบริหาร กระบวนการปฏิบัติการบริหารจัดการ การปฏิบัติการบริหารจัดการพระสงฆ์ การปฏิบัติการฝึกอบรมบุคลากรส่วนสำคัญในการปฏิบัติการจัดการฝึกอบรม สภาพและ การปฏิบัติการจัดการฝึกอบรมรูปแบบที่ใช้ในการปฏิบัติการฝึกอบรม ประเภทของการปฏิบัติการ ฝึกอบรม ประโยชน์ของการปฏิบัติการฝึกอบรม การปฏิบัติการบริหารงานฝึกอบรม มีรายละเอียดที่เป็นสาระสำคัญดังนี้ หลักการปฏิบัติการอำนาจการเป็นงานของผู้อำนาจการหรือผู้บังคับบัญชา มีงานหลักคือ การดูแลให้มีการปฏิบัติงานเหมาะสมโดยบุคคลอื่น มีหน้าที่บริหารงานองค์การโดยสั่งการ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ และจูงใจให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

1. งานด้านการวางแผนของผู้อำนาจการ มีดังนี้
  - 1.1 มีส่วนในการกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มต่าง ๆ ในองค์การ
  - 1.2 กำหนดลักษณะงานแต่ละอย่างให้ชัดเจน
  - 1.3 มีความเข้าใจและช่วยตีความนโยบาย
  - 1.4 มีการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ
2. งานด้านการจัดองค์การของผู้อำนาจการ มีดังนี้
  - 2.1 การมอบหมายงานให้บุคคลที่เหมาะสม
  - 2.2 การแบ่งงานให้บุคลากรในหน่วยงาน
  - 2.3 กำหนดงานในหน่วยเดียวกันให้มีมาตรฐานคล้ายคลึง
  - 2.4 กำหนดสายการบังคับบัญชา และความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร
  - 2.5 ดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นปัจจุบัน
3. งานด้านการปฏิบัติการของผู้อำนาจการ
  - 3.1 กำหนดการเปลี่ยนแปลงบุคลากร
  - 3.2 ประเมินผลการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล
  - 3.3 ฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่แทนตน

- 3.4 คู่มือความสัมพันธ์อันดีและขวัญของบุคลากร
- 3.5 ศึกษาความจำเป็นและความต้องการของบุคลากร
4. งานด้านควบคุมของผู้บริหาร มีดังนี้
  - 4.1 ติดตามวิธีการปฏิบัติสำหรับงานแต่ละอย่าง
  - 4.2 กำหนดมาตรฐานสำหรับงานแต่ละอย่าง
  - 4.3 วัดผลผลิตของงาน
  - 4.4 ตรวจสอบความถูกต้องและปริมาณงาน
5. ข้อเสนอแนะในการอำนวยการให้เกิดผลดีแก่องค์กร ควรจะมีกิจกรรม

ดังต่อไปนี้

- 5.1 การมีส่วนร่วมในการบริหาร เป็นวิธีการที่ผู้บังคับบัญชาพอใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือกันทำงานในองค์กร เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์
  - 5.2 จัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ในแต่ละงาน ทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณ วัสดุ เครื่องจักร และอุปกรณ์ ทรัพยากรมนุษย์ และการจัดแบ่งพื้นที่สำนักงาน ผู้บังคับบัญชาจะเกี่ยวข้องกับทรัพยากรเหล่านี้ทั้งด้านการจัดหา จัดแบ่งและควบคุมสำหรับแต่ละงานให้เหมาะสม
  - 5.3 คู่มือกิจกรรมสำนักงานให้เป็นไปตามกฎ และนโยบายขององค์กร
  - 5.4 สร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นในแผนก และระหว่างแผนกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเนื่องจากความสัมพันธ์อันดีจะสร้างให้เกิดการประสานงานและร่วมมือกันทำงาน จะลดความสูญเปล่าทั้งทางด้านวัสดุ เงินทุน เครื่องจักร อุปกรณ์ และทรัพยากรมนุษย์
  - 5.5 ประเมินผลการปฏิบัติงาน การอำนวยการ เป็นหลักการและวิธีการหนึ่งในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการบริหารจัดการสถานศึกษา การปฏิบัติ การฝึกอบรมบุคลากร สภาพและการปฏิบัติการจัดการฝึกอบรม รูปแบบที่ใช้ในการปฏิบัติ การฝึกอบรม ประเภทของการปฏิบัติการฝึกอบรม ประโยชน์ของการปฏิบัติการฝึกอบรม ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนได้ทราบหลักการและวิธีการที่ถูกต้องและเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการสอน
  - 6) การควบคุม หมายถึง การพยายามบังคับให้งานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติเป็นตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ฟลิปโป (Flippo, 1971 : 417) โดยวัดและปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา คุนตซ์และเวีห์ริช (Koonta & Weibrich, 1993 : 23)
- สรุปได้ว่า การจำแนกกระบวนการบริหารของนักวิชาการส่วนใหญ่จะประกอบด้วย ด้วยกิจกรรมย่อย ๆ ที่คล้ายคลึงกัน แต่มีการจัดกลุ่มกิจกรรมย่อยแตกต่างกันไปตาม

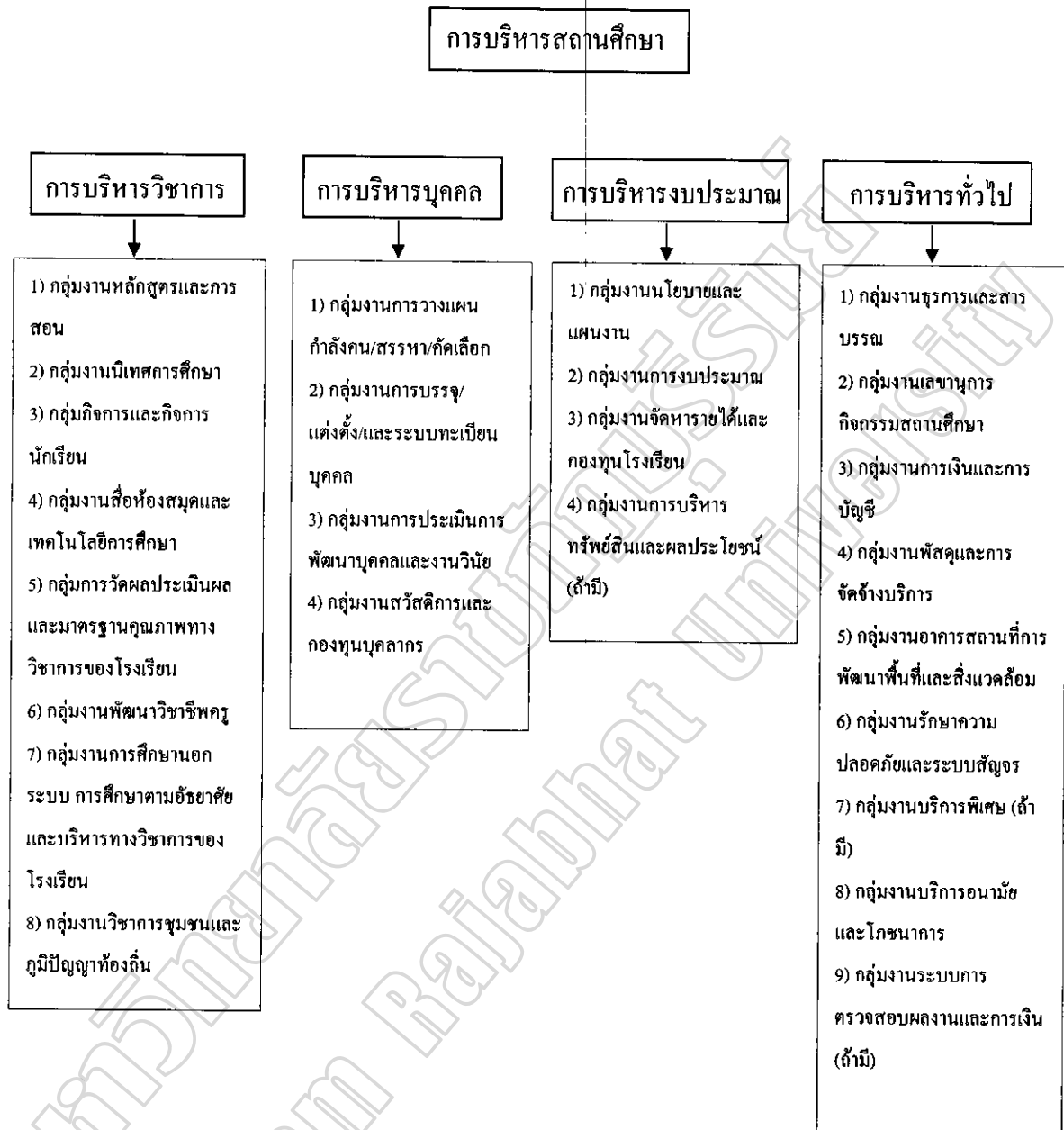
ความคิดเห็นของนักวิชาการแต่ละคน ทั้งนี้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกกระบวนการบริหารครอบคลุมใน 5 เรื่อง ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การอำนวยการ และการควบคุม

1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

แนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจตามมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล งบประมาณและการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ชีระ รุณเจริญ (2550) กล่าวว่าหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนับเป็นก้าวใหม่ทางการศึกษาของไทยที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาจากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง การกระจายอำนาจให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษากระจายอำนาจให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยกระจายอำนาจการบริหารใน 4 ด้าน คือ วิชาการ งบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้การบริหารตามแนวทางการกระจายอำนาจดังกล่าว ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องดำเนินการหลายอย่าง เช่น การจัดองค์การเพื่อการรับรองการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการในแต่ละด้านการบริหารและการจัดการตามแนวการกระจายอำนาจการบริหารงาน ทั้ง 4 ด้าน คงจะเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินงานที่มีประโยชน์ต่อไป หากองค์กรได้มีการกำหนดโครงสร้างและแบ่งงานที่ดี ไม่มีงานที่ทับซ้อนกัน มีความเชื่อมโยงสอดคล้องประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานหลักกับหน่วยงานย่อยและระหว่างหน่วยงานย่อยด้วยกัน มีการจัดระบบงาน บริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพโดยมีระบบการนัดสรรที่ดี มีค่าตอบแทนที่เหมาะสมเพื่อจูงใจให้คนดี คนเก่งเข้ามาทำงานก็เป็นสิ่งที่หวังได้ว่าองค์กรนั้นจะสามารถดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ การบริหารจัดการศึกษาของประเทศไทยปรากฏว่า การจัดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานยังขาดเอกภาพ มีการรวบรวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลาง มีสายการบังคับบัญชาที่ซับซ้อนทำให้การบริหารเกิดความล่าช้า อำนาจการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายยังรวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลาง ระดับปฏิบัติการขาดการมีส่วนร่วมทำให้การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไม่ทันเหตุการณ์และไม่สนองความต้องการของสังคมในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการระหว่างหน่วยงานที่มีความทับซ้อนขาดความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน หลักการจัดโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการจัดโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาไว้ดังนี้ มีเอกภาพทางนโยบาย และหลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและการจัดระบบประกันคุณภาพทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา มีหลักการส่งเสริมวิชาชีพครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา บุคคล
ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ
สถาบัน สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ มีความ
ประหยัด คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีความเหมาะสมกับทรัพยากรในการลงทุน มีการ
บริหารงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ การจัดโครงสร้างและองค์กรของสถานศึกษา การจัด
โครงสร้างองค์กรเพื่อการรองรับการกระจายอำนาจของสถานศึกษา คือ กระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน
ไปยังสถานศึกษาอย่างแท้จริง ให้อำนาจตัดสินใจและมีการบริหารเปิดเสรีที่สถานศึกษา มีการ
กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน ดังภาพประกอบ 2.1 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาพประกอบ 2.1 แผนผังการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ที่มา : ปรีชา กั้นธิยะ. (2552 : 27)

ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกงานบริหารสถานศึกษาเป็น 4 งาน ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนด ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) งานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของโรงเรียน งานวิชาการเป็นกิจกรรมทุกอย่างภายในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น (สมคิด บางโม. 2544 : 162) จุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติที่ต้องการ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนทุกคนควรจะได้รับผิดชอบ เป็นผู้นำของครูเป็นอันดับแรกเพราะหน้าที่ของโรงเรียนทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ด้านวิชาการแก่นักเรียน ขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียน นักวิชาการและหน่วยงานส่วนใหญ่ได้จำแนกงานวิชาการสอดคล้องกันเป็น 5 ด้าน คือ งานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

อย่างไรก็ตามนักวิชาการบางท่านจัดให้งานพัฒนาครู งานห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการด้วย นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถใช้การวิจัยส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และใช้งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้น การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จึงเป็นงานวิชาการอีกด้านหนึ่งของสถานศึกษา ทั้งนี้งานวิชาการแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

(1) งานด้านหลักสูตร ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระและโครงสร้างของหลักสูตร เซอร์จิโอวานนีและคณะ (Sergiovanni et al. 1992 : 193-195)

(2) การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายหลักสูตรให้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจร่วมกันของทุกฝ่าย จากนั้นจึงแปลเป้าหมายหลักสูตร ไปสู่ระบบการจัดการเรียนการสอน คิดบรอกและนันเนอร์ (Kimbrough & Nunnery. 1988 : 44)

(3) การจัดสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดหาวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อระบบการเรียนรู้ที่กำหนด คิมบรอกและนันเนอร์ (Kimbrough & Nunnery. 1988 : 44) และเป็นไปตามความต้องการของหลักสูตรการจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดเจ้าหน้าที่เพื่อให้บริการแก่ครู การสร้างมาตรฐาน การเก็บรักษาและการนำไปใช้ (พนัส หันนาคินทร์. 2542 : 62) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยังได้กำหนดให้พัฒนาบุคลากร ทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในโอกาสแรกที่ทำได้

(4) การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การวัดผลจะต้องสามารถวัดพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมไปถึงมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผล ทั้งแบบที่ใช้แบบสอบและไม่ใช้แบบสอบ จนกระทั่งการตัดสินผลการเรียน นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

(5) การวิจัยเพื่อการเรียนรู้ เป็นการนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนรู้อยู่เป็นการวิจัยกึ่งทดลองที่ไม่ต้องการให้มีการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม แต่เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้เป็นการวิจัยที่ร่วมมือกันทำโดยเป็นผู้ปฏิบัติการเอง และเป็นการวิจัยที่นำผลไปใช้ได้ทันทีโดยผู้ปฏิบัติการนั่นเอง

ขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียน นักวิชาการและหน่วยงานส่วนใหญ่ ได้จำแนกงานวิชาการสอดคล้องกันเป็น 5 ด้าน คือ งานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดสื่ออุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และการวิจัยเพื่อการเรียนรู้ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และใช้พัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของการบริหารสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องศึกษาทำความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ ที่กำหนดขึ้น ตามกฎหมายระเบียบที่กำหนด รวมทั้งการมีวิสัยทัศน์ที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะสำหรับการบริหารสถานศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการให้ดีขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่จุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา

2) งานบุคคล การบริหารงานบุคคลเป็นหัวใจของการบริหาร เพราะงานทุกชนิดของหน่วยงานจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลากรว่าจะร่วมมือกันปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายมากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นบุคลากรยังเป็นที่พหุการการบริหารที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นปัจจัยแห่งประสิทธิภาพ รวมทั้งประสิทธิผลของภารกิจนั้น ๆ (วิจิตร ศรีสะอ้าน. 2523 : 4) สำหรับขอบข่ายงานบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย การวางแผน การสรรหา การคัดเลือก และการบรรจุบุคลากร การประเมินบุคลากร การจัดสวัสดิการ และการพัฒนาบุคลากร นอกจากนี้คิมบรอกและนัมนเนอรี ยังเห็นว่า การบริหารบุคคลที่มี

ประสิทธิภาพ ต้องให้ครูและบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง เพื่อให้การปฏิบัติงานตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์กร

งานบุคคล ประกอบด้วย การวางแผนบุคลากร การสรรหา การคัดเลือก และการบรรจุบุคลากร การประเมินบุคลากร การจัดสวัสดิการ และการพัฒนาบุคลากร ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง เพื่อให้การปฏิบัติงานตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์กร

การบริหารงานบุคคลจึงถือเป็นการกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำเนินการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา มีการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระ ถูกต้อง เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลภายใต้กฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมบุคลากรให้ได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีการยกย่องเชิดชูเกียรติ สร้างความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

3) งานงบประมาณ คือ การควบคุมงบประมาณ การเบิกจ่ายเงิน การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินตลอดจนการรายงานผล (สมเดช สีแสง. 2544 : 416) โดยทั่วไปแล้วงานบริหารการเงินของโรงเรียนส่วนใหญ่จะรวมกับงานธุรการ ซึ่งศูนย์พัฒนาการบริหารการศึกษาประจำภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา คิมบรอกและนันเนอรี (Kimbrough & Nunnery. 1988 : 44) มีความเห็นว่า ขอบข่ายการบริหารงานการเงินของโรงเรียน ประกอบด้วย การหาแหล่งรายได้ การจัดทำงบประมาณของโรงเรียน การควบคุมตรวจสอบการเงิน การจัดทำและควบคุมตรวจสอบการบัญชี การเงิน การพัสดุและการจัดซื้อจัดหาพัสดุจากความสำคัญดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องศึกษาหาความรู้และปฏิบัติงานด้านนี้ให้เป็นอย่างดีถูกต้องอยู่เสมอ รวมทั้งจะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีเจ้าหน้าที่หรือผู้ช่วยเป็นผู้ทำงานโดยตรงก็ตาม

งานงบประมาณของโรงเรียน ประกอบด้วย การหาแหล่งรายได้ การจัดทำงบประมาณของโรงเรียน การควบคุมตรวจสอบการใช้เงิน การจัดทำและการควบคุมตรวจสอบการบัญชี การเงิน การพัสดุ และการจัดซื้อจัดหาพัสดุ

การบริหารงานงบประมาณเป็นการบริหารทรัพยากรการบริหารให้มีประสิทธิภาพเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ ถูกต้อง ตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4) งานบริหารทั่วไป หมายถึง งานบริหารสถานศึกษาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานดังกล่าวข้างต้น ที่สำคัญ ได้แก่

(1) งานการจัดโครงสร้างองค์การ เป็นภาระหน้าที่ตั้งแต่การกำหนดโครงสร้าง การดำรงรักษาโครงสร้างให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดี โครงสร้างที่กำหนดขึ้นควรตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ขององค์การ และเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดสรรบุคลากร เข้าปฏิบัติงานการจัดโครงสร้างองค์การจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

ก. โครงสร้างการจัดสนใจขององค์การ ซึ่งผู้บริหารทุกระดับและคณะทำงานต่าง ๆ จะต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน

ข. โครงสร้างการวางแผน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและคณะทำงานทุกระดับต้องร่วมมือกันดำเนินการ การวางแผนอาจเป็นทั้งการปรับปรุงแก้ไขแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่นำไปใช้ และการปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ

ค. โครงสร้างการติดต่อสื่อสาร เป็นการสร้างและดำรงไว้ซึ่งเครือข่ายการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับจะได้รับข้อมูลที่จำเป็นและที่ต้องการในการปฏิบัติงาน

ง. โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรระดับท้องถิ่น รัฐและประเทศ

จ. โครงสร้างการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลาย กล่าวโดยสรุปขอบข่ายงานการจัดโครงสร้างองค์การ ประกอบด้วย การกำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนที่กำหนดอำนาจหน้าที่ การติดต่อสื่อสารของผู้บริหารหรือส่วนงานระดับต่าง ๆ ที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้ผู้บริการทุกระดับ คณะทำงานระดับต่าง ๆ ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจของสถานศึกษา รวมทั้งการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรระดับท้องถิ่นและประเทศ

(2) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ การติดต่อ การให้ความร่วมมือ การช่วยเหลือ การประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีมุ่งสร้างสรรค์และก่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่เป็นประโยชน์เท่าที่โรงเรียนมีความสามารถและอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ การให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน โดยเปิดโอกาสเชิญชวนให้บุคคลต่าง ๆ ได้เข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน และการให้บริการแก่ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะดำเนินการได้

(3) งานกิจการนักเรียน คือ งานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนและกิจกรรมนักเรียนทั้งหมดยกเว้นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

(4) งานอาคารสถานที่ คือ งานการจัดอาคารสถานที่เพื่อให้เกิดประโยชน์ใช้สอยอย่างเต็มที่ ซึ่งครอบคลุมงานการจัดให้มีอาคารสถานที่ การใช้ประโยชน์ การบำรุงรักษาและการตกแต่ง โดยขอบข่ายงานอาคารสถานที่ ประกอบด้วย งานการจัดสร้างอาคารสถานที่ซึ่งจะรวมถึงการวางแผน การออกแบบ และการก่อสร้าง งานการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน การเรียนรู้ในห้องเรียนและต่อชุมชนและงานการควบคุมดูแลรักษาตรวจสอบและประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ โดยรวมถึงการดูแลสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น การระบายอากาศอุณหภูมิในห้องเรียน ความสว่างและอื่น ๆ

(5) งานความรับผิดชอบต่อสาธารณชนที่ตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบเป็นหลักประกันว่า นักเรียนทุกคนจะได้รับทักษะทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์สำหรับชีวิต และได้รับการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้จะต้องเป็นการตรวจสอบกระบวนการทำงานมิใช่การตรวจสอบจากผลผลิตสุดท้ายแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เนื่องจากผลผลิตทางการศึกษาขึ้นกับตัวแปรมากมาย ซึ่งบางตัวแปรสถานศึกษาไม่สามารถควบคุมได้ คิมบรอกและนันเนอรี (Kimbrough & Nunnery, 1988) นอกจากนี้ ความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้เป็นการแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่ชัดเจน เพื่อตรวจสอบว่า โรงเรียนมีการใช้งบประมาณเพื่อปรับปรุงการศึกษา ทั้งในด้านการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทักษะคิด และพฤติกรรมของนักเรียน รวมทั้งการปรับปรุงการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน มิลลิเคน (Milliken, 1971 : 8) เพื่อจะเป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พอร์ตเตอร์ (Porter, 1970 : 46) สถาบันการศึกษาสามารถแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้โดย

ก. วางแผนเพื่อกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน โดยความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจะต้องสามารถวัดความสำเร็จของเป้าหมายได้

ข. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามแผน

ค. รับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่

ง. จัดทำรายงานผลของโรงเรียนเสนอต่อผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวข้อง

จ. งานบริหารของโรงเรียน ได้แก่ งานสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น งานการรับส่งไปรษณีย์ งานพิมพ์ งานธุรการ และงานเอกสาร เป็นต้น

งานบริหารทั่วไป ประกอบด้วย งานการจัดโครงสร้างองค์การ การกำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนที่กำหนดอำนาจหน้าที่ การติดต่อสื่อสารของผู้บริหารหรือส่วนงานระดับต่าง ๆ ที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้ผู้บริหารทุกระดับ คณะทำงาน ระดับต่าง ๆ ประชาชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจของสถานศึกษา รวมทั้งการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรระดับท้องถิ่นและประเทศ

การบริหารทั่วไปเป็นการบริหารงานที่สนับสนุนงานอื่น ๆ จึงเป็นภารกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ เพราะทำให้สามารถดำเนินการบริหารด้านอื่น ๆ ได้อย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กันและบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารและจัดการสถานศึกษา

1.3.1 การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์

คือ วิธีการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์หรือผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก โดยมีการวัดผลการปฏิบัติงานด้วยตัวชี้วัดอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทำให้ผู้บริหารทราบผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที่เป็นการควบคุมทิศทางการดำเนินงานให้มุ่งสู่วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน โดยมีหลักการและแนวคิดดังต่อไปนี้

(1) การวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งองค์กรจะต้องทำการกำหนดทิศทางโดยรวมว่าต้องการที่จะทำอะไร อย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องของการวางยุทธศาสตร์หรือวางแผนกลยุทธ์ เพื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร (SWOT Analysis) และให้ได้มาซึ่งเป้าประสงค์สุดท้ายที่ต้องการขององค์กรหรือวิสัยทัศน์ (Vision) อันจะนำไปสู่การกำหนดพันธกิจ (Mission) วัตถุประสงค์ (Objective) เป้าหมาย (Target) และกลยุทธ์การดำเนินงาน (Strategy) รวมทั้งพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จขององค์กร (Critical Success Factors) และสร้างตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key performance indicators) ในด้านต่าง ๆ

(2) การกำหนดรายละเอียดของตัวบ่งชี้วัดผลดำเนินงาน เมื่อผู้บริหารขององค์กร ได้ทำการตกลงร่วมเกี่ยวกับตัวบ่งชี้วัดผลดำเนินงานแล้ว จะเริ่มดำเนินการสำรวจเพื่อหาข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน (Baseline data) เพื่อนำมาช่วยในการกำหนดความชัดเจนของตัวบ่งชี้ดังกล่าว ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantity) คุณภาพ (Quality) เวลา (Time) และสถานที่หรือความครอบคลุม (Place) อันเป็นเป้าหมายที่ต้องการของแต่ละตัวบ่งชี้

(3) การวัดและการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละตัวบ่งชี้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น รายเดือน รายไตรมาส รายปี เป็นต้น เพื่อแสดงความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ในบางกรณีอาจจะจัดให้มีคณะบุคคลเพื่อทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานเป็นเรื่อง ๆ ไปก็ได้

(4) การให้รางวัลตอบแทน หลังจากที่ได้พิจารณาผลการดำเนินงานแล้ว ผู้บริหารจะต้องมีการให้รางวัลตอบแทนตามระดับของผลงานที่ได้ตกลงกันไว้ นอกจากนี้ก็อาจจะมีการให้ข้อเสนอแนะหรือกำหนดมาตรการบางประการเพื่อให้มีการปรับปรุงผลงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

กระบวนการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ประกอบด้วย การวางแผนกลยุทธ์ การกำหนดรายละเอียดของตัวบ่งชี้วัดผล การวัดและการตรวจสอบผล และการให้รางวัลตอบแทน ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางที่สำคัญ ในการกำหนดรูปแบบการบริหารพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เพราะแนวคิดดังกล่าว ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจถึงสภาพขององค์กรว่ามีการจัดทำแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์การปฏิบัติงาน การให้ความร่วมมือจากผู้บริหารในการกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมของผลการปฏิบัติงาน และการมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานในระบบการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้ชัดเจน

1) ลักษณะขององค์การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ องค์การที่ได้ใช้ระบบการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์จะมีลักษณะทั่ว ๆ ไป ดังนี้

ก. มีพันธกิจ วัตถุประสงค์ขององค์การที่ชัดเจนและมีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม โดยเน้นที่ผลผลิตและผลลัพธ์ ไม่เน้นกิจกรรมหรือการทำงานตามกฎระเบียบ

ข. ผู้บริหารทุกระดับในองค์การ ต่างมีเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจน และเป้าหมายเหล่านั้นสั้น กระชับ ไม่คลุมเครือ และเป็นเป้าหมายที่มีฐานมาจากพันธกิจขององค์การนั้น

ค. เป้าหมาย จะวัดได้ว่าเป็นรูปธรรม โดยมีตัวบ่งชี้ที่สามารถวัดได้ เพื่อให้สามารถติดตามผลการปฏิบัติงานได้ และสามารถเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับองค์กรอื่นที่มีลักษณะงานที่เทียบเคียงกันได้

ง. การตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณ ให้หน่วยงานหรือโครงการต่าง ๆ จะพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ซึ่งจะสอดคล้องกับการให้ค่าตอบแทน สวัสดิการ และรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ที่จะประเมินจากผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก

จ. เจ้าหน้าที่ทุกคนรู้ว่าการคาดหวังคืออะไร ทุกคนในองค์การจะคิดเสมอว่างานที่ตนทำอยู่นั้นเพื่อให้เกิดผลอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของโครงการและองค์การอย่างไร และทุกคนรู้สึกรับผิดชอบต่อผลงานที่ได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสมกับกำลังความสามารถของแต่ละคน

ฉ. มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การบริหารเงิน บริหารคน สู่หน่วยงานระดับล่างเพื่อให้สามารถทำงานบรรลุผลได้อย่างเหมาะสม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับต้น และระดับกลาง ซึ่งเข้าใจปัญหาเป็นอย่างดีได้ เป็นผู้แก้ปัญหาและสะสมประสบการณ์เพื่อก้าวสู่ผู้บริหารระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งนอกจากจะช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน แก้ปัญหาการทำงานที่ล่าช้าแล้วยังเป็นการเพิ่มความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย

ช. มีวัฒนธรรมและอุดมการณ์ร่วมกัน เพื่อการทำงานที่สร้างสรรค์เป็นองค์การที่มุ่งมั่นจะทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นองค์การเอื้อการเรียนรู้ที่เปิดกว้างต่อความคิดและความรู้ใหม่ ๆ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

ซ. เจ้าหน้าที่มีขวัญและกำลังใจดี เนื่องจากได้มีโอกาสปรับปรุงงานและใช้ดุลยพินิจในการทำงานที่กว้างขวางขึ้น ทำให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเองก็จะได้รับการตอบแทนตามผลการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของงาน

2) การวัดผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

การวัดผลการปฏิบัติงานเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย ตัวบ่งชี้วัดผลสำเร็จของกิจกรรม การจัดเก็บข้อมูลและเปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การวัดผลการปฏิบัติงานจะช่วยให้องค์การ/ผู้ปฏิบัติงาน ได้รับข้อมูลและสารสนเทศย้อนกลับที่แสดงถึงผลสำเร็จของการดำเนินงาน ปัญหาหรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การแสดงถึงการมีพันธะ หน้าที่และความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ผู้กำหนดนโยบาย แหล่งสนับสนุนงบประมาณ การเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่บุคลากรและองค์การเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการบริหาร การพัฒนาองค์การ การออกแบบ/ทบทวนโปรแกรม กระบวนการดำเนินงานขององค์การหรือของทีมงานที่รับผิดชอบกิจกรรมการดำเนินงาน รวมทั้งช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวัดผลการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการที่พึงประสงค์ต้องดำเนินการคู่ขนานหรือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการผลงานมีกิจกรรมหรือกระบวนการที่สำคัญ การกำหนดผลลัพธ์ (ตัวบ่งชี้วัดผลงานและมาตรฐาน) ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการวัดผลการปฏิบัติงานผู้ดำเนินการ องค์การจะต้องระบุหรือคัดเลือกกิจกรรมหลักที่มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และพันธกิจขององค์การ พร้อมทั้งระบุหรือกำหนดตัวบ่งชี้วัดผลงานและมาตรฐานที่ต้องการบรรลุถึงของแต่ละกิจกรรม การกำหนดตัวบ่งชี้วัดผลงานเพื่อดำเนินการวัดผลการปฏิบัติงานจะดำเนินการภายใต้กรอบของระบบการดำเนินงาน ซึ่งได้แก่ การระบุถึงรายละเอียดของผลงาน (ผลผลิตและผลลัพธ์) ที่คาดหวัง ที่ส่วนใหญ่จะต้องพัฒนามาจากวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งมีปัจจัยนำเข้าอันได้แก่ ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการดำเนินกิจกรรมที่จะเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า ให้เป็นผลผลิตและผลลัพธ์การวัดผลการปฏิบัติงานโดยทั่วไปจะมีจุดเน้นของการดำเนินการ 3 ด้าน อันได้แก่

ก. ความประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดในการผลิตหรือการดำเนินกิจกรรม

ข. ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การสร้างผลผลิตในระดับที่สูงกว่าปัจจัยนำเข้า ความมีประสิทธิภาพสามารถวัดได้โดยนำปัจจัยนำเข้าจริงหารด้วยผลผลิต

จริง หากได้ค่าน้อยแสดงว่ามีผลผลิตเพิ่มขึ้นมากกว่าการเพิ่มขึ้นของปัจจัยนำเข้า ซึ่งหมายถึง การดำเนินกิจกรรม/องค์กรมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ค. ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง ระดับการบรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ว่าได้ก่อให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อย เพียงใด

3) เทคนิคการวัดผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารแบบมุ่ง ผลสัมฤทธิ์กระบวนการวัดผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบททาง บริหารมากขึ้น โดยเปลี่ยนมาใช้แนวทางในการวัดผลการปฏิบัติงานในเชิงกลยุทธ์ที่เน้นการวัดผล การปฏิบัติงานแบบองค์รวม กล่าวคือ พิจารณาผลสำเร็จของการปฏิบัติงานโดยให้ความสำคัญกับ ปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรในสัดส่วนที่ทัดเทียมกัน มีการคำนึงหรือให้ความสำคัญถึงความ เชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างองค์กรและพันธกิจ ในการทำงานแต่ละระดับขององค์กร รวมทั้งให้ ความสนใจในด้านการตอบสนองความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุก ๆ ฝ่าย จึงมีผลทำให้ตัวบ่งชี้วัดความสำเร็จขององค์กรมีหลายมิติ ทั้งนี้เป็นผลมาจากพัฒนาการของกรอบ แนวคิดพื้นฐานการวัดผลการปฏิบัติงานที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

ก. บันทึกการวัดผลการปฏิบัติงานแบบสมดุล แคปแลนและนอร์ตัน (Kaplan and Norton, 2001) ได้แนะนำเทคนิคการวัดผลการปฏิบัติงานแบบสมดุล เพื่อใช้ในการ วัดผลการปฏิบัติงานขององค์กรภาคธุรกิจ โดยเพิ่มเติมมิติทางด้านลูกค้า (Customers perspective) มิติด้านกระบวนการบริหารภายในองค์กร (Internal perspective) และด้านมิติการเรียนรู้ (Innovation & Learning perspective) เพื่อใช้ในการตรวจวัดและวิเคราะห์ผลงานขององค์กรเข้าไป นอกจากการ วัดผลการปฏิบัติงานที่ใช้กันอยู่เดิมที่เน้นมิติทางการเงิน (Financial perspective) แต่เพียงอย่าง เดียว ซึ่งไม่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ ค่านิยมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการ เปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรได้อย่างครอบคลุม การพัฒนาการวัดผลการ ปฏิบัติงานแบบสมดุลเพื่อวัดผลงาน จึงเป็นการพัฒนาวิธีการวิเคราะห์การปฏิบัติงานขององค์กร แบบใหม่ โดยใช้องค์ประกอบของแผนกลยุทธ์ระยะยาว ผสมเข้ากับแผนปฏิบัติการระยะสั้นตาม กรอบแนวคิดของระบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ การวัดผลการปฏิบัติงานตามแนวทางนี้ จึงมีข้อ ได้เปรียบการวัดผลการปฏิบัติงานด้านการเงินหรือการวิเคราะห์เฉพาะด้านและแยกส่วนแบบดั้งเดิม ตรงที่สามารถใช้การวิเคราะห์นั้นเป็นเครื่องมือกำหนดวิสัยทัศน์ สื่อความหมาย เชื่อมโยงเครือข่าย และแผนปฏิบัติงานตลอดจนเป็นเครื่องช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นภายในองค์กร และช่วยให้เกิด การปฏิบัติงานที่มีความคุ้มค่า คุณลักษณะสำคัญของรูปแบบการวัดผลการปฏิบัติงานแบบสมดุลและ กลุ่มตัวบ่งชี้วัดผลงานในแต่ละด้าน

ข. การวัดผลการปฏิบัติงานตามพีรามิดผลงาน ลินซ์และครอส (Lynch and Cross, 1998) ได้เชื่อมโยงกรอบแนวคิดเรื่องโครงสร้างองค์การภายใน ซึ่งโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับองค์การโดยรวม (Corporate level) ระดับหน่วยธุรกิจ (Strategic business units) ระดับฝ่าย/งาน (Department function units) และระดับปัจเจกบุคคล (Individual) กับแนวคิดด้านคุณลักษณะของความรับผิดชอบของผู้บริหารแต่ละระดับ ทำให้มองเห็นถึงโครงสร้างเชิงลำดับชั้นของผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารแต่ละระดับ ดังนั้น ในการวัดผลการปฏิบัติงานหรือการกำหนดตัวบ่งชี้วัดผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน จึงควรพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของผลงานในแนวตั้งด้วย ความแตกต่างของความรับผิดชอบ ลักษณะงานของหน่วยงานย่อยในองค์การแต่ละระดับมีผลทำให้ตัวบ่งชี้วัดผลงานของหน่วยงานย่อยในองค์การมีจุดเน้นที่แตกต่างกันในแต่ละระดับ รายละเอียดขององค์ประกอบเชิงโครงสร้างลำดับชั้นของผลงานหรือตัวบ่งชี้วัดผลงาน

ค. การวัดผลการปฏิบัติงานจากความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้พัฒนาแนวทางในการวัดผลการปฏิบัติงานขององค์การ โดยให้ความสำคัญกับมิติด้านความหลากหลายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์การ ประกอบด้วย ผู้ถือหุ้นบุคลากร/พนักงาน ลูกค้า/ผู้รับบริการ และชุมชนหรือรัฐ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีคุณลักษณะของความคาดหวังในเชิงผลลัพธ์จากการปฏิบัติงานขององค์การที่แตกต่างกันไป การวัดผลการปฏิบัติงานขององค์การ จึงต้องสร้างความสมดุลระหว่างความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์การให้มีความเหมาะสม การพัฒนาตัวบ่งชี้วัดความสำเร็จการดำเนินงานขององค์การ จึงต้องมุ่งที่ลักษณะของความคาดหวังหรือผลประโยชน์ที่พึงส่งมอบให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย องค์ประกอบของประเด็นในการพิจารณาเพื่อกำหนดตัวบ่งชี้วัดผลสำเร็จขององค์การ

ง. การวัดผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ ได้พัฒนารูปแบบและตัวบ่งชี้วัดผลการปฏิบัติงานสำหรับใช้ในการตรวจสอบคุณภาพการบริหารองค์การตามแนวทางการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ ซึ่งเป็นตัวแบบที่ใช้หลักการประเมินผลองค์การที่ครอบคลุมทั้งการประเมินความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และความสัมพันธ์ระหว่างกันที่แสดงผลในเชิงเปรียบเทียบได้โดยในการนี้ การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ ได้ทำการพัฒนาแนวทางการประเมินผลงานภายใต้หลักการ RADAR Logic ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ การประเมินผลงาน (Results) การประเมินวิธีการวางแผนการปฏิบัติงาน การประเมินวิธีการที่องค์การดำเนินกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และการประเมินวิธีที่องค์การใช้ในการประเมินตนเอง (Assessment and review) Model การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ EFQM ใช้กลุ่มของตัวบ่งชี้วัดผลงาน 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มปัจจัยต้น (Enablers) และกลุ่มปัจจัยตาม (Results) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มปัจจัยต้น ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ (Leadership) นโยบายและกลยุทธ์ (Policy & Strategy) สมาชิกขององค์กร (People) พันธมิตรและทรัพยากร (Partnerships & Resources) และกระบวนการทำงาน (Process)

2. กลุ่มปัจจัยตาม ประกอบด้วย ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้รับบริการ (Customer results) ผลที่เกิดขึ้นกับสมาชิกขององค์กร (People results) ผลที่เกิดขึ้นกับสังคม (Society results) และผลการปฏิบัติงานหลักที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์สำคัญ การวัดผลการปฏิบัติงานขององค์กรเป็นพันธะหน้าที่ที่ผู้บริหารและองค์กรสาธารณะต้องดำเนินการ เพื่อชี้แจงให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายขององค์กรทราบถึงความสำเร็จและความล้มเหลวที่เกิดขึ้น รวมทั้งอธิบายสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดสภาพการณ์ดังกล่าว เพื่อที่จะได้ช่วยให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจสามารถวินิจฉัยสั่ง และเป็นเครื่องมือทางการบริหารสำหรับองค์กรยุคใหม่ เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การวัดผลการปฏิบัติงานขององค์กรเป็นพันธะหน้าที่ที่ผู้บริหารและองค์กรสาธารณะต้องดำเนินการเพื่อชี้แจงให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายขององค์กรทราบถึงความสำเร็จและความล้มเหลวที่เกิดขึ้น รวมทั้งอธิบายสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดสภาพการณ์ดังกล่าว เพื่อที่จะได้ช่วยให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจสามารถวินิจฉัยสั่งการและเป็นเครื่องมือทางการบริหารสำหรับองค์กรยุคใหม่เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ประสบความสำเร็จอยู่ที่ความเข้าใจ แนวคิด วิธีการ และประโยชน์ของวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ที่จะสามารถปรับตัวและสามารถทำงานภายใต้ระบบงานที่จะต้องรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญ (ทิพาวดี เมฆสวรรค์. 2543 : 40-44) มีดังต่อไปนี้

ก. ผู้บริหารระดับสูงมีความเข้าใจและสนับสนุนอย่างเต็มที่ คือ สนับสนุนในการจัดทำระบบวัดผลการปฏิบัติงาน การใช้ข้อมูล การวัดผลการปฏิบัติงาน การจัดสรรงบประมาณ การสร้างสิ่งจูงใจเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำงานโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ รวมถึงการมอบอำนาจในการตัดสินใจเพื่อแลกเปลี่ยนกับความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน

1. การกำหนดพันธกิจและแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน ผู้บริหารขององค์กรจะต้องให้ความสำคัญและเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดพันธกิจและแผนกลยุทธ์ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการเพื่อให้เกิดผล

2. การใช้ข้อมูลผลการปฏิบัติงานในการบริหาร ผู้บริหารจะต้องระลึกเสมอว่า การวัดผลไม่ได้ทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่ข้อมูลจากการวัดผลการปฏิบัติงานจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานในการทำงานให้ดีขึ้น แก้ปัญหาได้ถูกต้องมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเอาข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์อย่างรอบคอบเพื่อกำหนดมาตรการที่จะปรับปรุงผลการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นต่อไป

ข. การจัดระบบข้อมูลผลการปฏิบัติงาน การจัดทำระบบข้อมูลผลการปฏิบัติงานจะต้องคำนึงเสมอว่า ระบบข้อมูลนั้นสามารถที่จะแสดงถึงระดับการเปลี่ยนแปลงของผลลัพธ์สู่เป้าหมายขององค์กรได้ ซึ่งจะต้องจัดทำเพิ่มเติมขึ้นจากระบบข้อมูลเดิม ที่เน้นปัจจัยนำเข้าและกิจกรรมเพื่อให้ผู้บริหารมีข้อมูลในการตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้ การเลือกตัวบ่งชี้ที่จำเป็นต่อการให้บริการและการตัดสินใจนั้น จะต้องเลือกตัวบ่งชี้ให้ครอบคลุมความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องพัฒนาโดยผู้ที่มีประสบการณ์ในงานด้านนั้น ๆ กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับงานนั้น ๆ โดยตัวบ่งชี้จะมีทั้งส่วนของปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ รวมถึงตัวบ่งชี้ที่แสดงความพึงพอใจของผู้รับบริการ แต่ควรจะมีตัวบ่งชี้ในจำนวนเท่าที่จำเป็น โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าของการจัดทำและรักษาระบบข้อมูลนี้ด้วย

2. การวางระบบสารสนเทศเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูล ผู้พัฒนาระบบจะต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาของโครงการหรืองานที่จะวัดผลการปฏิบัติงาน โดยต้องคำนึงถึงการจัดทำรายงานผล ซึ่งจะแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่จะรายงานเป็นช่วงเวลาตามกำหนดทุกครั้งปีหรือหนึ่งปี เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและวางแผนหรือการจัดทำงบประมาณประจำปี และส่วนที่เป็นการรายงานเฉพาะกิจที่สามารถเรียกดูข้อมูลตัวบ่งชี้ได้ทันที ในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้น ซึ่งความสำเร็จในการจัดทำระบบข้อมูลผลการปฏิบัติงานที่ใช้ประโยชน์ได้จึงอยู่ที่การจัดทำข้อมูลที่สะท้อนผลงานจริง ทันเวลา และมีปริมาณข้อมูลที่เหมาะสม โดยมีค่าใช้จ่ายที่ประหยัด

ค. การพัฒนาบุคลากรและองค์กร ผู้บริหารทุกระดับถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายภายใต้ระบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องให้การพัฒนาผู้บริหารไว้ล่วงหน้าให้สามารถปฏิบัติงานที่ต้องรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ของงาน ภายใต้สภาวะที่มีความคล่องตัวและมีอำนาจในการบริหารเพิ่มขึ้น ผู้บริหารทุกคนจะต้องมีความรู้ในการวางแผนกลยุทธ์ การวัดผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการใช้ข้อมูล ผลการปฏิบัติงานเพื่อการตัดสินใจในการทำงานประจำวัน ในขณะที่เดียวกันจะต้องมีระบบการพัฒนาและฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้มีความชำนาญที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้มีศักยภาพที่จะสับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ได้ในยุคที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเข้าใจเรื่องการวัดและการใช้

ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานประจำวันด้วย ดังนั้น การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นนวัตกรรมทางการบริหารที่ประเทศต่าง ๆ ที่พัฒนาแล้ว นำมาใช้ในการปฏิรูประบบราชการให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งประเทศไทยโดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนก็กำลังจะใช้วิธีการบริหารรูปแบบใหม่นี้ ผสมกับการเปลี่ยนแปลงระบบงบประมาณเป็นแบบมุ่งเน้นผลงานทำการปฏิรูปองค์การภาครัฐ ให้สามารถจัดบริการสาธารณะให้เป็นที่พึงพอใจของประชาชนมากขึ้น หัวใจสำคัญของความสำเร็จในการใช้วิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้นอยู่ที่การสร้างตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติงาน ที่มีความตรงเป็นที่ยอมรับ และสะดวกในการนำไปใช้ เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศสำหรับการกำกับติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานขององค์การ

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นนวัตกรรมทางการบริหารที่นำมาใช้ในการปฏิรูประบบงานให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ หัวใจสำคัญของความสำเร็จในการใช้วิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้นอยู่ที่การสร้างตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติงานที่มีความตรงเป็นที่ยอมรับ และสะดวกในการนำไปใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศสำหรับการกำกับติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานขององค์การ

1.3.2 การบริหารคุณภาพ (Quality management)

1) ความเป็นมาของระบบการบริหารคุณภาพ (Total quality management : TQM) เดมมิ่ง (Deming) และ จูแรน (Juran) ได้เข้ามาสอนหลักการพัฒนาคุณภาพให้ญี่ปุ่น ในช่วงปี ค.ศ. 1950-1955 ต่อมาญี่ปุ่นได้พัฒนาแนวคิดและหลักการของบุคคลทั้งสองขึ้นเป็นกลุ่มกิจกรรมคุณภาพ และใช้กันอย่างแพร่หลายตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา ซึ่งการบริหารคุณภาพเป็นการบริหารที่ตั้งอยู่บนปรัชญา 14 ข้อ คือ

(1) ใช้ความคิดสร้างสรรค์ปรับปรุงอยู่เสมอ (Constancy) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ริเริ่มหาความรู้ใหม่มาใช้ปรับปรุงระบบให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ในทุกขั้นตอนของงาน โดยมุ่งไปที่เป้าหมายสำคัญประการ คือ เพื่อแสดงความสามารถในการแข่งขัน ความอยู่รอดขององค์การและเพื่อสร้างงานให้ประชาชน

(2) ต้องสร้างปรัชญาใหม่ (New philosophy) เลิกยึดติดกับปรัชญาแบบเก่า คือ ต้องปรับเปลี่ยนความคิดและวิธีการบริหารแบบเก่ามาเป็นการบริหารคุณภาพ และต้องสละความเชื่อเก่า ๆ ทิ้งไปให้หมดเพราะการเปลี่ยนแปลงเทคนิคโดยไม่เปลี่ยนความคิดและวิธีการทำงาน จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ การเปลี่ยนแปลงต้องเกิดจากหัวขั้วก่อน เป็นนายสายพันธ์ใหม่ (New breed) คือ ปรับเปลี่ยนวิธีคิดวิธีทำใหม่อย่างจริงจัง

(3) เลิกใช้วิธีการตรวจสอบแบบเก่า (Cause inspection) ที่มุ่งการจับผิดมาเป็นการตรวจสอบเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ต้องทำให้ทุกคนมีความสุข มีขวัญกำลังใจในการทำงาน มีความภูมิใจในงาน

(4) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือการประสานงานที่ดีเป็นสิ่งจำเป็น (Partner supplier) เพื่อให้ได้วัตถุดิบทุกชิ้นที่มีคุณภาพ เพราะผลงานที่มีคุณภาพต้องได้ส่วนประกอบทุกชิ้นที่มีคุณภาพ

(5) การปรับปรุงต้องทำทุกขั้นตอนของระบบการทำงาน และทำเป็นประจำเสมอต้นเสมอปลาย ทำอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง (Improve constantly)

(6) ควรจัดให้มีสถาบันฝึกอบรม (Institute training) และการฝึกอบรมต้องมีหลักการอย่างระบบ ต้องมีการสำรวจจุดบกพร่องของคน สร้างหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

(7) อบรมผู้นำ (Training leadership) พนักงานทุกคนต้องการผู้นำไม่ใช่ผู้คุม ผู้นำสมัยใหม่ต้องใช้ระบบผู้นำไม่ใช่ระบบการใช้อำนาจสั่งการ ข่มขู่ (Supervision)

(8) ขจัดความกลัว (Drive out of fear) และสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้น (Trust) เพื่อให้ทุกคนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ ไว้วางใจเชื่อถือนับถือซึ่งกันและกัน

(9) ขจัดอุปสรรค (Eliminate barrier) ในการประสานงาน โดยทำให้ทุกหน่วยงานในองค์กรหันมาประสานงานกัน ร่วมมือกันทำงานเพื่อสร้างความพอใจให้ลูกค้าเพื่อประโยชน์ขององค์กร

(10) อย่าติดป้ายชักชวนให้คนอย่าทำผิด (Eliminate slogan) เพราะเป็นสิ่งไม่จำเป็นถ้ามีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่องสิ่งผิดพลาดจะเกิดขึ้นน้อยมาก

(11) เลิกโควตา (No quotas) เพราะการกำหนดโควตาเป็นตัวเลขเป็นการวัดปริมาณไม่ใช่คุณภาพให้เลิกใช้ แต่ให้ใช้ระบบการสร้างทีมงาน และระบบผู้นำแทนเอาความพึงพอใจของลูกค้าเป็นเกณฑ์วัดความสำเร็จแทนตัวเลข

(12) สร้างความสุขในงาน (Increase joy) ต้องสร้างระบบงานที่สามารถสร้างความกระตือรือร้นในการทำงาน ความสบายใจ ความรู้สึกมั่นคงในงาน มีความสุขในการทำงานให้เกิดขึ้นในองค์กร

(13) ให้มีการศึกษา (Education) การหาความรู้เพื่อพัฒนาสมองคนให้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบ พยายามที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ไม่มีองค์กรอยู่รอดถ้าไม่มีการพัฒนาคน

(14) ลงมือปฏิบัติ (Do it) เพื่อความสำเร็จขององค์กร ผู้นำต้องมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงมีความรู้จริงเรื่องระบบคุณภาพเพื่อความอยู่รอด

2) ระบบการบริหารคุณภาพในการดำเนินการบริหาร ไม่มีขั้นตอนที่ตายตัว ดังนั้น ผู้บริหารสามารถเลือกเทคนิคและกิจกรรมมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมองค์กร โดยคำนึงถึงหลักการ 3 ประการ เน้นความพึงพอใจของลูกค้าทุกคนมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม แก้ปัญหาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารคุณภาพ ได้แก่

(1) การมุ่งที่คุณภาพ (Quality orientation) เป็นเป้าหมายของการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้าหรือการที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ ประกอบด้วย ลูกค้าภายใน (Internal customer) หมายถึง พนักงาน หรือผู้ปฏิบัติงานทุกคนในองค์กร และลูกค้าภายนอก (External customer) ประชาชนผู้ซื้อสินค้าหรือมารับบริการจากองค์กร

(2) การเน้นที่ความพึงพอใจของลูกค้า (Customer focus) องค์กรต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า ทั้งลูกค้าภายในและลูกค้าภายนอกโดยเอาความต้องการของลูกค้าเป็นศูนย์กลางในการกำหนดแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานวิธีการที่จะทำให้ทราบถึงความต้องการของลูกค้า

ก. สำรวจความต้องการของลูกค้า เพื่อให้พนักงานทุกคนได้ยึดถือปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าได้ถูกต้อง

ข. กำหนดให้ความพอใจของลูกค้า เป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและพนักงานต้องมองการทำงานอย่างเป็นกระบวนการตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดที่บริการต่างถึงลูกค้า

ค. ทุกคนมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม (Total involvement and teamwork) คุณภาพจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยผู้ร่วมงานทุกคนทุกระดับในองค์กรช่วยกันสร้างให้ ความสำคัญและสร้างบรรยากาศให้พนักงานทุกคนมีส่วนร่วมในการควบคุม และติดตามผลและดูแล เอาใจใส่คุณภาพสินค้าหรือบริการอย่างสม่ำเสมอและตลอดเวลา สร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีม หรือการตั้งทีมงานเป็นหัวใจสำคัญของระบบการบริหารคุณภาพ โดยต้องให้คนมีทัศนคติที่ดีต่อการ ร่วมงานมีจิตสำนึกของส่วนรวม ต้องให้ผู้บริหารทุกระดับร่วมมืออย่างจริงจังด้วย

ง. แก้ปัญหาและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง (Trouble solving and continuous improvement) เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วให้ได้เป็นสิ่งจำเป็น การสำรวจหาข้อบกพร่อง ความผิดพลาดที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่ต้องทำเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดวิธีการทำงานให้ดีขึ้นในปัจจุบันและอนาคต

(3) ปัจจัยที่ทำให้การบริหารคุณภาพ ประสบความสำเร็จ

ก. ก้าวหน้า ผู้บริหารระดับสูงต้องมีความมุ่งมั่นที่จะทำการพัฒนา ปรับปรุงระบบงานที่ดีขึ้นมาใช้ และให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

ข. การให้การศึกษาและฝึกอบรม พนักงานทุกคนให้เรียนรู้เข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับหลักการบริหารคุณภาพ

ค. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์การให้เอื้ออำนวยต่อระบบการบริหารคุณภาพ

ง. การติดต่อสื่อสารในองค์การต้องมีทั้งในระดับแนวตั้งและแนวนอน

จ. การให้รางวัลและยอมรับในความสำเร็จของบุคคลและทีมงาน หรือให้กำลังใจแก่ผู้ที่พยายามที่จะปรับปรุงแก้ไขการทำงานของตน

ช. การทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกคน โดยมีผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาเป็นหัวหน้าทีม การนำระบบการบริหารคุณภาพไปปฏิบัติ ไม่มีหลักการที่แน่นอนแต่สิ่งที่จะต้องตัดสินใจคือการเลือกปัญหาและกิจกรรมที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา

(4) วงจรการบริหารคุณภาพของเดมมิง ได้พัฒนาวงจรคุณภาพสำหรับให้ผู้มีหน้าที่ในการบริหารควบคุมคุณภาพขององค์กรได้ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการบริหารประกอบด้วย PDCA มีสาระสำคัญดังนี้

ก. การวางแผน (Plan) คือ การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น

ข. การปฏิบัติ (Do) คือ การปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่ได้เขียนไว้ อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

ค. การตรวจสอบ (Check) คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนใด

ง. การปรับปรุงแก้ไข (Action) คือ การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหา หรือถ้าไม่มีปัญหาใด ๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป

(5) ประโยชน์ของการใช้วงจรการบริหารคุณภาพ สามารถสรุปได้ดังนี้

ก. การวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงานจะทำให้เกิดความพร้อมเมื่อได้ปฏิบัติงานจริงการวางแผนงานควรวางให้ครบ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการศึกษา คือ การวางแผนศึกษาข้อมูล วิธีการ ความต้องการของตลาด ข้อมูลด้านวัตถุดิบ ด้านทรัพยากรที่มีอยู่หรือเงินทุน

2. ขั้นเตรียมงาน คือ การวางแผนการเตรียมงานด้านสถานที่ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ความพร้อมของพนักงาน อุปกรณ์ เครื่องจักร วัตถุดิบ

3. ขั้นตอนดำเนินงาน คือ การวางแผนทางการปฏิบัติงานของแต่ละส่วนแต่ละฝ่าย เช่น ฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย

4. ขั้นตอนประเมินผล คือ การวางแผนหรือเตรียมการประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ เช่น ประเมินจากยอดขาย ประเมินจากการติชมของลูกค้าเพื่อให้ผลที่ได้จากการประเมินเกิดความเที่ยงตรง

ข. การปฏิบัติตามแผนงาน ทำให้ทราบขั้นตอน วิธีการ และสามารถเตรียมงานล่วงหน้าหรือทราบอุปสรรคล่วงหน้าด้วย ดังนั้น การปฏิบัติงานจะเกิดความราบรื่นและเรียบร้อยนำไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ค. การตรวจสอบเพื่อให้ได้ผลที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ ประกอบด้วย ตรวจสอบจากเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ มีเครื่องมือที่เชื่อถือได้ มีเกณฑ์การตรวจสอบที่ชัดเจนมีกำหนดเวลาการตรวจที่แน่นอน และบุคลากรที่ทำการตรวจสอบต้องได้รับการยอมรับจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อการตรวจสอบได้รับการยอมรับ การปฏิบัติงานขั้นต่อไปไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใด

ง. การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็ขั้นตอนใดก็ตาม เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขคุณภาพก็เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า การบริหารคุณภาพเป็นกระบวนการที่สำคัญในการค้นหาปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไข โดยการใช้วิธีการระดมสมองจากทุกฝ่าย จัดลำดับความสำคัญของปัญหา/ปรับปรุง ตัดสินใจเลือกปัญหาปรับปรุง ดำรวจสภาพ (ข้อมูล) ก่อนแก้ปัญหา/ปรับปรุง ดำรวจสภาพ (ข้อมูล) หลังแก้ปัญหา/ปรับปรุง

1.3.3 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning)

การวางแผนกลยุทธ์เป็นแนวคิดที่ใช้กันแพร่หลายมากเพราะการวางแผนกลยุทธ์จะมุ่งเน้นการคาดคะเนสภาพในอนาคต จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการประเมินจุดอ่อนจุดแข็งขององค์กร เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ วัตถุประสงค์ขององค์กรและหาแนวทางหรือกลยุทธ์กำกับการทำงานในอนาคตของหน่วยงาน หรือเตรียมเผชิญกับการแข่งขัน เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น จะเน้นถึงความสามารถในการปรับตัวขององค์กรเพื่อนำองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ รอบบินส์และคูลเตอร์ (Robbins & Coulter. 1999 : 257) สำหรับขั้นตอนในการวางแผนกลยุทธ์นักวิชาการหลายท่านได้กำหนดขั้นตอนกระบวนการในลักษณะที่แตกต่างกันไป แต่โดยส่วนใหญ่จะประกอบด้วยกิจกรรมหลัก ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน คือ การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) และจุดด้อย (Weakness) ภายในองค์กรรวมทั้งโอกาส (Opportunity) และข้อจำกัด (Treat) จากภายนอกองค์กร

2. การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) คือ ภาพอนาคตขององค์กรที่ต้องการจะ
ไปให้ถึงซึ่งจะต้องมีความชัดเจนและจะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จไว้ โดยเปิดโอกาส
ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ร่วมกันกำหนด เพื่อให้เป็นที่ยึดถือร่วมกันและเป็นทิศทางในการ
ดำเนินงานร่วมกัน

3. การกำหนดพันธกิจ (Mission) หมายถึง สิ่งที่ต้องการจะต้องกระทำโดย
จะต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายหรือเหตุผลในการจัดตั้งองค์กร

4. การกำหนดจุดหมาย (Goals) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดระยะยาว

5. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น
ในลักษณะจำเพาะเจาะจง จากการจัดลำดับความสำคัญของวิธีการ

6. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้สำเร็จ เกิด
ผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ รวมทั้งมีการจัดลำดับความสำคัญของวิธีการ

7. การกำหนดนโยบาย (Policies) เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน
อย่างกว้าง ๆ ที่จะเชื่อมโยงการกำหนดกลยุทธ์กับการนำไปปฏิบัติ

ดังนั้น การวางแผนกลยุทธ์มีส่วนช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทราบถึงจุดแข็งและ
จุดด้อยของการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะการวางแผน
กลยุทธ์จะมุ่งเน้นการคาดคะเนสภาพอนาคต เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ วัตถุประสงค์ขององค์กร
และหาแนวทางหรือ กลยุทธ์ค่ากับการทำงานในอนาคตของหน่วยงาน ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงาน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนมีเป้าหมายและแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน
และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

งานวิจัยในประเทศ

อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : 24-27) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการ
บริหารและการจัดการศึกษาสถานศึกษาในรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัย
พบว่ารูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบไปด้วย 4 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. รูปแบบที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก แนวคิดในการกระจายอำนาจ
หน้าที่ในการบริหารการเงิน บุคลากร และวิชาการให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้การบริหาร
โรงเรียนนั้นมีประสิทธิภาพมากที่สุดในระยะแรก ๆ ผู้บริหารมักจะใช้วิธีขอคำปรึกษาอย่างไม่เป็น
ทางการจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน หรือผู้แทนชุมชน ดังนั้นคณะกรรมการโรงเรียนที่ตั้งขึ้นมักจะมี
บทบาทสำคัญที่การเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาของผู้บริหารโรงเรียนนั่นเอง

2. รูปแบบที่ครูเป็นหลัก การบริหารตามแนวคิดนี้ตัวแทนคณะครูจะมี
สัดส่วนมากที่สุดในการคณะกรรมการโรงเรียน รูปแบบนี้เกิดจากแนวคิดที่ว่าครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียน

มากที่สุด ครูเป็นผู้ปฏิบัติจึงย่อมจะรับรู้ปัญหาทุกอย่างได้ดีกว่า และถ้ามีโอกาสตัดสินใจก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากที่สุด

3. รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก จุดประสงค์ของรูปแบบการบริหารที่ควบคุมโดยชุมชน คือ การเพิ่มความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชนและผู้ปกครองและเพื่อให้ผู้รับบริการการศึกษามีความพึงพอใจในการศึกษาที่จัดให้มากที่สุด แนวคิดสำคัญก็คือหลักสูตรของโรงเรียนควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด คณะกรรมการโรงเรียนจึงมีสัดส่วนจำนวนตัวแทนผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด

4. รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลัก แนวคิดของรูปแบบการบริหารลักษณะนี้ มีความเชื่อว่าทั้งครูและผู้ปกครองต่างมีความสำคัญ ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ครูจะรับรู้ค่านิยมและความต้องการของผู้ปกครอง ในขณะเดียวกันผู้ปกครองก็มีโอกาสช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย สัดส่วนของผู้แทนครูและผู้แทนผู้ปกครอง/ชุมชน จะมีเท่า ๆ กันในคณะกรรมการโรงเรียน เป็นคณะกรรมการบริหาร

อุมร์ สวาหฺลิ่ง (2546 : 3-4) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูล ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารตนเอง ด้านการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ด้านความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้และด้านการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการกระจายอำนาจและด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารและครู มีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูลที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ
4. ปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างตำแหน่งต่างกันกับขนาดโรงเรียนต่างกันไม่มีผลต่อการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูล

5. ปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูล ส่วนใหญ่ ได้แก่ การกระจายอำนาจมาสู่โรงเรียนยังไม่ทั่วถึง ไม่ชัดเจน คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องงานวิชาการ หลักสูตรและงานอื่น ๆ ของโรงเรียน โรงเรียนขาดอิสระในการสรรหาบุคลากรและการบริหารงบประมาณด้วยตนเอง บุคลากรยังไม่เข้าใจการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบและมีการพัฒนาแบบแยกส่วน คุณภาพการจัดการเรียนการสอนยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ผู้บริหารขาดทักษะในการเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยี

6. ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหามาตรฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ ควรกระจายอำนาจให้แก่โรงเรียนอย่างจริงจัง และพัฒนาความรู้ความสามารถให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนในลักษณะขอยกแล้วเปิดโอกาสให้โรงเรียนบริหารตนเองในรูปของคณะกรรมการและควรพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบและด้านการใช้เทคโนโลยีให้แก่ผู้บริหารและครูตลอดจนเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง

กาญจนา ภาสุพันธ์ (2546 : 48-49) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดความพร้อมต้นนโยบายการกระจายอำนาจของสถาบันการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่สร้างจากตัวชี้วัดการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่สัมพันธ์กับนโยบายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา โดยแยกเป็นด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและการบริหารทั่วไป กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยหัวหน้าภาค หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้างาน จำนวน 170 คน จากวิทยาลัยเทคนิคลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง วิทยาลัยโปลีเทคนิคลำปาง วิทยาลัยชุมชนเกาะคา และวิทยาลัยชุมชนเถิน ผลการวิจัย พบว่า

1. การสร้างสรรค์และการพัฒนาตัวชี้วัดเกี่ยวกับความพร้อมที่จะกระจายอำนาจของสถานศึกษาในสถานศึกษา ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและการบริหารทั่วไป แบ่งเป็นตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

1.1 ตัวชี้วัดด้านวิชาการ มี 5 ตัวชี้วัด คือ การบริหารหลักสูตร การบริหารกระบวนการเรียนรู้ บริหารสื่อวัสดุอุปกรณ์ การบริหารการควบคุมภายในและการประเมินคุณภาพภายใน

1.2 ตัวชี้วัดด้านบุคลากร มี 6 ตัวชี้วัด คือ การคัดเลือกผู้บริหาร ครูและครูพิเศษ บุคลากรและเจ้าหน้าที่ กรรมการสถานศึกษา ที่ปรึกษาสถานศึกษา การบริหารทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

1.3 ตัวชี้วัดด้านงบประมาณ มีตัวชี้วัด 6 ตัว คือ การจัดการงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การบริหารการเงินและบัญชี การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล การพัฒนางบประมาณและการจัดสวัสดิการ

1.4 ตัวชี้วัดการบริหารทั่วไป มีตัวชี้วัด 4 ตัว คือ การบริหารนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ระบบการบริหารจัดการนักเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง

2. การศึกษาความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษา มีความเห็น ว่าสถานศึกษามีความพร้อมในอัตราเฉลี่ยปานกลางในด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และการบริหารทั่วไป

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสถานศึกษาจากการประชุมมีข้อเสนอแนะว่า การขาดความพร้อมของสถานศึกษา ได้แก่ การมีบุคลากรไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ การพัฒนาบุคลากรเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและต้องมีแผนในการพัฒนาบุคลากร

เกษมสุข ศรีชนะ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดกระบี่ ตามที่ได้ปฏิบัติจริงผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่ผู้บริหารปฏิบัติมากที่สุด คือ บทบาทด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมา ได้แก่ บทบาทด้านการบริหารงบประมาณ บทบาทด้านการบริหารงานวิชาการ และการบริหารทั่วไป ตามลำดับ บทบาทด้านการบริหารงานบุคคล ที่ผู้บริหารปฏิบัติมากที่สุด คือ การบริหารโดยยึดหลักระบบคุณธรรม รองลงมา ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาเจตคติ จิตสำนึกและพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาและบทบาทที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการอัตรากำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา บทบาทด้านการบริหารงบประมาณ ที่ผู้บริหารปฏิบัติมากที่สุด คือ การจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษาและชุมชน รองลงมา ได้แก่ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณประเภทต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี มีการบริหารควบคุมอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพและบทบาทที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การจัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินและระเบียบการใช้ทรัพย์สินของสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา บทบาทด้านการบริหารงานวิชาการ ที่ผู้บริหารปฏิบัติมากที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครู รู้จักเด็กเป็นรายบุคคล รองลงมา ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูทุกคนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และบทบาทที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การจัดให้มีคณะกรรมการประเมินการใช้สื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนของครู บทบาทด้านการบริหารงานทั่วไป ที่ผู้บริหารปฏิบัติมากที่สุด คือ การใช้ภาวะผู้นำความรู้ความสามารถและทักษะในการครองตน ครองคน ครองงาน รองลงมา

ได้แก่ การจัดบุคลากรปฏิบัติงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถและมีความเป็นธรรม และบทบาทที่ปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การมอบอำนาจให้บุคลากรในรูปของทีมงานหรือคณะบุคคล

ครุณี จำปาทอง (2546 : 57-58) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การกระจายอำนาจทางการศึกษาในประเทศไทย : บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการเก็บข้อมูลในโรงเรียนประถมศึกษา 2 โรงเรียน โดยใช้วิธีการ 3 วิธี คือ การสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาเชิงลึก การสังเกตการณ์ประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาและการวิเคราะห์เอกสาร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของการปฏิบัติงานของโรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียน มีความแตกต่างกัน โดย 2 โรงเรียนได้พัฒนาโครงสร้างของการปฏิบัติงานของตนเอง ซึ่งแสดงแผนภูมิหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา แต่หลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน ส่วนข้อสรุปในด้านอื่น ๆ ปรากฏผล ดังนี้

1. ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา

1.1 มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกและมีความเข้าใจผิดในบทบาท

1.2 การประชุมบ่อยครั้ง เป็นตัวชี้วัดว่ากรรมการมีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนอย่างมากแต่การจัดการประชุมเป็นไปอย่างไม่สม่ำเสมอ

1.3 โรงเรียนมีความเกี่ยวข้องกับชุมชนเมื่อโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือ โดยเฉพาะในด้านการขอบริจาค

1.4 สังคมของคณะกรรมการสถานศึกษา กรรมการบางคนมีระดับการศึกษาต่ำ และกังวลว่าไม่สามารถช่วยโรงเรียนได้

1.5 การนับถือและการไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น

2. ด้านความสัมพันธ์ภายในระหว่างสมาชิกและภาวะผู้นำควรจะยอมรับได้ว่า ประสิทธิภาพของการปฏิบัติของคณะกรรมการโรงเรียนขึ้นอยู่กับความร่วมมือของชุมชนและบุคลากรของโรงเรียนมีอิทธิพลมากสำหรับเรื่องนี้ หลายครั้งที่ความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องของสมาชิกในชุมชนมีไม่เพียงพอ บุคลากรในโรงเรียนมีอิทธิพลในการจัดการความสัมพันธ์ดังกล่าว

3. ด้านการเชื่อมโยงระหว่างองค์กรชุมชนท้องถิ่นและโรงเรียนพบว่า โรงเรียนและองค์กรท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันน้อย องค์กรท้องถิ่นไม่มีความรู้เกี่ยวกับขอบเขตในที่ทำงานของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากมีความสัมพันธ์กันน้อย ผู้นำที่บริหารท้องถิ่นดูเหมือนว่าจะไม่สนใจโรงเรียนและจะสนับสนุนเงินงบประมาณเพียงเล็กน้อยเพื่อการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนมีความต้องการที่จะทราบจากท้องถิ่นว่าเขาสามารถนำทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้ได้อย่างไร

4. ด้านนโยบายที่เกี่ยวข้อง

4.1 การหาเอกลักษณ์และทางเลือกของสมาชิกในชุมชน การหาสาเหตุ
ข้อจำกัดในการปฏิบัติ

4.2 ต้องมีความไว้วางใจและเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกทั้งหมด
ของคณะกรรมการสถานศึกษา มีข้อตกลงในการปฏิบัติ การเชื่อมโยงระหว่างกรรมการสถานศึกษา
และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โรงเรียนสร้างความสัมพันธ์ และเข้าถึงทรัพยากรในท้องถิ่น

4.3 การเปิดกว้างของโรงเรียน เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับความสัมพันธ์ใน
ท้องถิ่น โรงเรียนควรมีการตัดสินใจ เปิดตัวเองต่อชุมชนและแสดงบทบาทสำคัญในการนำและ
กระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยการนับถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน

4.4 ครูพยายามที่จะทำหน้าที่ของตนเอง คณะครูเข้าใจความสำคัญของ
งานของคณะกรรมการโรงเรียนและไม่ต่อต้านการตั้งคณะกรรมการโรงเรียน หรือการทำงานของ
คณะกรรมการซึ่งรวมถึงการแนะนำคณะกรรมการให้ดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.5 ประโยชน์จากความสัมพันธ์กับภายนอกและเครือข่ายการทำงานเป็น
สิ่งสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ

ดิเรก วรณเศียร (2546 : 13-15) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบจำลอง
แบบสมบูรณาในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า
รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย ประกอบด้วย 6
องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1. องค์ประกอบเบื้องต้น (Introduction) ได้แก่ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
คุณลักษณะของโรงเรียนซึ่งบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
เงื่อนไขของรูปแบบและวิธีการใช้รูปแบบ

2. องค์ประกอบด้านการวางแผน (Planning) ได้แก่ การวางแผนกลยุทธ์
การจัดโครงสร้างงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน การจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี

3. องค์ประกอบด้านการจัดองค์การ (Organizing) ได้แก่ การจัด
โครงสร้างองค์กรและแผนภูมิการบริหารจัดการเป้าหมายของโรงเรียน การจัดตั้งคณะกรรมการ
สถานศึกษาการกำหนดภารกิจของโรงเรียนเกี่ยวกับงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและ
การบริหารทั่วไป

4. องค์ประกอบด้านการนำ (Leading) ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
การบริหารโดยองค์คณะบุคคล การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม การสื่อสารที่มี
ประสิทธิภาพและการจัดการความขัดแย้ง

5. องค์ประกอบด้านการควบคุม (Controlling) ได้แก่ การประกันคุณภาพ และการจัดระบบการควบคุมภายใน

6. องค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดระบบการจัดการสารสนเทศทางการศึกษา (Educational Management Information System : EMIS)

สงบ ถักษณะ (2546 : 55-56) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ตัวชี้วัดสำคัญของความสำเร็จในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดสมรรถภาพความสำเร็จในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย

1. ความสัมพันธ์ของข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของชุมชน ปัญหาความคาดหวังของผลการเรียนรู้ ทรัพยากรเกี่ยวกับอาชีพ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ความสัมพันธ์ของข้อมูลเกี่ยวกับจุดอ่อน จุดแข็งของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
3. ภาวะผู้นำ ความร่วมมือ วิธีการประชาธิปไตยโดยการนำความเห็นจากผู้ร่วมงานพ่อแม่ ชุมชน เพื่อการตัดสินใจในการปฏิบัติงานของโรงเรียน
4. ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจขึ้นอยู่กับคณะกรรมการสถานศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบและการปฏิบัติ
5. จำนวนของทีมงานที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียน
6. หลักฐานและวิธีการใช้ผลการประเมินเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนและการจัดการในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ผลลัพธ์และผลผลิตที่คาดหวังของโรงเรียน
7. มาตรฐานคุณภาพของผลความก้าวหน้าและปัจจัยนำเข้าที่สามารถวัดได้ชัดเจน โดยการควบคุมและการประเมิน รวมทั้งการจัดทำรายงานผลต่อสาธารณะและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
8. หลักฐานการใช้งบประมาณของโรงเรียน โดยได้รับความร่วมมือจากแหล่งทุนภายนอกและทรัพยากร สำหรับทำให้ประสิทธิภาพการทำงานมีมากขึ้น รวมทั้งมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
9. หลักฐานเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ได้มาตรฐานการศึกษา การรวบรวมปัจจัยสำคัญของชุมชน และการจัดทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้
10. เพิ่มความสามารถของครูในการสร้างสรรค์วิธีการสอนที่ใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้นวัตกรรมอย่างหลากหลายในกระบวนการเรียนรู้ การตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และการใช้วิธีการประเมินผลที่เหมาะสมกับการปรับปรุงมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน สุรศักดิ์ หนูพันธ์ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น

ฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีความพร้อมระดับมากในด้านแผนงานวิชาการ ด้านการจัดทำงบประมาณ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานทะเบียนและรายงาน โรงเรียนมีความพร้อมพอสมควรในด้านการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลด้านคุณภาพ งานธุรการและวารบรรณ ส่วนการเปรียบเทียบความพร้อมตามขนาดโรงเรียนพบว่า ความพร้อมด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและด้านการบริหารทั่วไป โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดกลาง มีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โดยความพร้อมของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ไม่มีความแตกต่างกัน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2547 : 1-10) ได้วิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา โดยได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาในส่วนกลาง อำนาจในการบริหาร การกระจายอำนาจในการบริหารคน การกระจายอำนาจในการบริหารเงินและการกระจายอำนาจการบริหารวัสดุ อุปกรณ์ พบว่า

1. การกระจายอำนาจในการบริหาร อาจได้มาโดย อำนาจกฎหมาย การแบ่งอำนาจซึ่งระบุไว้ในกฎหมายและการมอบอำนาจ แต่การมอบอำนาจมีข้อจำกัดอยู่ที่ว่า อำนาจที่รับมอบจะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นต่อไปไม่ได้ จึงทำให้การกระจายอำนาจในการบริหารสู่ท้องถิ่นหรือสถานศึกษาจะกระทำได้ในขอบเขตจำกัด เว้นแต่หน่วยงานที่มีพระราชบัญญัติเฉพาะของตนเอง
2. การกระจายอำนาจในการบริหารคน ทั้งข้าราชการพลเรือนและข้าราชการครูนั้น อาจทำได้โดยการแบ่งอำนาจให้ โดยระบุในกฎหมายและกระจายอำนาจโดยการมอบอำนาจแต่การกระจายอำนาจโดยการมอบอำนาจมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ขอบเขตและปริมาณของอำนาจที่มอบให้ การเรียกคืนอำนาจที่มอบให้ เจตจำนงในการมอบอำนาจ อำนาจที่ได้รับมอบมาจะมอบต่อได้หรือไม่ ข้อจำกัดเหล่านี้ทำให้การกระจายอำนาจในการบริหารคน ซึ่งเป็นข้าราชการครูไปสู่ภูมิภาคนั้นเป็นไปได้ด้วยความลำบาก แต่หากกรมใดมีพระราชบัญญัติของตนเอง การกระจายอำนาจในการบริหารคนไปสู่ท้องถิ่นย่อมกระทำได้โดยไม่ยากนัก
3. การกระจายอำนาจในการบริหารเงิน กระทำใน 2 ลักษณะ คือ การแบ่งอำนาจเป็นอำนาจหน้าที่ที่แบ่งให้แก่หัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการระดับชาติ คณะกรรมการระดับจังหวัด อำนาจในการบริหารเหล่านั้น ระเบียบหรือพระราชบัญญัติระบุว่า อำนาจอะไรเป็นอำนาจของใครและการมอบอำนาจ โดยมากแล้วการมอบอำนาจนั้นเป็นการมอบตามสายบังคับบัญชาหรือมอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นอกจากนี้จะมีพระราชบัญญัติเฉพาะเรื่อง เช่น คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมอบอำนาจให้คณะกรรมการการประถมศึกษา ข้อจำกัดของการกระจายอำนาจโดยการมอบอำนาจนั้น สามารถมอบไปได้ถึงบางระดับขั้นของจังหวัดเท่านั้น

อาจมอบถึงระดับสถานศึกษาไม่ได้และอำนาจบางอย่างที่ได้รับมอบนั้นไม่สามารถมอบต่อไปได้ ข้อจำกัดที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ ลักษณะและขอบเขตของอำนาจที่มอบให้ และอำนาจที่มอบนั้นจะมอบให้มากน้อยเพียงใด มอบแล้วเรียกคืนหรือไม่

4. การกระจายอำนาจการบริหารวัสดุ อุปกรณ์ สามารถมอบอำนาจไปถึงท้องถิ่นและสถานศึกษาได้

งานวิจัยต่างประเทศ

โอเวน (Owen. 1992 : 607) ได้ศึกษาเรื่อง ผลสำเร็จในการใช้การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในเมืองเทนเนสซี ผลการศึกษาพบว่า การตัดสินใจโดยการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานจะช่วยให้การจัดโปรแกรมการศึกษา มีความเข้มแข็งและช่วยพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของนักเรียน โดยภาพรวมขั้นตอนที่จะช่วยให้การตัดสินใจมีความสำเร็จโดยการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน มักจะกลายเป็นกฎของโรงเรียนมากกว่าความหวัง ซึ่งมีลำดับ 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย การตกลงปลงใจเบื้องต้น การวางแผน การพัฒนาผู้ร่วมงาน การนำแผนไปปฏิบัติ การติดตามผลการปรับปรุงการปฏิบัติและการวัดผลการปฏิบัติ

คาร์สัน, โฮวาร์ด และเคอร์ทิส (Carlson, Howard, & Curtis. 1997 : 184) ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการตัดสินใจสั่งการภายใต้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เปรียบเทียบระหว่างรูปแบบที่ควบคุมโดยผู้บริหาร และรูปแบบที่ควบคุมโดยครู (The Process of Decision-Making Under School- Based Management: A Comparison of the Administrative Control & Professional Control Models) โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการตัดสินใจสั่งการภายใต้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2 รูปแบบคือ รูปแบบที่ควบคุมโดยผู้บริหารโรงเรียน และรูปแบบที่ควบคุมโดยครูหรือมีครูเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ในคณะกรรมการโรงเรียน โดยมุ่งเน้น การศึกษาการตัดสินใจในระดับสำนักงานส่วนกลางและระดับสถานศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนระดับประถมศึกษา 2 โรงเรียน โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างและปลายเปิด ทำการสัมภาษณ์คณะกรรมการโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียน สังเกตการณ์ประชุมของ คณะกรรมการ โรงเรียนและศึกษาเอกสารภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจทั้งในระดับ สำนักงานส่วนกลางและระดับสถานศึกษามีความแตกต่างกันทั้ง 2 รูปแบบ รวมทั้งการบริหารทั้ง 2 รูปแบบในโรงเรียน ผลการทดสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ พบว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องการใช้อำนาจหน้าที่และการให้ความสำคัญกับกระบวนการตัดสินใจนอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า 1) รูปแบบของการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานจะมีผลต่อการตัดสินใจ 2) ความสำเร็จของการใช้รูปแบบการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของ รูปแบบการบริหารแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารและวัฒนธรรมของโรงเรียน 3) การบริหารที่มุ่ง กระจายการตัดสินใจไปยังผู้บริหาร โรงเรียนจะไม่ใช่ไปตามหลักการของการบริหารแบบใช้โรงเรียน

เป็นฐาน จะกลายเป็นการบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจอีกรูปแบบหนึ่งมากกว่าจะเป็นการส่งเสริมชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน

เบลค (Belk. 1998) ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามการบริหารโดยโรงเรียนเป็นฐานกับการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต้องมียุทธศาสตร์ประกอบดังนี้ 1) มุ่งมั่นการเปลี่ยนแปลง 2) ถ่ายโอนอำนาจสู่โรงเรียน 3) ร่วมกันทำความกระจำในภารกิจ 4) ตรวจสอบได้ 5) มีการฝึกบุคลากรในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 6) การสร้างทีมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 7) ทีมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาจากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 8) มีความผูกพันร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 9) มีการกำหนดระยะเวลาในการวางแผนการบริหารและการวัดผลประเมินผลชัดเจน 10) นิยามและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือเป้าหมายของโรงเรียน 11) จัดให้มีสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ 12) มีเวลาสำหรับการคิดอย่างระมัดระวัง มีการวางแผนและนำร่องการปฏิบัติ 13) มีงบประมาณเพียงพอ 14) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างทีมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้งในและนอกโรงเรียน และ 15) กระตุ้นและมีระบบการให้รางวัลสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีผลการปฏิบัติงานดี

ฟิลลิปส์ (Phillips. 1998 : 123) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความคาดหวังและผลลัพธ์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นเวลา 15 ปี ในโรงเรียนของเมือง Edmonton” (School-Based Management, Expectations & Outcomes: Edmonton Public Schools 15 Years after Implementation) การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ในเมือง Edmonton ประเทศแคนาดา ซึ่งดำเนินการมาแล้ว 15 ปี โดยการเปรียบเทียบผลลัพธ์กับเป้าหมายที่ตั้งไว้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์และศึกษาเอกสารในโรงเรียนทุกโรงเรียนในเขต Edmonton ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนกำลังดำเนินการไปตามเป้าหมายที่คาดหวัง โรงเรียนมีการปรับตัวตามบริบทของตนเองและประสบความสำเร็จด้านหลักสูตรมากที่สุด

บราวน์ (Brown. 1998 : 153) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา และการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน (An Evaluation of the Effects of School-Based Management on Perceived Principal and School Effectiveness at a Public Middle School) ใช้วิธีวิจัยแบบเปรียบเทียบก่อนและหลังในกลุ่มเดียวกัน (One-group pretest-posttest design) ผู้วิจัยวัดการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนตามตัวแปรที่กำหนดก่อนนำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้บริหารโรงเรียน เมื่อครบ 1 ปีทำการวัดซ้ำอีกครั้งหนึ่งแล้วเปรียบเทียบผลการวัดก่อนและหลัง ผลการวิจัยพบว่า มีสหสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับรู้หรือเรียนรู้การบริหารโรงเรียนเพิ่มขึ้นและทำให้ประสิทธิผลของโรงเรียนสูงขึ้น

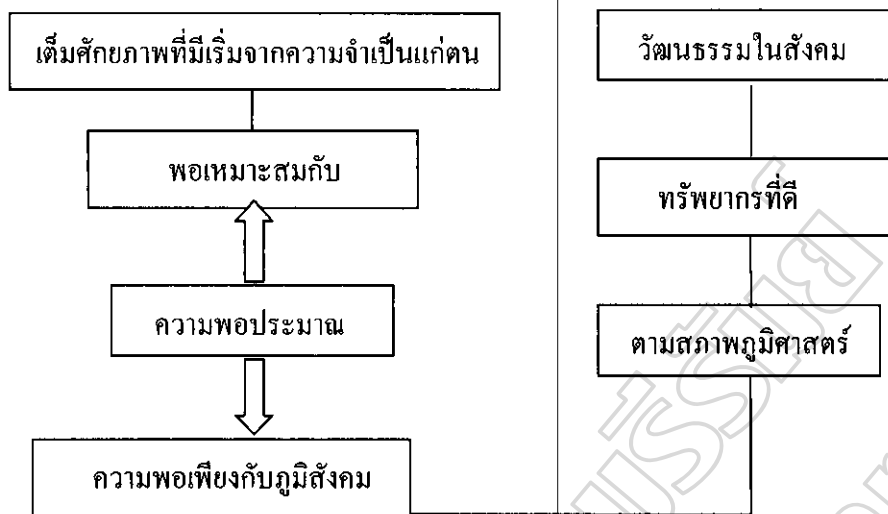
บูโกสกี (Bukosky, 1999) ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานของโรงเรียน ประถมศึกษาที่บริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ในมลรัฐ แคลิฟอร์เนียผลการศึกษาพบว่า ในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะต้องทำการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ 1) หลักสูตรมีมาตรฐาน 2) การสอนที่มีประสิทธิภาพ/การเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ 3) การวัดผลประเมินการปฏิบัติงาน 4) มีเทคโนโลยี 5) การพัฒนาบุคลากร 6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และ 7) การออกแบบการทำงานใหม่

2. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิด และหลักปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปีด้วย สายพระเนตรที่ยาวไกล และลึกซึ้งยิ่งกว่านักพัฒนาหรือนักวิชาการใด ๆ จะมีสติปัญญาเสมอเหมือนได้ นับตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมา ซึ่งพระองค์ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนบน หลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมี พอกิน พอใช้ และมีความสุขตามอัธยาศัย โดยใช้หลักของความพอประมาณ การคำนึงถึงเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองและทรงเตือนสติประชาชนชาวไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาที่สมดุล ก้าวหน้าไปอย่างมั่นคงสมดุลขั้นตอนของการปฏิบัติด้วยความรอบรู้รอบคอบ และยึดมั่นในหลักของคุณธรรม เป็นกรอบการคิดและการกระทำ กล่าวคือ ทุกอย่างที่คิด ทุกการกระทำ ทุกคำพูด ทุกจุดที่พัฒนา ต้องน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบในการดำรงชีวิต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1, 2554)

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงคือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน คือ

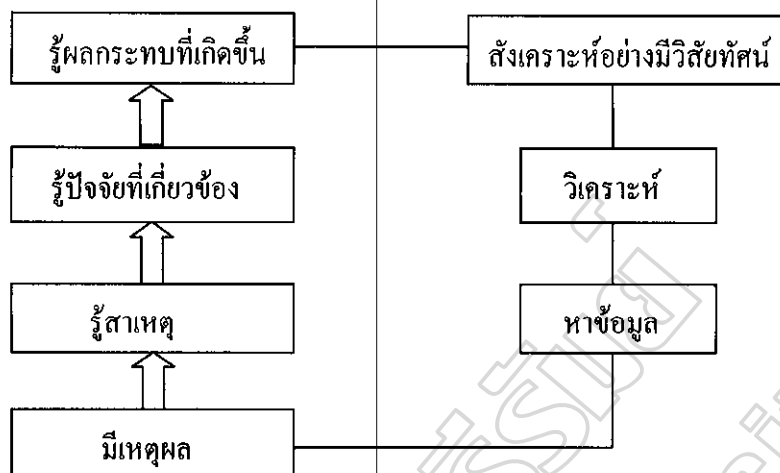
1. หลักของความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น (ถวัลย์ มาสจรัส, 2550)

ภาพประกอบ 2.2 หลักความพอประมาณตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มา : ประคินันท์ อุปรมย์. (2551)

จากภาพประกอบ 2.2 จะเห็นได้ว่า ความพอประมาณเกิดจากการที่บุคคลที่มีความเข้าใจในศักยภาพของตนซึ่งแต่ละบุคคลมีอยู่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากปัจจัยทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเฉพาะตนที่ต่างกัน ศักยภาพของแต่ละบุคคลนี้จะเป็นสิ่งกำหนดความสามารถของบุคคลที่คิดทำหรือปฏิบัติตนให้พอเหมาะกับศักยภาพที่มี โดยต้องคำนึงถึงความจำเป็นก่อนหลังในการคิดจะกระทำใดด้วย แล้วยังต้องพอควรกับภูมิสังคม ซึ่งหมายถึง การที่จะต้องคำนึงถึงความพอประมาณตามสภาพภูมิศาสตร์คือถิ่นที่อยู่อาศัยซึ่งครอบคลุมทั้งสภาพภูมิประเทศหรือสภาพท้องถิ่นที่อยู่อาศัย และสภาพภูมิอากาศความพอประมาณตามทรัพยากรที่ตนมีทั้งด้านบุคคล ทรัพยากรอื่น รวมทั้งทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมรอบตัว และที่สำคัญก็คือ ต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมในสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ด้วย (ประคินันท์ อุปรมย์. 2551)

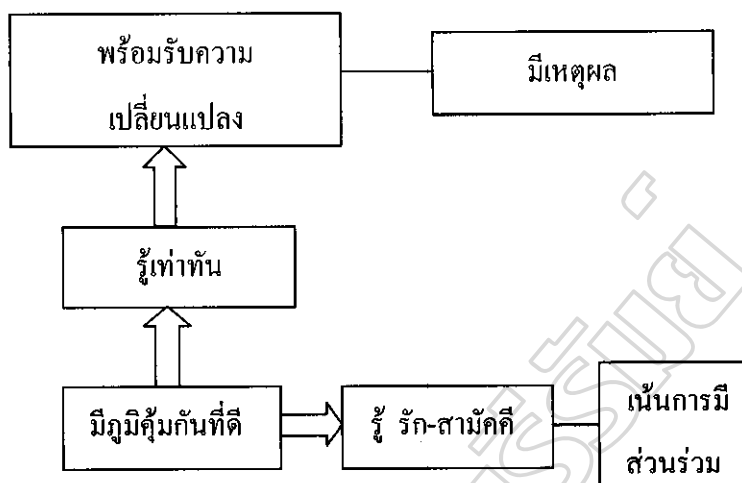
2. หลักของความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ (ถวัลย์ มาศจรัส. 2550)

ภาพประกอบ 2.3 หลักความมีเหตุผลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มา : ประดิษฐ์ อุปรมย์. (2551)

จากภาพประกอบ 2.3 จะเห็นได้ว่า การมีเหตุผลของบุคคลที่จะเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นได้นั้น บุคคลจะต้องรู้ถึงสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่กำลังจะหาเหตุผลนั้นอย่างแท้จริงรวมทั้งรู้ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนและผู้อื่นด้วย นั่นก็คือ การจะรู้สาเหตุของสิ่งที่จะหาเหตุผลได้ ต้องมีการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้น ๆ ให้มากพอ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์อย่างมีวิสัยทัศน์ คือ จำแนกแยกแยะเพื่อหาสาเหตุ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วมองภาพรวมว่าจะเกิดผลกระทบต่อไปกับใคร หรือสถานการณ์ใดในอนาคตอย่างไรบ้าง โดยที่การมีเหตุผลนี้ต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขของการมีความรู้และการมีคุณธรรมที่จำเป็นต้องมีด้วย นั่นก็คือ บุคคลจำเป็นต้องมีความรู้มากพอที่จะรู้ว่าควรหาข้อมูลอะไร ด้วยวิธีการใดและจะวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ข้อมูลนั้นอย่างไร

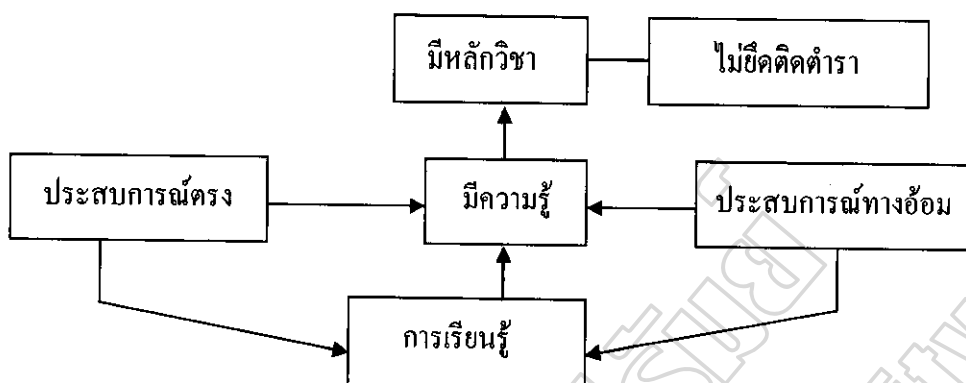
3. หลักของการมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล (ถวัลย์ มาสจรัส. 2550)

ภาพประกอบ 2.4 หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มา : ประดิพันธ์ อุปรมย์. (2551)

จากภาพประกอบ 2.4 จะเห็นได้ว่า ภูมิคุ้มกันที่ดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ หมายถึง การที่บุคคลรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง และพร้อมที่จะรับความเปลี่ยนแปลงอย่างสมเหตุสมผลโดยบุคคลต้องเป็นผู้เฝ้ารู้เหตุการณ์รอบตัวและเหตุการณ์ในสภาพแวดล้อมที่ตนต้องมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถตามทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในกระแสโลกาภิวัตน์ หรือความไร้พรมแดนของข้อมูลข่าวสารในโลกยุคปัจจุบัน ส่วนการมีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ก็จะต้องเน้นที่การเพิ่มทุนมนุษย์ซึ่ง หมายถึง การพัฒนาคนหรือพัฒนาบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถได้เต็มศักยภาพที่มีอยู่ เพื่อที่ว่าเมื่อดำเนินชีวิตด้านความพอประมาณอย่างมีเหตุผลแล้วจะมีภูมิคุ้มกันที่ดีได้ (ประดิพันธ์ อุปรมย์. 2551)

4. เงื่อนไขของการมีความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ ความรอบคอบที่จำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ (ถวัลย์ มาตรฐาน. 2550)

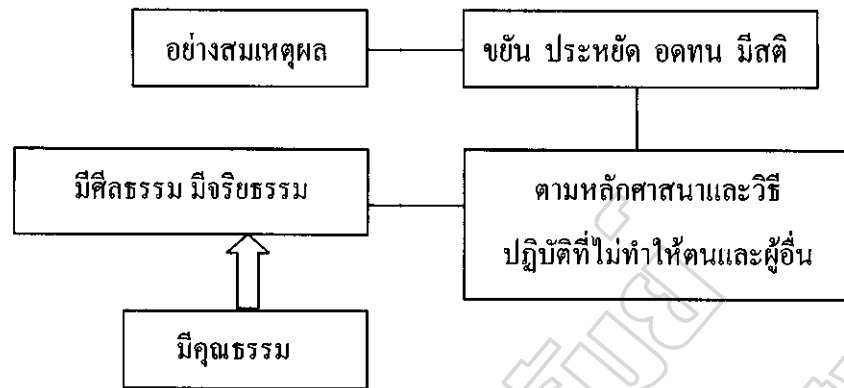

ภาพประกอบ 2.5 หลักการมีความรู้ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มา : ประดิษฐ์ อุprmัย. (2551)

จากภาพประกอบ 2.5 หลักการมีความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะเห็นได้ว่า ความรู้ของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ และการเรียนรู้เกิดจากการมีประสบการณ์ทั้งโดยทางตรงที่บุคคลได้พบได้เห็นหรือได้เข้าไปอยู่ในเหตุการณ์ด้วยตนเองกับการเรียนรู้ที่เกิดจากการมีประสบการณ์ทางอ้อมที่ได้รับการบอกเล่าของผู้อื่น หรือจากการอ่าน การพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงอย่างสมเหตุผล รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง รู้ รัก-สามัคคี เน้นการเพิ่มทุนมนุษย์เน้น

5. เงื่อนไขของการมีคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต (ถวัลย์ มาสจรัส. 2550)

ภาพประกอบ 2.6 หลักการมีคุณธรรมที่ดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มา : ประดิษฐ์ อุปรมย์. (2551)

จากภาพประกอบ 2.6 จะเห็นได้ว่า คุณธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงรวมถึงทั้งคุณธรรมที่มาจากคำสอนทางศาสนาของทุกศาสนาที่ผู้นับถือ และคุณธรรมที่เป็นจริยธรรมที่สมาชิกของสังคมพึงปฏิบัติเพื่อความสงบสุขของสังคมนั้น ๆ คุณธรรมที่บุคคลควรนำมาใช้เป็นเงื่อนไขในการสร้างความพอประมาณที่มีเหตุผลและภูมิคุ้มกันที่ดีนั้น มีอยู่หลายประการส่วนการที่บุคคลจะตระหนักว่า คุณธรรมใดมีสาระอะไรและส่งผลดีอย่างไรบ้าง ก็ต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรอบรู้ที่เป็นเงื่อนไขอีกประการหนึ่งของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยเช่นกัน ในด้านคุณธรรมที่เป็นคำสอนทางศาสนา และเป็นจริยธรรมในสังคมที่เป็นพื้นฐานที่ทุกคนมักประจักษ์กันดีเช่นเดียวกันอยู่แล้ว เช่น คุณธรรมที่ว่าด้วยเรื่องของการมีความขยัน การรู้จักประหยัด การรู้จักอดทนอดกลั้นและมีสติ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) (2548) ได้อธิบายถึง เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่เหนือกว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตก ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรม เช่น เงิน ทรัพย์สิน ค่าไร ไม่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวางกว่าเศรษฐกิจ นายทุนหรือเศรษฐกิจธุรกิจ เพราะครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ

1. มิติด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกินให้มีความขยันหมั่นเพียรประกอบสัมมาอาชีพเพื่อให้พึ่งตนเองได้ให้พ้นจากความยากจน การปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกรจำนวนมากมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น และมีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควรแก่สภาพพ้นจากการเป็นหนี้และความยากจนสามารถ พึ่งตนเองได้ มีครอบครัว ที่อบอุ่นและเป็นสุข

2. มิติด้านจิตใจ เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเอง โดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคง โดยเริ่ม จากใจที่รู้จักพอเป็นการปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา

3. มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความเมตตา เอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือ เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดย ปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอาวัดเอาเปรียบกัน การมุ่งร้ายทำลายกัน

4. มิติด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิต (Way of life) ของประชาชน เศรษฐกิจพอเพียงมุ่ง ให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อุดม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นทาส ของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้เป็นสินเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาสังคมที่ ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย โดยตลอดตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจแล้ว และเมื่อภายหลัง ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549) เรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงที่นี้จะนำเสนอเกี่ยวกับความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักพิจารณาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงตามธรรมชาติของบุคคลต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง ในปี พ.ศ. 2517 หลังเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เป็นเวลาที่ประเทศไทยอยู่ในระยะที่เรียกว่า “ประชาธิปไตยเบ่งบาน” ประเทศไทยมีรัฐบาลพระราชทานที่นำโดย ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ นับเป็นการเปิดยุคใหม่ของประชาธิปไตยและมีการเรียกร้องความเป็นธรรมในทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไป สภาวการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นมี การชุมนุมเรียกร้องสิทธิมากมาย เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศถูกปิดกั้นในการที่จะใช้สิทธิดังกล่าวมานาน ตั้งแต่ยุคเผด็จการของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา ซึ่งปัญหาสังคมก็มีมากเช่นกันเพราะก่อนหน้านี้ประเทศไทยถูกใช้เป็นฐานทัพของอเมริกาเพื่อทำสงครามกับเวียดนามเกิดปัญหาโสเภณี เมียเช่ากับเด็กถูกละทิ้งเป็นการสะท้อนถึงความไม่มีสุขของสังคมขณะนั้น

การชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งยุคนั้นเป็นการสะท้อนปัญหาเศรษฐกิจของชาติ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติติดต่อกันมาถึง 3 แผนแล้ว ตั้งแต่ ปี 2504 จนถึงปี พ.ศ. 2517 นับเป็นช่วงกลางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ

ที่ 3 ซึ่งเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า โดยที่รัฐเป็นผู้ลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานจากเงินกู้ต่างประเทศและหาทางชำระหนี้ด้วยการเร่งการส่งออกสินค้าเกษตร ได้ขยายพื้นที่เพาะปลูก ลดพื้นที่ป่าและส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจเป็นหลักผลที่ตามมา คือ เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว แต่ขณะเดียวกันก็เกิดปัญหาช่องว่างของการกระจายรายได้เพิ่ม โดยที่ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวในอัตราสูงกว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศมากขณะที่การจ้างงานของภาคอุตสาหกรรมก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงมีปัญหาการกระจายรายได้แตกต่างกันมากตามมาเนื่องจากประโยชน์ของการพัฒนาส่วนใหญ่ของประเทศไปตกอยู่กับคนส่วนน้อยในสังคมจึงเป็นที่มาของปฐมพระบรมราชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่พระราชทานแก่ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐานคือความพอดีพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วแต่ประเดี๋ยว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศ และของประชาชนโดยสอดคล้องด้วยก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้นซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด หลังจากที่ได้พระราชทานพระบรมราชวาทนี้แล้ว พระองค์ท่านได้ทรงเน้นอีกครั้งใน พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2517 นั้นความว่า

คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งสมัยใหม่แต่เราอยู่ พอมีพอกินและขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพอกอยู่ พอกิน มีความสงบและทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ตั้งปณิธานในทางนี้จะให้เมืองไทยอยู่แบบพอกอยู่ พอกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรือง อย่างยอด แต่เรามีความพอกอยู่ พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพอกอยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยอดได้

ในปี พ.ศ. 2523 - 2529 ยุคพลเอกเปรม ติสุกานนท์ ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ร้ายแรง เริ่มจากวิกฤติการณ์ของราคาน้ำมันในโลกรั้งที่สองและมีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ปัญหาภาวะติดตันด้านตลาดภายในประเทศ ภาวะราคาสินค้าเกษตรทั่วโลกตกต่ำลงอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานอันเป็นผลของความสำเร็จของการปฏิบัติเขียว ประกอบกับประเทศไทยขณะนั้นได้สร้างหนี้สินเกินตัวอันเกิดจากการ โหมซื้ออาวุธด้วยเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยสูง และมีระยะการคืนหนี้ระยะสั้นในยุครัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยได้รับผลดีจากการลงทุนต่างประเทศ แต่สิ่งที่ตามมาคือราคาที่ดินในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับธุรกิจซื้อขายที่ดิน ตลอดจนผู้มีที่ดินจำหน่ายต่างมีการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว จากนั้นเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับที่ดินเริ่มชะลอตัวลงในปี พ.ศ. 2534 และพลเอกสุจินดา คราประยูร เข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศ และหมดอำนาจลงเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 เศรษฐกิจของประเทศไทยฟื้นตัวอย่างรวดเร็วอันเป็นผลของการขยายตัวของการส่งออก

ในช่วงปี พ.ศ. 2530 – 2538 ถือได้ว่าเป็นช่วงเศรษฐกิจของไทยขยายตัวในอัตราสูงและต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน และก็มีได้แก่ปัญหาความยากจนของชาวชนบทเป็นจำนวนมากได้ ที่ซ้ำร้ายไปกว่านี้คือเกษตรกรจำนวนมากต้องสูญเสียที่ดินเนื่องจากที่ดินมีราคาแพงเกินไป และเกิดปัญหาสังคมในรูปแบบใหม่ที่เริ่มเป็นปัญหาใหญ่ คือ ปัญหาโรคเอดส์ และยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้า จึงเป็นการตอกย้ำว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่เพียงอย่างเดียวไม่น่าจะเป็นแนวทางที่ถูกต้องในการแก้ปัญหา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้นำเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบของทฤษฎีใหม่ออกเผยแพร่ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2537 และทรงย้ำทฤษฎีใหม่อีกครั้งในปี พ.ศ. 2538 และจากนั้นมาทรงย้ำประเด็นนี้ในพระราชดำรัสเป็นประจำทุกปี (คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ. 2546) ดังเช่น

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 “คนเรากล้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียงมีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่งไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2542 เป็นพระราชดำรัสที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาแนวคิดที่เป็นกระบวนทัศน์ (Paradigm) ใหม่ดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียงแปลว่า Sufficiency economy คำว่า Sufficiency economy นี้ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไรเพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่ Sufficiency Economy นั้นไม่มีในตำราเพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่ และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่าเราก็สามารถที่จะไปปรับปรุงหรือใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น (กรมพัฒนาที่ดิน, 2549) พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2543 (กรมพัฒนาที่ดิน. 2549)

ทั้งหมดที่พูดอย่างนี้ คือเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเองที่ได้ย้ำแล้วย้ำอีกแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า Sufficiency Economy ใครต่อใครก็ต่อว่าไม่มี Sufficiency Economy แต่เป็นคำใหม่ของเราก็ได้

หมายความว่าประหยัด แต่ไม่ใช่ซีเหินยิว ทำอะไรด้วยความอะลุ่มอล่วยกันทำอะไรด้วยเหตุและผล จะเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแล้วทุกคนจะมีความสุขแต่พอเพียง

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2546 (กรมพัฒนาที่ดิน. 2550)

ความสะดวกจะสามารถสร้างอะไรได้มาก นี่ก็ เศรษฐกิจพอเพียง สำคัญว่าต้องรู้จักขั้นตอน ถ้านี้ก็จะทำอะไรให้เร็วเกินไปไม่พอเพียงถ้าไม่เร็วเข้าไปก็ไม่พอเพียงต้องรู้จักก้าวหน้า โดยไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนอันนี้เศรษฐกิจพอเพียงคงได้ศึกษามาแล้วเราพหุมาแล้ว 10 ปีต้องปฏิบัติด้วย เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยแนวคิดสำคัญที่เรียก 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมี 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ คือมีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง รวมทั้งมีเงื่อนไขคุณธรรมคือ ซื่อสัตย์ สติ ปัญญา มีความขยัน มีความอดทน แบ่งปัน เป็นต้น ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม มีความสมดุล รวมทั้งพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมทุกวิถีทาง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2550) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 : 29-30) ได้กล่าวถึง แนวคิดสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระราชทานแก่ประชาชนซึ่งเป็นปรัชญาของการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับรัฐให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ซึ่งจะเห็นได้จากพระราชกรณียกิจ พระราชจริยาวัตร และพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปฏิบัติภารกิจตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่มาเป็นเวลาหลายสิบปี ก่อนที่สังคมไทยจะประสบปัญหาวิกฤติและมีพระราชดำรัส เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม ติดต่อกันมาเป็นระยะยาวนาน ทำให้ต้องปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ : ชีวิตที่พอเพียง ซึ่งจะอำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนเกิดความรู้ตามแนวพระราชดำริอันทรงคุณค่าแม้ว่าเราจะเคลื่อนเส้นทางที่ไร้ทิศทางและเกิดผลเสียหายมาแล้ว เราควรมีสติทบทวนเรื่องราวที่เกิดขึ้นและเป็นไปในชุมชนและสังคมให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ ดังพระราชดำรัสเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2541 มาเป็นหลักในการเรียนรู้ที่เป็นคุณธรรมคือ “ทฤษฎีใหม่ ยึดหยุ่นได้ และต้องยึดหยุ่นเหมือนชีวิตของเราทุกคนด้วยความยืดหยุ่น”

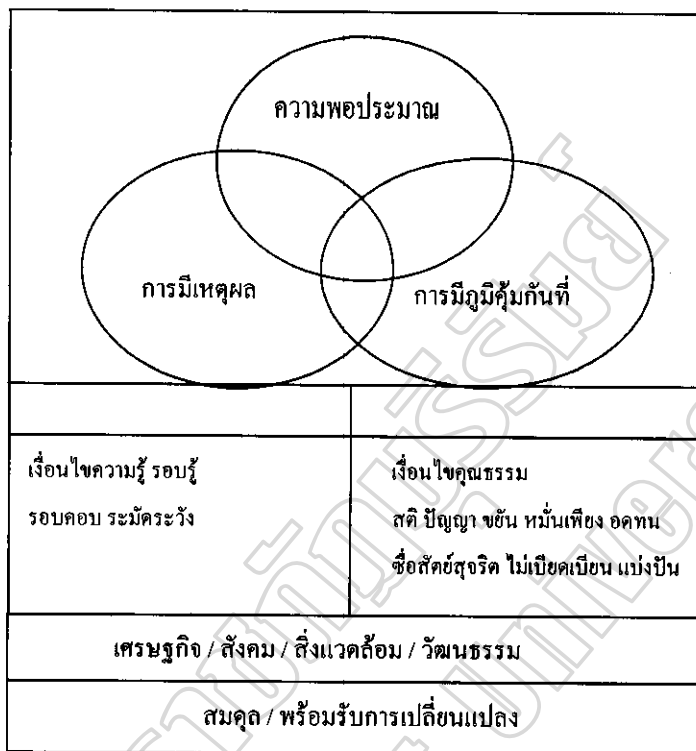
องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

สามห่วง ประกอบด้วย ความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวสองเงื่อนไข ประกอบด้วย เงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน แบ่งปัน เงื่อนไขความรู้ ได้แก่ รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง

ผู้ปฏิบัติในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะมีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

เจ้าริชาร์ด จิตต์จิรจรรย (2553 : 23) ได้กล่าวว่าหลักการสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นพุทธมามะกะ ในขณะที่เดียวกันก็ทรงเป็นเอกอัครศาสนูปถัมภ์ก็ พระองค์ได้พระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงคิดค้นขึ้นมาจากหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาและได้พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยให้มีความพอเพียง มีหลักเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี ทั้งนี้ปวงชนชาวไทยต้องมีเงื่อนไขประกอบด้วยเงื่อนไขด้านความรู้ และคุณธรรม

พระราชดำรัสเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยแนวคิดสำคัญที่เรียกว่า 3 ห่วง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และมี 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ คือมีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง รวมทั้งมีเงื่อนไขคุณธรรม คือ ซื่อสัตย์ สุจริต สติปัญญา มีความขยัน มีความอดทน แบ่งปันเป็นต้น ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม มีความสมดุล รวมทั้งพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมทุกวิถีทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีรูปลักษณะดังนี้

ภาพประกอบ 2.7 แนวคิดหลักสำคัญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์. (2553)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากพระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่พสกนิกรเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพด้านต่าง ๆ รวมทั้งสามารถใช้ในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ ได้อย่างดียิ่งอีกด้วยจึงได้ประมวลอธิบายหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์. 2553 : 25-26) ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาข้อมูลรายละเอียดจากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่หรือจากรายการเป็นต้นเพื่อพระราชทานความช่วยเหลืออย่างถูกต้อง
2. การระเบิดจากข้างใน โดยพระองค์ทรงมุ่งเน้นการพัฒนาคนซึ่งต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนให้มีความพร้อมเสียก่อนค่อยออกมาสู่โลกภายนอก มิใช่ นำความเจริญจากภายนอกสู่ภายใน
3. การทำตามลำดับขั้น การทรงงานของพระองค์เริ่มจากสิ่งที่ประชาชนจำเป็นที่สุดก่อนแล้วจึงเริ่มในสิ่งที่มีความจำเป็นน้อยกว่าตามลำดับขั้น

4. การศึกษาภูมิสังคม เป็นหลักการทรงงานด้วยการศึกษาสภาพภูมิประเทศและสังคมวิทยาโดยทรงศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ ทรงศึกษาอุปนิสัยใจคอของคนเรา รวมถึงวัฒนธรรมความเชื่อของคนในท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วย
5. การประหยัด เรียบง่ายได้ประโยชน์สูงสุด เป็นลักษณะการทรงงานที่มุ่งใช้ประโยชน์ในสิ่งนั้นให้คุ้มค่าที่สุดที่สุด
6. การใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ ทรงมุ่งให้ประชาชนได้อยู่ใกล้ธรรมชาติ อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืนอันเป็นหลักการที่ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ
7. การแก้ปัญหาที่จุดเล็ก เป็นลักษณะการทรงงานที่มองภาพรวมก่อนและเวลาแก้ปัญหาจะเริ่มแก้ปัญหากจากจุดเล็ก ๆ ที่ทุกคนมักจะมองข้าม
8. การทำให้ง่าย เป็นการคิดค้น ปรับปรุงและการแก้ไขงานด้วยลักษณะไม่ยุ่งยากหรือสลับซับซ้อนซึ่งเป็นการแก้ปัญหากด้วยการใช้กฎธรรมชาติเป็นแนวทาง
9. การไม่ยึดติดตำรา เป็นหลักการทรงงานที่เน้นสภาพที่แท้จริงของการดำเนินชีวิต รอมชอมกับธรรมชาติและสภาพสังคมของชุมชนอันเป็นตำราสภาพจริงมากกว่าตำราที่เป็นหนังสือ
10. การใช้ธรรมปราบอธรรม เป็นหลักการที่ทรงใช้หลักธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการในการแก้ปัญหารวมชาติ
11. การปลูกป่าในใจคน เป็นหลักการที่มุ่งปลูกจิตสำนึกให้คนตระหนักถึงความรักผืนป่าเสียก่อนแล้วคนก็จะปลูกป่าลงบนแผ่นดินอันจะสร้างความอยู่รอดของมนุษย์อย่างยั่งยืน
12. การมุ่งประโยชน์คนส่วนใหญ่เป็นหลัก เป็นหลักการทรงงานที่มุ่งประโยชน์ของคนส่วนใหญ่มุ่งส่วนรวมให้ใช้สติปัญญา ความรู้ความสามารถให้เต็มศักยภาพ
13. การมีส่วนร่วม เป็นหลักการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
14. การขาดทุนคือการได้กำไร เป็นหลักการที่ต้องยอมเสียสละ เป็นการเสียสละที่ได้รับประโยชน์คือการที่ประชาชนอยู่ดีมีสุขกลับคืนมา
15. การบริการที่จุดเดียว เป็นหลักการที่ทรงมุ่งให้ทุกคนลดช่องว่าง มีใช้ต่างคนต่างยึดติดกับการเป็นเจ้าของเป็นสำคัญ แต่ทรงเน้นในเรื่องความรู้รักสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันให้เป็นการบริการรวมจุดเดียว
16. การพึ่งตนเอง ทรงเน้นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเบื้องต้นเพื่อให้มีความแข็งแรงที่จะมีแนวคิดในการดำเนินชีวิตและในขั้นต่อไปคือการพัฒนาให้สามารถพึ่งตนเอง
17. การดำเนินชีวิตพออยู่พอกิน เป็นการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนประสบความสมบูรณ์ในชีวิต โดยทรงเข้าพระราชหฤทัยในสภาพปัญหาและพระราชทานความช่วยเหลือให้พสกนิกรอยู่ดีกินดีมีชีวิตพออยู่พอกินและให้มีความก้าวหน้าต่อไป

18. การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ได้พระราชทานซึ่งมีพื้นฐานมาจากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเพื่อชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกร ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงมุ่งให้มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวและมีเงื่อนไขด้านความรู้ ด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญด้วย
19. การคิดแบบองค์รวม เป็นวิธีการคิดที่ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวมซึ่งเป็นการมองอย่างครบวงจร
20. การให้หรือการใช้หลักสังฆทาน เป็นลักษณะการให้เพื่อให้เป็นการให้โดยไม่เลือกซึ่งเป็นหลักการให้แบบหลักสังฆทานตามหลักพระพุทธศาสนา
21. การทำงานอย่างมีความสุข เป็นหลักการทำงานที่พระองค์ทรงพระเกษมสำราญที่ได้ทรงงานช่วยเหลือประชาชน ซึ่งพระองค์ได้เคยรับสั่งว่าเป็นการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขที่ได้ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น และพระองค์ไม่มีอะไรจะพระราชทานให้นอกจากมีความสุขร่วมกันในการทำงาน
22. การใช้หลักความเพียร เป็นหลักการทรงงานที่มีบทพระราชนิพนธ์พระมหาชนกเป็นต้นแบบ เพื่อให้ประชาชนมีความมุ่งมั่นทำงานหนักด้วยการมีความเพียรมุ่งพัฒนาบ้านเมืองให้บังเกิดความร่วมมือเป็นสุข
23. การสร้างความรู้ รัก สามัคคี เป็นพระราชดำรัสที่มีคำสามคำคือคำว่ารู้คือการรู้ถึงปัจจัย รู้ถึงปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา คำว่ารักคือจะต้องมีความรักในการพิจารณาที่จะลงมือแก้ไขปัญหานั้น ๆ สามัคคีคือการที่จะลงมือปฏิบัติต้องคำนึงเสมอว่าจะทานเพียงคนเดียวไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจกันเป็นองค์กร เป็นหมู่คณะจึงจะมีพลังร่วมแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วงลงได้
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2550) ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่การปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทิศทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวหน้าทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและ

พร้อมต่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ปรียานุช พินุลสรวุฑ (2549) ได้ให้แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และได้สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีแนวคิดหลักว่า เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระบบ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจและเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทางวัตถุ สังคม และสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี โดยหลักการของความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งอยู่บนเงื่อนไขของความรู้จักคุณธรรม ที่จะต้องอาศัยความรู้ความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน การสร้างจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐนักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร ปัญญาและความรอบคอบ

ลีลากรณ์ บัวสาย (2549) ได้สรุปแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ มีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวโดยใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน คือ กรอบแนวคิด คุณลักษณะ ค่านิยมเงื่อนไข แนวทางปฏิบัติผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยกรอบแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการมองโลกเชิงระบบ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤติและเกิดความมั่นคง และความยั่งยืน โดยคุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติตนได้ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง ส่วนนิยามความพอเพียง ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น

จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น เงื่อนไขของการตัดสินใจและการดำเนินการต้องอยู่บนเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรมประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบเพื่อประกอบการวางแผนอย่างระมัดระวัง เงื่อนไขคุณธรรมประกอบด้วยความตระหนักในธรรม ซื่อสัตย์สุจริตมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

แนวคิดหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสรุปได้ดังนี้ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาสำคัญ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดจากภัยและวิกฤติเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติตนในทางสายกลาง และมีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นฐาน คือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภและไม่ตระหนี่

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

2.2 ความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554); คำดี จันทะเกษ (2554); สุรินทร์ ภูสิงห์ (2552); สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 (2552) และสุเมธ ตันติเวชกุล (2549) ให้ความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่คล้ายคลึงกันว่าหมายถึง การดำเนินชีวิตปัจจุบันด้วยความพอประมาณในการพูดจากการผลิต การบริโภค และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเหตุมีผลในการกำหนดอุดมการณ์และแผนการช่วยเหลือแบ่งปันกัน การสร้างความสัมพันธ์ การรักษาทรัพยากร และการตัดสินใจตามศักยภาพของตน มีอนาคตชีวิตด้วยภูมิคุ้มกันที่ดีจากการสืบทอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรม มีอิสระในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นปัจจัยสี่ในชุมชนด้านการผลิตที่ไม่กระทบทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการสะสมทรัพยากรให้มีไว้สำหรับอนาคตเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่มั่นคงในชุมชน เศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน คือด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุมีผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่งในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่ตนได้เป็นเจ้าของ โดยสามารถดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยมีเหตุมีผลในการกำหนดอุดมการณ์และแผนงานให้อยู่ในความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยการดำเนินดังกล่าวอยู่ภายใต้เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม

2.3 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกระบวนการพัฒนา แนวทางที่จะเน้นพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางรัฐบาลมีนโยบายที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ด้วยวิธีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ มูลนิธิ สมาคม สหกรณ์การเกษตร และภาคประชาชน โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาชาติซึ่งมีรายละเอียดพอสรุปดังนี้

2.3.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม ที่มีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาต่อเนื่องจากแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 โดยให้ความสำคัญการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนในสังคม ผลการพัฒนาประเทศระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 สังคมไทยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางทุกภาคส่วน ภาครัฐได้นำไปเป็นแนวทางกำหนดนโยบายและจัดทำแผนงาน โครงการต่าง ๆ จำนวนมาก การลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ การลงทุนในโครงการขนาดใหญ่นำถึงเหตุผลแบะมีการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ภาคเอกชนทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชนได้ปรับกลยุทธ์การลงทุนเพื่อให้ธุรกิจมีภูมิคุ้มกันจากความเสี่ยง ภาคประชาชน และชุมชนมีการปรับวิถีการดำรงชีวิตให้สามารถพึ่งพาตนเองมากขึ้น การยึดมั่นและน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติสามารถสร้างภูมิคุ้มกันกับประชาชน ชุมชน ตลอดจนประเทศชาติส่งผลให้สังคมไทยเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันสูงขึ้นในหลายด้าน และสามารถปรับตัวรับกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ โลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้มีภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยยังคงอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี คนเป็นศูนย์กลางพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 โดยให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติพร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ ผลการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มีวิสัยทัศน์มุ่งให้ประเทศไทยพัฒนาสู่สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อความเปลี่ยนแปลง คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและความเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน บริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้แนวปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (ราชกิจจานุเบกษา, 2554 : 48-50) ดังนี้

การพัฒนาประเทศให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็ว คาดการณ์ได้ยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 จึงจำเป็นกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสมโดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงและเสริมรากฐานของประเทศด้านต่าง ๆ ให้เข้มแข็งควบคู่กับการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรมรวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับปัจเจกครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถเข้าถึงการบริการทางสังคมที่มีคุณภาพได้รับการคุ้มครองทางสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถเข้าถึงการบริการทางสังคมที่มีคุณภาพได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุมทั่วถึงและมีคุณภาพเท่าเทียมกัน มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคง สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ได้รับการคุ้มครองสิทธิผลประโยชน์และความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างเท่าเทียมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส ยึดประโยชน์ส่วนรวมและเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในกระบวนการพัฒนาประเทศ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มุ่งเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยในทุกช่วงวัย ให้มีภูมิคุ้มกันเพื่อเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ชีวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติให้มีความพร้อมทางด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงมีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร และรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาประเทศ

3. ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงานให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคการเกษตรให้เข้มแข็งและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตอาหารและพลังงานที่มีความมั่นคงโดยการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์และสัตว์น้ำ รวมถึงเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าการเกษตร อาหาร และพลังงาน บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สร้างสรรค์ การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกรตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขณะเดียวกันให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพทั้งในระดับครัวเรือน ชุมชนและประเทศ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ภาคเกษตรสามารถพึ่งตนเองได้และเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคง

4. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ได้ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้ปัจจัยสนับสนุนที่เอื้ออำนวยและระบบการแข่งขันที่เป็นธรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศ มุ่งปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสาขาบริการที่มีศักยภาพบนพื้นฐานของนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ พัฒนารัฐกิจสร้างสรรค์และเมืองสร้างสรรค์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ สร้างความมั่นคง ด้านพลังงาน ควบคู่ไปกับการปฏิรูปกฎหมาย และกฎระเบียบต่าง ๆ ของเศรษฐกิจ และบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจของประเทศที่เข้มแข็งและขยายตัวอย่างมีคุณภาพ

5. ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มุ่งเชื่อมโยงมิติของการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศกับมิติของความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ บนพื้นฐานของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก เพื่อให้ความสำคัญกับการพัฒนาฐานการผลิตและการลงทุน

ของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งเชื่อมโยงกับการผลิตในประเทศโดยการพัฒนาความร่วมมือแบบหุ้นส่วนที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ ความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างสร้างสรรค์ เตรียมความพร้อมประเทศไทย ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ให้มีความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนในทุกภาคส่วนให้มีทักษะที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ ภายใต้กรอบร่วมมืออนุภูมิภาค ปรับปรุงกฎระเบียบ การขนส่งคนในสินค้าเพื่อลดต้นทุนการค้าเงินธุรกิจ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการพัฒนาภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่นให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

6. ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มุ่งบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแล รักษา และใช้ประโยชน์ควบคู่ไปกับการเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติจากธรรมชาติ เพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกันสามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ และยกระดับคุณภาพชีวิตให้คนในสังคมไทยโดยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ปรับกระบวนการพัฒนา และขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจ และสังคมคาร์บอนต่ำ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยกระดับขีดความสามารถในการรับมือ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ควบคุมและลดมลพิษ และพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพโปร่งใส และเป็นธรรมอย่างบูรณาการ สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม และวิกฤตภาวะโลกร้อน และเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลง และพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มุ่งสู่สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ภายใต้แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาประเทศแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาต่อเนื่องให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วน ให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูการปฏิบัติ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559

แผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2545-2559 ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการนำสาระของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาลสู่การปฏิบัติ และเป็นการกรอบแนวทางในการจัดทำ

แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา แผนพัฒนาการอุดมศึกษา และแผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมรวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เสร็จสมบูรณ์ทั้งกระบวนการปฏิรูปการศึกษาการดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมในช่วงระยะเวลา 15 ปี ที่สอดคล้องต่อเนื่องกันทั้งประเทศ ในแผนการศึกษาแห่งชาติได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานในการกำหนดแผน โดยมีการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติในการบูรณาการเชื่อมโยงเป็นกระบวนการ โดยรวมคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน มีคุณภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมมุ่งไปสู่การอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งปวง จากการนำแนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานในการวางกรอบแนวคิด

เจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาตินี้ จึงมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมภูมิปัญญา การเรียนรู้ และสังคมमानฉันท์ในการเอื้ออาทรต่อกัน มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดนโยบายบนพื้นฐานแห่งรัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในมาตรา 81 ไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและให้การสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ในการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมสร้างเสริมความรู้ในการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะ วิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ จากบทบัญญัติ ได้มีการดำเนินการในกระบวนการนิติบัญญัติในการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้น โดยให้เป็นกฎหมายแม่บท ที่เชื่อมต่อกับบทบัญญัติเกี่ยวกับศึกษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เพื่อเป็นฐานหลักในนโยบายแห่งรัฐด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาของประเทศในการเป็นฐานหลักเพื่อการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ

การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาตินี้ ดำเนินการโดยคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยอันมีผลภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต ตลอดจนทั้งการทบทวนผลในการพัฒนา ที่เกิดในสถานะของประเทศซึ่งได้สะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้างการพัฒนาของประเทศที่ไม่สมดุล ไม่ยั่งยืน และอ่อนไหวต่อผลกระทบ

จากความผันผวนของปัจจัยภายนอกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัว และต้องหันมาคิดทบทวนกระบวนการพัฒนาในทิศทางที่พึ่งตนเองและมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปในทางสายกลางทั้งมิติ ตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและใช้หลักของความเหมาะสม ความพอประมาณให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติ ทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติความสมดุลระหว่างสังคมชนบท และสังคมเมือง โดยมีการเตรียมระบบภูมิคุ้มกัน ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอ พร้อมรับผลที่จะกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายในประเทศโดยการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาในทุกชั้นตอนต้องใช้ความรู้ในการพัฒนาต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย รวมทั้งเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้ยังต้องยึดหลักสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ด้วยแล้ว การพัฒนาประเทศให้สามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงในกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และมีแนวโน้มที่รุนแรงยิ่งขึ้นจำเป็นต้องสร้างความแข็งแกร่งของระบบและโครงสร้างต่าง ๆ ที่จะเกิดภายในประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีของประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญต่อการนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพและความได้เปรียบด้านอัตลักษณ์และคุณค่าของชาติ ทั้งทุนสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนที่เกิดขึ้นตามทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเป็นเสมือนเสาเข็มหลักในการพัฒนาประเทศ โดยการเสริมสร้างทุนสังคมที่มุ่งพัฒนาให้เกิดศักยภาพคนในทุกมิติทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา ครอบครัวมีความอบอุ่น มั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรวมพลังเป็นเครือข่าย เพื่อการพัฒนาสำหรับการเสริมสร้างทุนเศรษฐกิจ เพื่อมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจไทยสู่ระบบเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ มีคุณภาพ มีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ในการลงทุนควบคู่ไปกับการเสริมสร้างศักยภาพและภูมิคุ้มกันของเศรษฐกิจบนฐานราก เพื่อกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม ในการมีส่วนร่วมของการเสริมสร้างทุนทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มุ่งพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพในการส่งเสริมสิทธิชุมชนโดยการเข้าถึงจัดการทรัพยากรเพื่อสงวนรักษาในการใช้ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคงความอุดมสมบูรณ์ เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศและเป็นรากฐานการดำรงชีวิตของคนไทยให้มีความสุขอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันจำเป็นต้องเสริมสร้างระบบโครงสร้างกลไกในกระบวนการบริหารประเทศให้อยู่บนหลักธรรมาภิบาล ในแบบประชาธิปไตย โดยบูรณาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในทุก

ระดับเพื่อการขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพโปร่งใส ลดบทบาทอำนาจของราชการในส่วนกลาง โดยการเพิ่มบทบาทมอบอำนาจในการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ โดยการดำเนินการกระจายการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นและชุมชนส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนและการปฏิรูปธุรกิจเอกชนให้เข้มแข็ง สุจริต โปร่งใส โดยเร่งปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ เพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรและกระจายผลประโยชน์โดยการพัฒนาให้ทั่วถึงเป็นธรรม ในการดำเนินการรักษา เพื่อพัฒนาเสริมสร้างความมั่นคงควบคู่ไปด้วย การสนับสนุนให้การบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความมั่นคงนำไปสู่สันติสุขและความยั่งยืน

แผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแผนยุทธศาสตร์ ที่ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกันทั้งประเทศ ในช่วงระยะเวลา 15 ปี มีการบูรณาการคุณภาพชีวิตในทุก ๆ ด้าน เพื่อสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ แนวนโยบาย มาตรการ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมไทย จึงได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานในการกำหนดแผน โดยมีการศาสนา ศิลปะ ประเพณีวัฒนธรรมและธรรมชาติมาบูรณาการเชื่อมโยงเป็นกระบวนโดยรวมที่ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน มีคุณภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม เพื่อบูรณาการไปสู่การอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งปวง

2.4 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2542 และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อเดือนกันยายน 2546 โดยได้จัดตั้งเครือข่ายขับเคลื่อนออกเป็นคณะทำงาน ได้แก่ เครือข่ายด้านวิชาการ เครือข่ายด้านการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน เครือข่ายสื่อมวลชนและประชาชน เครือข่ายประชาสังคม เครือข่ายองค์กรภาคธุรกิจเอกชน เครือข่ายด้านองค์กรภาครัฐ เครือข่ายด้านการเมือง และเครือข่ายผู้นำทางความคิด โดยเครือข่ายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงได้แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน โดยได้สรุปแนวทางการดำเนินงาน (ปรียานุช พิบูลสรารุช. 2549) ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ความเป็นไทย ซึ่งการจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ดำเนินไปได้ใน 2 ส่วน คือ การบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ และการจัดการเรียนเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสอดคล้องสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ในห้องเรียน และการประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียน ปัจจุบันมีสถานศึกษาที่สามารถเป็นต้นแบบของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแผนดำเนินงานหลัก ยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) ดังนี้

1. สร้างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการพัฒนา
มาตรฐานการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมรูปแบบต่าง ๆ พัฒนาบุคลากร
เครือข่ายและประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ

2. การนำสู่การปฏิบัติ โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน
และการบริหารจัดการในสถานศึกษา

3. ประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่าย สถาบันการศึกษา สถาบัน
ครอบครัว ชุมชนและสถาบันทางศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4. ติดตามประเมินผล โดยการพัฒนาดัชนีตัวชี้วัดนักเรียน-นักศึกษา
บุคลากรตลอดจนประชาชนที่รับบริการว่า เกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ และสามารถนำหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน

1. พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. พัฒนาคณาจารย์

3. ขยายผลและพัฒนาเครือข่าย

4. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

5. พัฒนาระบบการติดตามประเมินผล

ภาพความสำเร็จ

1. สถานศึกษานำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการบริหาร
การศึกษาจัดการศึกษาและดำเนินกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

2. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ
และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. นักเรียนมีความรู้ ทักษะ ปฏิบัติตน และดำเนินชีวิตตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง อยู่อย่างพอเพียง

4. ผู้ปกครอง ชุมชน ดำเนินชีวิต และมีการพัฒนาตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร

การบริหารจัดการสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานโครงการพัฒนา

ตัวชี้วัด การประเมินให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา ทุกสังกัด และจัดทำคู่มือการประเมินสถานศึกษา แบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อใช้ในการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในปีงบประมาณ 2552 จำนวนไม่น้อยกว่า 800 แห่ง ครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศ ตามแผนดำเนินการระยะที่ 2 ของยุทธศาสตร์โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายขยายผล

สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” โดยเริ่มขยายผลในปี 2554-2556 ให้ได้จำนวน 9,999 แห่ง และในปี พ.ศ. 2554 ได้ดำเนินการติดตามประเมินผลสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศพบว่า มีสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินของกระทรวงศึกษาธิการ สามารถเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” ได้จำนวน 2,017 แห่ง โดยมีกรอบการประเมินสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวชี้วัด ได้แก่ การดำเนินงาน 4 ด้าน ตามแนวทางการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550-2554) และด้านที่ 5 คือ ประเมินผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ

กรอบการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีขอบเขตการประเมินใน 5 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านนโยบาย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยองค์ประกอบด้าน หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ การสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 องค์กรประกอบ 15 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

4. ด้านการพัฒนานุเคราะห์ของสถานศึกษา 2 องค์กรประกอบ 7 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการพัฒนานุเคราะห์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การติดตาม และขยายผล

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ 4 องค์กรประกอบ 12 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านสถานศึกษา ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลากรของสถานศึกษา ด้านนักเรียน

หลักการในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. หลักการกระจายอำนาจ โดยการกระจายอำนาจการบริการและการจัดการศึกษาโดยให้สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป
2. หลักการบริหารจัดการตนเอง การบริหารจัดการที่สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและระบบการบริหารด้วยตนเอง ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ตามความพร้อมและสถานการณ์ของสถานศึกษา
3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งในด้านการวางแผนและจัดองค์การการอำนวยความสะดวกและการควบคุม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
4. หลักการบริหารจัดการที่ดี การบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งยึดหลักการความสอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบาย ความต้องการของระบบการศึกษาไทยโดยกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารทุกชั้นตอนโปร่งใสและมีเหตุผล รวมทั้งมีความคิดเห็นในการรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ต่อผลการบริหารจัดการ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

งานวิจัยในประเทศ

ชาอุทัยณรงค์ ทรงคาสี (2552) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าตัว

แปรที่สามารถพยากรณ์การพึ่งตนเองในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชาวมุขชนชนบท มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ การเป็นแกนนำสมาชิกกลุ่มในชุมชน และการมีส่วนร่วมกระทำรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชาวมุขชนชนบท ประกอบด้วย การสร้างการมีส่วนร่วมวางแผนกิจกรรมกลุ่มให้มีความตระหนัก ความรู้ และเจตคติ การกระทำกิจกรรมกลุ่มให้มีทักษะ การตรวจสอบกิจกรรมกลุ่มให้มีการสนับสนุน การประเมินผล และการปรับปรุงกิจกรรมกลุ่มให้มีส่วนร่วมเรียนรู้

ประชาคม จันทระชิต (2552) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้บริหารของสถานศึกษาให้ครูนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะตามมาตรฐานด้านวิชาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสามารถพัฒนาเป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดมาตรฐานกำลังคนด้านอาชีวศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) การจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะและคุณลักษณะตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) การวัดผลและประเมินการเรียนรู้ โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันและเชื่อมโยงตั้งแต่องค์ประกอบแรกถึงองค์ประกอบสุดท้าย

เพ็ญญา ธีรทองดี (2552) วิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ในด้านการบริหารงานทั่วไปยังขาดแคลนงบประมาณและขาดวิธีการในการประเมินโครงการ ด้านวิชาการพบปัญหาในการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ส่วนด้านบุคลากรนั้นยังขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

สุรินทร์ ภูสิงห์ (2552) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย การจัดองค์การ การดำเนินการ ตัวชี้วัดความสำเร็จ การนำรูปแบบไปใช้และเงื่อนไขความสำเร็จ และส่วนที่ 2 ได้แก่ องค์ประกอบด้านการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การบริหารและ

จัดการ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การประชาสัมพันธ์และการสร้างเครือข่าย และคุณภาพนักเรียนตามลักษณะความมีชีวิตพอเพียง

จำเรีญรัตน์ จิตต์จิรจรย์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอุดมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของไทย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอุดมศึกษาเอกชนของไทย 1) ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป มีรูปแบบที่ไม่ยึดผลประโยชน์เป็นที่ตั้ง เน้นการสร้างความสุขสันต์ สร้างวัฒนธรรมสถานบันโดยการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์เน้นการประหยัด การพึ่งพาตนเอง การใช้จ่ายเงินให้มีเหตุผล เพื่ออยู่ดีกินดี 2) ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ มีรูปแบบเน้นการสอนให้รู้หลักคิดในเนื้อหาสาระของวิชาการ พัฒนาองค์ความรู้จากการวิจัย โดยอาศัยและแทรกปรัชญาไปสู่ชีวิตจริง การบรรจุปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปในการศึกษาทั่วไปเพื่อปลูกฝังให้ตระหนักในการดำเนินชีวิตและสอดคล้องไปในการเรียนการสอนทุกวิชา 3) ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย มีการเชื่อมโยงให้สมดุลระหว่างการสอนกับการวิจัย โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจ โมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหน่วยการเรียนการสอนและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน การสร้างเครือข่ายวิจัย เพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติที่มีการสนับสนุนวิจัยอย่างเพียงพอ 4) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ มีรูปแบบการใช้จ่ายอย่างเพียงพอประมาณเน้นความคุ้มค่า ความคุ้มค่าและมีการวิเคราะห์ความคุ้มค่า เน้นผลลัพธ์ที่อาจไม่ใช่ว่าเงินแต่เน้นความคุ้มค่าหรือการได้รับผลมาสู่มหาวิทยาลัย 5) ด้านการบริหารจัดการงานทรัพยากรมนุษย์ที่มีรูปแบบการพัฒนาตนเอง โดยไม่ได้มองจากภายนอกในการพัฒนาคน แต่การให้เรียนรู้ภายในตนด้วยการนำการจัดการความรู้มาใช้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ตนเอง การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเอกชนของไทย พบว่ามีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านการบริหารจัดการวิชาการ การบริหารจัดการทั่วไป การบริหารจัดการงบประมาณ การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์และการบริหารจัดการงานวิจัย ซึ่งมีรูปแบบ 1) ด้านการบริหารจัดการวิชาการ มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยมีการคัดกรองปัจจัยป้อนเข้าด้วยทรัพยากรบุคคลสู่กระบวนการผลิตที่มีสัดส่วนที่พอเพียง การบริหารจัดการงานวิชาการ ที่มีการคัดกรองปัจจัย ปัจจัยป้อนเข้าด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ รวมทั้งสื่อสารสารสนเทศสู่กระบวนการผลิต การบริหารจัดการงานวิชาการ ด้านกระบวนการมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปกำหนดเป็นปรัชญาการบริหารจัดการ สถาบันครอบคลุมความรู้และคุณธรรมจริยธรรม มีการนำไปกำหนดวิสัยทัศน์หรือภาพในอนาคตของการบริหารจัดการวิชาการของสถาบันและมีการนำไปกำหนดเป็นพันธกิจเพิ่มเติม จากพันธกิจที่

ปฏิบัติตามปกติ 2) ด้านการบริหารจัดการทั่วไป มีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดเป็นปรัชญาสถาบันและวิสัยทัศน์อันเป็นภาพการบริหารจัดการอุดมศึกษาที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการในการวัดประเมินของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติโดยการกำหนดเป็น วัฒนธรรมอุดมศึกษา 3) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ มีการนำรูปแบบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยสถาบันจัดทำแผนงบประมาณการเงินครอบคลุมรายได้การลงทุนและการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีเหตุผล การประสานของงบประมาณสนับสนุนการสอน การวิจัย เป็นต้นจากภายนอก และการทำกิจกรรมโครงการเพื่อหารายได้ร่วมทั้งสร้างแนวร่วมกับ หน่วยงาน สมาคม เช่น สามคมศิษย์เก่า มีการคุมการเงินเพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นการสร้าง ภูมิคุ้มกันที่ดี 4) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ มีรูปแบบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยสถาบันกำหนดการคัดเลือกสอบคัดเลือกให้ได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้คุณธรรม จริยธรรมใช้วิธีการอย่างเหมาะสม มีการกำหนดภาระงานรวมทั้งแจกแจงภาระงาน ไว้อย่างชัดเจน มีการวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สายวิชาการอย่างต่อเนื่องและพอเพียงต่อสัดส่วน นักศึกษา และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สายสนับสนุนการเรียนการสอนไว้อย่างพอเพียงกับปริมาณงาน 5) ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย มีรูปแบบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเน้นที่ กระบวนการการทำงานวิจัยอย่างมีเหตุผล โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนางานวิจัย มีการสร้าง มาตรการด้านแรงจูงใจให้บุคลากรทำวิจัย โดยกำหนดให้ภารกิจวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการของการทำงานของผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม มีการกำหนดงบประมาณเพื่อการวิจัย อย่างเพียงพอ

มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2554) ได้ทำวิจัย เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รายวิชาชีพครู กรณีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา ปริญญาตรีที่เรียนรายวิชาชีพครู ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงรายวิชาชีพครู กรณีศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีชื่อว่า “MAREAM Model” ประกอบด้วย แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และการจัดการเรียนรู้ซึ่งมี 6 ขั้นตอน คือ 1) Motivation : M ขั้นการสร้างแรงจูงใจ 2) Awareness : A ขั้นการสร้างตระหนักรู้ 3) Research : R ขั้นการจัดการเรียนรู้โดยการศึกษาค้นคว้านำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการใน เนื้อหาวิชาและการสอน 4) Enhancement and integration : E ขั้นการส่งเสริมให้นักศึกษานำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ 5) Assessment : A ขั้นการประเมินผล และ 6) Modification and Transmission : M ขั้นการปรับขยายและ ประยุกต์ใช้ นักศึกษากลุ่มทดลองมีรูปแบบการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ขั้นตอน

คือ 1) ขั้นการศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 2) ขั้นการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และ 3) ขั้นการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในขั้นนี้นักศึกษามีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ชื่อว่า IDDA ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการกำหนดตัวชี้วัดในการเรียนรู้ (Identify the instructional indicator : II) 2) ขั้นตอนออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ (Design and develop the instructional strategy : DD) และ 3) ขั้นวัดและประเมินผล (Assess : A) ซึ่งทั้ง 3 ขั้นตอนหลักนี้มี 6 ขั้นตอนย่อยที่นำสู่การสอน คือ 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ 2) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้สื่อวัสดุจริง 3) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยครูให้คำแนะนำช่วยเหลือ 4) ขั้นนำเสนอและแสดงความคิดเห็นโดยครูคอยให้ข้อมูลย้อนกลับ 5) ขั้นประเมินผล และ 6) ขั้นสรุปผล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ในระดับดีมาก

รัศมี อุกระโคน (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญ 4) แนวทางสู่การปฏิบัติ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยสาระสำคัญประกอบด้วย 9 ประการ (1) การวางแผนวิชาการ (2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (4) การวัดผล ประเมินผลการเทียบโอนผลการเรียนรู้ (5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (6) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (7) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (8) การนิเทศการศึกษา และ (9) การแนะแนวการศึกษา 2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยบูรณาการปรัชญาการของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 2.1) รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือวางแผนวิชาการ 2.2) รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติโดยการบูรณาการปรัชญาการของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนการเรียนรู้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ 2.3) รูปแบบได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 ทุกด้านและทุกข้อ จึงได้รูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยการบูรณาการปรัชญาการของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา

ศิษยา เลาว์ณย์ศิริ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย

บูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบไปด้วย สาระสำคัญ 4 ด้าน 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานบุคคล 3) ด้านการบริหารงบประมาณ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป 2. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากหากพิจารณารายด้านที่มีความเหมาะสมอยู่มากทุกด้าน เรียงลำดับ ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานวิชาการ 3. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน มีระดับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยภาพรวมรวมมีความเป็นไปได้ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับดังนี้ คือ การบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานงบประมาณ ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน โดยผู้ทรงวุฒิจัดกลุ่มสนทนา ยืนยันรูปแบบร้อยละ 88 – 100 อยู่ในเกณฑ์ยอมรับจึงได้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

กัญญ์ชิสรา ทูมมาพันธ์ (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) สาระสำคัญ ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป (4) แนวทางการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ (5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปปฏิบัติ 2) ความเหมาะสมในการปฏิบัติของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี พบว่าความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป การบริหารวิชาการ และบริหารงานบุคคล 3) ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี พบว่ามีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้าน การบริหารทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานวิชาการ

งานวิจัยต่างประเทศ

โคลแมน (Coleman, 2011) วิจัยพบว่า การจัดการให้ชุมชนพึ่งพาตนเอง และส่งเสริมให้ชุมชนสร้างที่อยู่อาศัยให้มีความเหมาะสมกับฐานะของตนเอง ดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียง ฝึกให้เป็น

คนมีเหตุผล ส่งผลให้คนในชุมชนมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ครอบครัวมีความมั่นคงและมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น และผลดังกล่าวทำให้เขาสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

อีริก เอ ลอเจอร์ (Eric A. and Ludger. 2007) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของโรงเรียนในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจุบันระบบการศึกษาไม่ได้ประกันและปรับให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจ โดยงานวิจัยดังกล่าวมุ่งเน้นที่จะศึกษาบทบาทของการศึกษาที่มีส่วนสนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจดีขึ้น โดยเน้นย้ำถึงคุณภาพของการศึกษา ซึ่งรวมไปถึงการกระตุ้นให้ประชากรได้เข้าถึงสภาพเศรษฐกิจอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การจัดการที่ดีย่อมมีความจำเป็น ในการกระตุ้นการเรียนรู้ให้มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศร่วมกัน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดทำโครงสร้างหลักสูตรของสถาบันการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ

ลินคอน (Licon. 2004) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินความเป็นไปได้ในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยได้นิยามและสร้างรูปแบบกราฟฟิกสำหรับการวัดและประเมินการพัฒนาอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานคุณลักษณะของปัจจัยการพัฒนาที่มีขีดจำกัด โดยกำหนดองค์ประกอบด้านความยั่งยืนที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม แม้ว่าจะมีตัวบ่งชี้การพัฒนาอย่างยั่งยืนจำนวนมากแต่ความเชื่อมโยงระหว่างอิทธิพลและองค์ประกอบและตัวบ่งชี้เหล่านั้นยังขาดความชัดเจนในการประเมิน ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการประเมินใน 3 มิติ โดยได้อธิบายความเชื่อมโยงในแต่ละองค์ประกอบอย่างชัดเจน

แอนเดร้ เซเฟอร์ (Andrei Shleofer. 2004) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการแข่งขัน มีผลต่อจริยธรรม พบว่า พฤติกรรมการแข่งขันนั้นส่งผลต่อพฤติกรรม โดยเฉพาะความโลภ ซึ่งนับวันจะมีอยู่มาก และส่งผลต่อพฤติกรรมการณ์ร้ายกึ่งหลอวง การใช้ภัยที่สุรุ่ยสุร่ายซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวได้มาเป็นบรรทัดฐานในการแข่งขันทางธุรกิจ เช่น การลดราคา การดึงดูดใจลูกค้า ผู้วิจัยได้เสนอว่าการแข่งขันทางด้านสินค้าโดยพฤติกรรมที่จะส่งต่อการเพิ่มผลของสินค้าได้ แต่พื้นฐานการผลิตจะเปลี่ยนแปลงได้ จะต้องคำนึงถึงการดำเนินชีวิตของประชาชนที่ดีกว่าเดิม

โคลเตอร์ (Kolter. 2003) ได้ศึกษาการเสริมสร้างความสามารถของผู้นำที่ยั่งยืนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนนั้นมีคุณลักษณะพิเศษอยู่ 3 ประการ ได้แก่ 1) การเข้าใจวัฒนธรรมของชุมชนที่อยู่รอบโรงเรียน 2) ให้ความสำคัญกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน 3) พัฒนาการสอนในโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ การที่จะพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าวจำเป็นต้องให้ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงสร้างความร่วมมือที่ดีกับชุมชนและผู้มีส่วนได้เสีย และมีรูปแบบการปรับปรุงโรงเรียน โดยใช้ข้อมูลผ่านกรวิเคราะห์อย่างเป็นระบบดำเนินงานเป็นวงจรพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย

1. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของโรงเรียนทั้งที่เป็นปัญหาด้านวิชาการและปัญหาอื่น ๆ ในโรงเรียน
2. ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ปัญหาของโรงเรียนทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและการสอนของครู
3. กำหนดจุดมุ่งหมายในการดำเนินงาน และตัวชี้วัดความสำเร็จ
4. วางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียน และยกระดับผลการเรียนของนักเรียน

3. แนวคิดการบริหารการบูรณาการ

แนวคิดการบริหารแบบบูรณาการ (Integration) เกิดขึ้นจากความคิดของ จอห์น ล็อก (John Lock) นักปรัชญาชาวอังกฤษ ที่ได้ชี้ให้เห็นความเป็นจริงว่า เด็กสนใจเฉพาะสิ่งที่จำเป็น และใช้ได้บ่อยในชีวิต เพราะเด็กไม่มีเวลา และกำลังพอที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ต่อมา จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) นักปรัชญาชาวอเมริกัน เป็นผู้เสนอว่าการให้การศึกษาแก่เยาวชนนั้น ควรให้ความสนใจที่จะนำไปสู่ความเข้าใจกิจกรรมพื้นฐานต่าง ๆ ของมนุษย์ที่ใช้ในการดำรงชีวิต ซึ่งจะทำให้เยาวชนเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้โดยธรรมชาติ และมีความเชื่อว่า เราสามารถเชื่อมโยงมโนทัศน์ต่าง ๆ ของมนุษย์ที่ใช้ในการดำรงชีวิต จึงทำให้เยาวชนเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ขึ้นโดยธรรมชาติ และมีความเชื่อว่า เราสามารถเชื่อมโยง มโนทัศน์ของวิชาต่าง ๆ ที่มีในหลักสูตร ได้อย่างน้อย 2 วิชาขึ้นไป และด้วยวิธีการเชื่อมโยงจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่หรือเรื่องที่จะเรียนรู้ต่อไป

3.1 การจัดการแบบบูรณาการ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยที่สำคัญในการสร้างสรรค์พัฒนาเยาวชนคนในชาติไทย ให้เป็นคุณธรรมนำความรู้ และความสามารถดำรงอยู่อย่างพอดี พอมี พอกิน พอใช้ พึ่งตนเองได้จึงได้กำหนดนโยบาย และยุทธศาสตร์ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเสริมสร้างศักยภาพครู การบูรณาการสู่การบริหารจัดการ การเรียนการสอน และการติดตามประเมินผลสถานศึกษาพอเพียง แบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยในปี พ.ศ. 2550 มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียง 135 โรงเรียน เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 99 โรงเรียน เมื่อปี 2552 มีโรงเรียนผ่านการประเมินทั้งหมด 1,261 โรงเรียน เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 999 โรงเรียน จากโรงเรียนจำนวนดังกล่าว 10 โรงเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างแก่สถานศึกษาอื่น ๆ ที่ยังไม่ผ่านการประเมิน เป็นการสร้างเครือข่ายขยายผลต่อ จึงได้ส่งเคราะห์สถานศึกษาพอเพียงในครั้งนี้ (สายัณห์ พาน้อย. 2554)

การบริหารฐานโรงเรียนการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา และจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาของแต่ละแห่งทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาของตนเองใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณการเงิน ด้านบริหารบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารและการจัดการสถานศึกษามุ่งให้การบริหารโรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจึงต้องนำหลักการบูรณาการมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม (ธีระ รุณเจริญ. 2549)

3.2 ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการแบบบูรณาการ

การบูรณาการ เป็นการผสมผสานประสบการณ์เรียนรู้ต่าง ๆ และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จากคำกล่าวข้างต้น เมื่อมองย้อนกลับไปถึงกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละวันเป็นการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากมายหลายลักษณะ ไม่มีผู้เรียนคนใดเรียนรู้ทุกอย่างหนึ่งโดยไม่เกี่ยวกับอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งการเรียนรู้จะเป็นการผสมผสานองค์ความรู้ต่าง ๆ และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนทั้งสิ้น ซึ่งการผสมผสานความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นการบูรณาการ (Beane, 1991 : 9 ; Travess & Revore. 1990 : 9)

ปรัชญาทางการศึกษา Progressivism ตามแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งมีจุดเน้นที่ขีดแนวทางการศึกษา คือ ชีวิตผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญของการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการเรียนรู้โดยการแก้ปัญหาาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เสริมสร้างการอยู่ร่วมกันในแนวประชาธิปไตย

ทฤษฎีการเรียนรู้ เน้นทฤษฎีการเรียนรู้ในแนวทาง คอานิททิฟ (Cognitive) ที่ใช้ Constructivism approach เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการที่ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมายตามแนวคิดของ ออซูเบล (Ausubel) นอกจากนี้ยังเป็นการเรียนรู้ในลักษณะของการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of learning) อย่างเป็นระบบ มีกระบวนการที่ชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ในการดำเนินชีวิตและการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน

3.3 ความหมายของการบูรณาการ

คำว่า บูรณาการ เป็นศัพท์ที่มุ่งให้ความหมายตรงกับคำว่า Integration ในภาษาอังกฤษ ศัพท์นี้อธิบายไว้ภาษาเดิมว่า เป็นคำนามที่ใช้ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายกระบวนการหลายคำ เช่น หลักสูตรที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนเรียกว่าหน่วยบูรณาการ (Integration course of study) หรือ การสอนบูรณาการ ในแผนการสอนที่รายวิชาไม่แยกจากกันอย่างที่เคยสอนมาก่อน มีการจัดเรื่องที่เรียนเป็นหน่วยหรือกลุ่มวิชาต่อเนื่องกัน ไปเรียกว่าโปรแกรมบูรณาการ (Integrated program) หรือ การจัดหลักสูตรซึ่งไม่แยกสอนวิชาต่าง ๆ ออกจากกัน

โดยเด็ดขาด ให้แต่ละวิชาสัมพันธ์กัน และให้เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง เรียกว่า หลักสูตรบูรณาการ (Integrated curriculum)

ดังนั้น บูรณาการ อาจพิจารณาได้เป็นสองนัยคือ ความหมายโดยทั่วไปของคำว่า บูรณาการ ประการหนึ่ง และความหมายเฉพาะทางศึกษาศาสตร์ อีกประการหนึ่ง โดยนัยแรก บูรณาการ หมายถึง การทำให้สมบูรณ์ ซึ่งคือทำให้หน่วยย่อย ๆ ที่สัมพันธ์กันทำหน้าที่อย่างกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตนเอง ส่วนความหมายอีกนัยหนึ่งซึ่งกล่าวเฉพาะเจาะจงลงไปถึงสาขาใน วิชาทางศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ บูรณาการ หมายถึง การนำศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อประโยชน์ในการจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียน การสอน การดำเนินการสอนด้วยวิธีบูรณาการ เรียกว่า การเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integrated instruction) คือเน้นที่องค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชา และเน้นที่การเรียนรู้ ของผู้เรียนเป็นสำคัญยิ่งกว่าการบอกเนื้อหาของผู้สอน

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของคำว่า “บูรณาการ” (Integration) ไว้ดังนี้

การบูรณาการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมรายวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันแล้วนำมาแสดงออก ในเชิงกิจกรรมหรือโครงการเดียวกัน กูด (Good, 1973 : 308) หรือการนำเอาศาสตร์ต่าง ๆ ที่มี ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องมาผสมผสานกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน (ธีระชัย ปุณณโชติ, 2544 : 1) เป็นการสร้างความรู้ และประสบการณ์ขึ้นใหม่ในลักษณะการผสมผสานเข้าด้วยกันทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน บีน,ยูเนสโก (Beane, 1991 : 9 ; UNESCO, 1981 : 10) โดยคำนึงความเหมาะสมของผู้เรียนเป็นสำคัญ เทรวิสและรีวอล (Teavess & Revore, 1990 : 9)

ส่วนความหมายของบูรณาการ ลาร์ดิเซบอล และคณะ (Lardizabal, et al. 1970 : 141) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการสอนเพื่อจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เน้นความสนใจ ความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ให้ผู้เรียน สามารถแก้ไขปัญหาพัฒนาบุคลิกภาพ และทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ สำหรับหัวข้อเรื่อง (Thematic unit) การเรียนแบบบูรณาการ (Integrated unit) หรือแบบ สหวิทยาการ (Interdisciplinary unit) นั้น หมายถึง หน่วยการเรียนรู้ที่มุ่งศึกษามโนทัศน์ (Concept) หรือ หัวข้อเรื่อง (Theme) ใด ๆ โดยนำเอาสาระการเรียนรู้ของวิชาต่าง ๆ มาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทำให้ต้องใช้ สื่อ กิจกรรม และเทคนิคที่หลากหลายของวิชาต่าง ๆ มาผสมผสานบูรณาการเข้าด้วยกัน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบูรณาการ หมายถึง ลักษณะของการ ผสมผสานเนื้อหาวิชาหรือวิธีสอนเพื่อส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ในอันที่จะ รวบรวมความคิด มโนทัศน์ ความรู้ ทักษะ และมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาพร้อมที่จะนำไป ประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การบูรณาการ โดยการนำความรู้ความเข้าใจในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางเพื่อให้ส่งเสริมให้นักเรียนในสถานศึกษามุ่งศึกษา แก้ปัญหา หรือแสวงหาความรู้อย่างเป็นองค์รวม และกำหนดเป็นรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบบูรณาการ เพื่อสะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน

3.4 ลักษณะสำคัญของการบูรณาการ

ลักษณะสำคัญของการจัดการแบบบูรณาการที่ดี (Integrated curriculum and instruction) ประกอบด้วย 5 ลักษณะยูเนสโก (UNESCO. 1981) ดังนี้

1. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ (Integration of knowledge and learning process)
2. เป็นการบูรณาการระหว่างการพัฒนาทางความรู้และพัฒนาจิตใจ (Integration of knowledge and learning process)
3. เป็นการบูรณาการความเร็วและการกระทำ (Integration of knowledge and conduct)
4. เป็นการบูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนใน โรงเรียนกับสิ่งที่ เป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน (Integration of school learning with the actual life of the learners)
5. เป็นการบูรณาการระหว่างวิชาต่าง ๆ (Integration of subject areas)

3.5 ความสำคัญของการจัดการแบบบูรณาการ

ในชีวิตมนุษย์นั้น ปัญหา อุปสรรค รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ จะมีได้ผสมผสานกัน มิได้แยกออกเป็น ส่วน ๆ มนุษย์จำเป็นต้องใช้ทักษะหลายประการในการเรียนรู้และแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต การสอนแบบบูรณาการจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงของสิ่งที่เรียนกับสิ่งที่ เป็นในชีวิตจริง ช่วยลดความเข้าใจในเนื้อหาวิชา รวมทั้งส่งเสริมผู้เรียนให้มีโอกาสใช้ความคิด ประสบการณ์ ความสามารถ ตลอดจนทักษะต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ก่อให้เกิดความรู้ทักษะ กระบวนการและเนื้อหาสาระไปพร้อมกัน

นอกจากนี้ ความสำคัญของการบูรณาการ สามารถเชื่อมโยงวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันในการสอนด้วยเหตุผลดังนี้

1. สิ่งที่เกิดขึ้นกับชีวิตจริงไม่ได้จำกัดว่าจะเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง การเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในลักษณะเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จะช่วยให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างวิชา และความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นกับชีวิตจริง
2. การจัดการแบบบูรณาการจะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์แบบเชื่อมโยงระหว่าง มโนทัศน์ในศาสตร์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย
3. ช่วยให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้

4. สามารถตอบสนองความสามารถทางพหุปัญญาของผู้เรียน
5. จัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาต่าง ๆ ในหลักสูตร
6. กระบวนการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สอดคล้องกับทฤษฎีเสริมสร้างความรู้ด้วย

ตนเอง

นอกจากนี้ การประยุกต์ใช้การบูรณาการในการบริหารจัดการจะทำให้ผู้บริหารได้รับความสะดวกในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างผสมกลมกลืนต่อเนื่อง จัดเรียงลำดับเหตุการณ์ของกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมการบริหารจัดการทุกรูปแบบไว้อย่างครบถ้วน เป็นการลดภาระแก่ผู้บริหารให้บริหารได้อย่างเกิดผลสำเร็จ

4. แนวคิด เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาครู

4.1 ความหมายของรูปแบบ

คีฟิส (Keeves, 1988 : 559) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง การแสดงโครงสร้างเพื่อใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร

อุทัย บุญประเสริฐ (2516 : 31) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ

สวัสดิ์ สุคนธ์รังสี (2520 : 206) รูปแบบ หมายถึง ตัวแทนที่สร้างขึ้นเพื่ออธิบายพฤติกรรมของลักษณะบางประการของสิ่งที่เป็นจริงอย่างหนึ่ง

บาร์โด และ ฮาร์ดแมน (Bardo & Hardman, 1982 : 70) ได้กล่าวถึงรูปแบบในทางสังคมศาสตร์ว่า เป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจ เพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะ และ/หรือ บรรยายคุณสมบัตินั้น รูปแบบจึงไม่ใช่การบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุม รูปแบบจะมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใด หรือควรมีองค์ประกอบใดบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดตายตัว แล้วแต่วัตถุประสงค์ของผู้สร้าง รูปแบบที่ต้องการอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ อย่างไร

สรุปรูปแบบ หมายถึง ลักษณะ ส่วนประกอบ ข้อความ แผนภาพ ข้อกำหนดที่ได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นเพื่อสรุปให้เห็นภาพความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทั้งหมด ให้ผู้สนใจได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามจุดมุ่งหมาย

4.2 ประเภทของรูปแบบ

คีฟิส (Keeves, 1988 : 561) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบ โดยยึดแนวทางของ Kaplan and Tutsuoka และพัฒนาการของการใช้รูปแบบทางการศึกษา เป็น 4 ประเภท ดังนี้

- 1) รูปแบบเชิงเทียบเคียง (Analogue model) ลักษณะเป็นรูปแบบเชิงกายภาพสร้างขึ้นโดยใช้หลักการเทียบเคียง โครงสร้างรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายคลึงกันและทำให้

รูปแบบสอดคล้องกับข้อมูลที่มีอยู่ในขณะนั้น อีกทั้งรูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมียอดประกอบที่ชัดเจน เพื่อทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ และหาข้อสรุปจากปรากฏการณ์ได้ เช่น รูปแบบของจำนวนประชากรนักเรียนในโรงเรียน สร้างขึ้นโดยเทียบเคียงกับลักษณะของแท็งก์น้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออก กล่าวคือ จำนวนนักเรียนที่เข้าประกอบด้วยอัตราการเกิด การย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนจำนวนนักเรียนออกจากโรงเรียน ประกอบด้วยอัตราการออกเนื่องจากพ้นเกณฑ์ อัตราการย้ายออก อัตราการออกจากโรงเรียนตามระบบ เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบก็เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงประชากรนักเรียนของโรงเรียน

2) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic model) ลักษณะเป็นการแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในรูปแบบในรูปของข้อความ รูปแบบเชิงข้อความใช้หลักการเทียบเคียงเชิงแนวคิด ปรากฏการณ์และใช้ข้อความในการอธิบายจึงทำให้เกิดความกระ่งงมากขึ้น แต่จุดอ่อน คือ ขาดความชัดเจน แน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ รูปแบบนี้ถูกนำมาใช้ทางการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นต้น

3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical model) ลักษณะเป็นการแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในทางพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดผลทางการศึกษา รูปแบบสามารถนำไปสู่การสร้างทฤษฎี ทั้งนี้เพราะสามารถนำไปทดสอบสมมติฐานได้ และส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

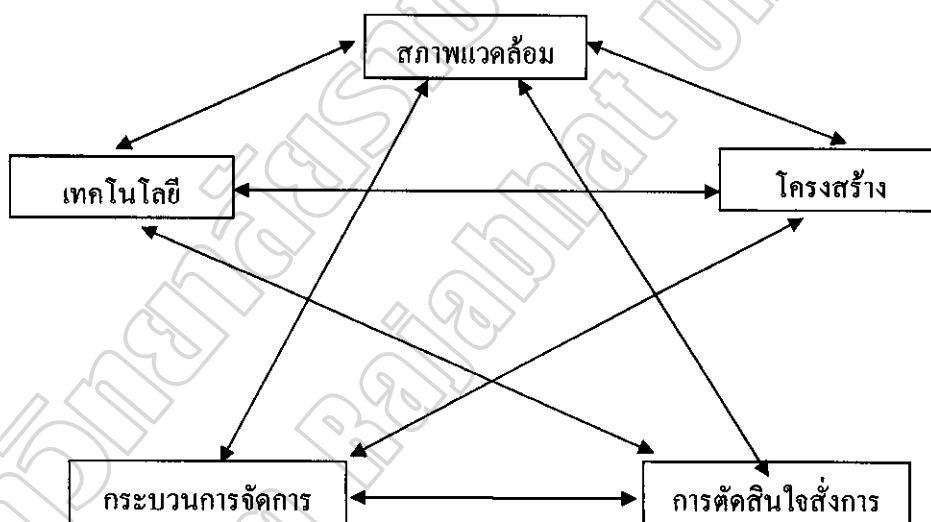
4) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal model) เป็นรูปแบบที่จากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เชิงเส้นทาง (Path analysis) ไปศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงเส้นนี้ ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดที่สำคัญของรูปแบบนี้ คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

(1) รูปแบบระบบเส้นเคี้ยว (Recursive model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุ ในทิศทางเดียวโดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

(2) รูปแบบเชิงสาเหตุเส้นคู่ (Non-recursive model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยมีทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรตัวหนึ่ง อาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุและเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางย้อนกลับได้ ในการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมนักเรียน ชุมชนและวัดในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เกี่ยวกับการจัดโครงการ กิจกรรม การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ชุมชนและวัดในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดศรีสะเกษ และนำมาสรุปเป็นรูปแบบในลักษณะของข้อความแสดงความสัมพันธ์ของกิจกรรม โครงการกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้การนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กลไกการดำเนินงาน วิธีดำเนินการ การประเมินรูปแบบและเงื่อนไขความสำเร็จ Brown & Moberg (1980 : 16-17) ได้วิเคราะห์รูปแบบมาจากแนวคิดเชิงระบบ (System approach) กับ หลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency approach) กล่าวคือ องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อม (Environment) 2) เทคโนโลยี (Technology) 3) โครงสร้าง (Structure) 4) กระบวนการจัดการ (Management process) และ 5) กระบวนการตัดสินใจสั่งการ (Decision making)

รูปแบบการจัดองค์การของ Brown & Moberg แสดงได้ดังภาพประกอบ 2.8

ภาพประกอบ 2.8 รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ของ Brown & Moberg

ที่มา : Brown & Moberg. (1980 : 17)

Bush (2009 : 19) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของรูปแบบที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา รูปแบบขององค์การทางการศึกษา 4 องค์ประกอบ คือ เป้าหมาย โครงสร้างองค์การสภาพแวดล้อม และภาวะผู้นำ

ชนกนารถ ชื่นเชย (2550 : 179-180) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่ารูปแบบมีองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปรัชญาและหลักการของการศึกษาต่อเนื่อง 2) กลุ่มเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 3) จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 4) โครงสร้างระบบ บริหารของการศึกษาต่อเนื่อง 5) หลักสูตรการเรียนการสอนของการศึกษาต่อเนื่อง 6) วิธีการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 7) สื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ของการศึกษาต่อเนื่อง 8) การติดตามและประเมินผลของการศึกษาต่อเนื่อง และ 9) การเทียบระดับและเทียบโอนผลการเรียน

อัมพร พงษ์กึ่งสนานันท์ (2550 : 274-275) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต พบว่ารูปแบบมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา 2) หลักสูตร 3) การจัดการเรียนรู้ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ 5) การเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์และการเทียบระดับการศึกษา 6) การบริหารและการจัดการศึกษา 7) กลุ่มเป้าหมาย และ 8) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน สรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ขึ้นอยู่กับการออกแบบ แนวคิด ทฤษฎีและหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้น ๆ เป็นสำคัญ

4.3 การทดสอบรูปแบบ

การสร้างรูปแบบมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วย ข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการประมาณค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ ดังนั้นรูปแบบที่สร้างขึ้นจึงควรมีความชัดเจนและเหมาะสมกับวิธีการทดสอบ โดยปกติแล้วการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มักจะดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ ผลของการทดสอบจะนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธรูปแบบนั้น และนำไปสู่การสร้างทฤษฎีใหม่ต่อไป การทดสอบหรือการตรวจสอบรูปแบบสามารถกระทำได้หลายลักษณะ คือ การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินซึ่ง Joint committee on standards for educational evaluation ได้นำเสนอหลักของการประเมินเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบซึ่งจัดเป็น 4 หมวด (Madaus, Scriven & Stufflebeam. 1983 : 399-402) ดังนี้

1. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง
2. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility standards) เป็นการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ
3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา
4. มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

ในบางเรื่องก็ไม่สามารถกระทำได้ด้วยข้อจำกัดของสภาพการณ์ต่าง ๆ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้การทดสอบหรือประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่ง Eisner (1976 : 192-193) เสนอแนวคิดของการทดสอบไว้ว่า การวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการตามหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือเชิงปริมาณ มากเกินไปและในบางเรื่องก็ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป จึงได้เสนอ แนวคิดการประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

1. การประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้ประเมินโดยเน้นสัมฤทธิ์ผลของเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ตามรูปแบบของการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal based model) การตอบสนองปัญหา และความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินอิงการตัดสินใจ (Decision making model) แต่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะ ในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ แต่อาจจะผสมผสานปัจจัย ต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกัน ตามวิจารณ์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่อง ที่จะประเมินโดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art criticism) ที่มีความละเอียดอ่อน ลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัยเนื่องจากการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วย เครื่องมือใด ๆ ได้และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิด นี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้นในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ใน เรื่องนั้นจริง ๆ มาเป็นผู้ประเมินผล ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้เฉพาะสาขานั้นผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึง จะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

3. เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ ความเชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีคุณพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั้นเอง

4. เป็นรูปแบบที่ยอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงาน ของผู้ทรงคุณวุฒิ ตาม ความถนัดของแต่ละคนนับตั้งแต่กำหนดประเด็นสำคัญที่พิจารณาการบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการการเก็บ รวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูลตลอดจนวิธีการนำเสนอทั้งนี้การเลือกกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจะ เน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์และการเป็นที่เชื่อถือ (High credit) ของวิชาชีพนั้นเป็น สำคัญ

สรุปได้ว่า การทดสอบรูปแบบโดยมากจะทำด้วยวิธีการทางสถิติ แต่บางเรื่องก็ไม่สามารถ กระทำได้ด้วยข้อจำกัดของสภาพการณ์ต่าง ๆ จึงใช้การทดสอบหรือประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ

4.4 การพัฒนารูปแบบ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ บุญชม ศรีสะอาด (2533 : 3-5) สมาน อัสวภูมิ (2537 : 66) อำนวย บัวศิริ (2539 : 147) พูลสุข หิงคานนท์ (2540 : 87), อุทัย บุญประเสริฐ (2546 : 21-124), Willer (1986 : 83) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบ สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ หมายถึง กระบวนการสร้างหรือพัฒนาแบบจำลอง มีแนวทางการสร้างและการพัฒนาหลายแบบ พอสรุปได้ดังนี้

1) กลุ่มแรก ประกอบด้วย สมาน อัสวภูมิ (2537 : 66), อำนวย บัวศิริ (2539 : 147), พูลสุข หิงคานนท์ (2540 : 87), อุทัย บุญประเสริฐ (2546 : 21-124) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การพัฒนารูปแบบนี้ขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการ ข้อมูลพื้นฐาน ระบุปัญหา ความต้องการจำเป็นแล้วนำไปสร้างรูปแบบเบื้องต้น ขั้นที่ 2 การตรวจสอบหรือทดสอบรูปแบบ โดยประมวลความคิดเห็นจากการตรวจสอบและเปรียบเทียบรูปแบบกับองค์ประกอบและภารกิจจริงหรือทดสอบ และขั้นที่ 3 ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้สมบูรณ์

2) กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย บุญชม ศรีสะอาด (2533 : 3-5) ; Willer (1986 : 83) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การพัฒนารูปแบบควรมีเพียงสองขั้นตอนหลัก คือ ขั้นที่ 1 การสร้างการพัฒนารูปแบบ และขั้นที่ 2 การตรวจสอบหรือทดสอบรูปแบบ

ในการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดของนักวิชาการทั้งสองกลุ่มมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับรูปแบบการวิจัย แบ่งการพัฒนารูปแบบออกเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการดำเนินโครงการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ชุมชน และวัดในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ระยะที่ 3 การสร้างรูปแบบ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบ และขั้นตอนที่ 5 การนำเสนอรูปแบบ

4.5 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ

งานวิจัยในประเทศ

สนธิธิ์ก เทพเรณู (2547 : 252) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมสำหรับผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาไว้ 9 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 นโยบายการพัฒนาฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 2 แนวคิดที่เป็นจุดเน้นการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์คุณลักษณะมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การระบุเป้าหมายในการพัฒนาฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 5 การใช้หลักการกำหนดรูปแบบการพัฒนาฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 6 การเตรียมความพร้อมและจำแนกกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 7 วิธีการพัฒนาฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 8 ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 9 การประเมินผลและการติดตามผล

สมบูรณ์ ศิริสรหรือรัญ (2547 : 14-15) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนา

คุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี มีขั้นตอนการพัฒนา 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ

ภาวะผู้นำของคณบดี

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาและประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ

คุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนารูปแบบของ

พัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำ

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงรูปแบบและนำเสนอการพัฒนารูปแบบการพัฒนา

คุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี

ศักดิ์ ศาพรวงษา (2549 : 19) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมี

ส่วนร่วม ของสถานศึกษา มีขั้นตอนการพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาเป็นรูปแบบฉบับสมบูรณ์

เพลินใจ พฤกษชาติรัตน์ (2549 : 451) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนา

ภาวะผู้นำของผู้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มี

วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดย

การใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ

วิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ดังนี้

1. คุณลักษณะผู้นำที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้นำในแต่ละบทบาท จำนวน 36 คุณลักษณะ จำแนกเป็น 4 ด้านคือ คุณลักษณะผู้นำด้านการบริหารจัดการ คุณลักษณะผู้นำด้านวิชาชีพ คุณลักษณะผู้นำด้านคุณธรรมและจริยธรรม และคุณลักษณะผู้นำด้านบุคลิกภาพ

2. องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ประกอบด้วย 1) ที่มาของรูปแบบ 2) คุณลักษณะผู้นำที่ต้องการพัฒนา 3) กระบวนการพัฒนา และ 4) การนำรูปแบบไปใช้

3. รูปแบบการพัฒนภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ขั้นที่ 2 การเตรียมการพัฒนา ขั้นที่ 3 การดำเนินการพัฒนา มี 4 รูปแบบย่อย (APEP Models) ได้แก่ 1) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำด้านการบริหารจัดการ 2) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำด้านวิชาชีพ 3) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำด้านคุณธรรมและจริยธรรม และ 4) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำด้านบุคลิกภาพ ในแต่ละรูปแบบย่อยประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์ขอบข่ายสาระการพัฒนา กิจกรรมการพัฒนา วิธีการพัฒนาและการประเมินผลการพัฒนา ขั้นที่ 4 การประเมินผลและติดตามผลการพัฒนา และขั้นที่ 5 การประเมินผลการดำเนินการ โดยในแต่ละขั้นตอนประกอบด้วยแนวคิด วัตถุประสงค์ วิธีการ และกิจกรรมการพัฒนา และผลที่คาดหวัง

ศักดา สถาพรวงษา (2549 : 328) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธดำเนินการวิจัยเป็นแบบวิจัยและพัฒนา โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา (2) การสร้างรูปแบบ (3) การตรวจสอบซึ่งประกอบด้วย การประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 11 คน และประเมินรูปแบบโดยผู้บริหารสถานศึกษา 420 คน และ (4) การแก้ไขปรับปรุงและพัฒนารูปแบบ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบเอกสาร แบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และสถิติบรรยาย ผลการวิจัยครั้งนี้

1. ได้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มี ส่วนประกอบของรูปแบบ 4 ส่วน คือ

1.1 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 10 หลักการ คือ เป้าหมายภาพวาดความสำเร็จ ความร่วมมือ ความเป็นประชาธิปไตย การกระจายอำนาจหรือความมีอิสระในตนเอง การทำงานเป็นทีม ข้อตกลงความร่วมมือ ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์เชิงบวก การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างแรงจูงใจและการกระจายอำนาจ หรือเสริมพลังอำนาจ

1.2 ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มี 2 มิติ คือ มิติที่เป็นมิติสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ระบบย่อย คือ ระบบย่อยด้านคน ระบบย่อยด้านโครงสร้าง ระบบย่อยด้านงาน และระบบย่อยด้านเทคโนโลยี มิติที่สองเป็นมิติการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ บุคคลที่มีส่วนร่วมเรื่องที่มีส่วนร่วมวิธีการมีส่วนร่วมขั้นตอนการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วม

1.3 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ มี 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อม การดำเนินการตามรูปแบบ การประเมินผลการนำรูปแบบไปใช้ และการรายงานผล

1.4 เงื่อนไขของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนแรกคือ ปัจจัยที่ส่งผล ซึ่งมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการใช้รูปแบบ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้รูปแบบ ส่วนที่ 2 คือ แหล่งที่มาของปัจจัย ซึ่งมี 3 แหล่ง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

ฉันท ชาติทอง (2550 : 58 – 65) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ทักษะทางปัญญาของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยทักษะทางปัญญาของสาขาวิชาเอกการศึกษารวมอยู่ในระดับสูงสุด การวิเคราะห์ความสอดคล้องของ โมเดลเชิงสาเหตุ รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย หลังจากใช้รูปแบบการเรียนการสอนนักศึกษามีทักษะทางปัญญาสูงขึ้นความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาอยู่ในระดับที่สูง

เอ็มอชมา วัฒนนุรานนท์ (2550 : 66 – 72) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มรรคศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะพัฒนานักคนให้มีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายที่จะสร้างบุคคลให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน ตระหนักรู้ในตนเอง รู้จักความดี ความงามความเข้าใจธรรมชาติ เข้าใจความจริงของชีวิต มีสติ รอบคอบ รู้จักใคร่ครวญ ส่งผลต่อการพัฒนาทั้งด้านจิตใจและปัญญา เป้าหมายสูงสุด คือ จิตตปัญญาศึกษาผลการศึกษาพบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มรรคศึกษาตามจิตตปัญญาศึกษาเพื่อสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ รูปแบบความรัก มีขั้นตอน เรียนรู้ เปิดใจรับฟัง เห็นคุณค่า และเห็นคุณงามความดี

ศยามน อินสะอาด (2550 : 184 – 193) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนารูปแบบ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Learning objective) เพื่อเสริมสร้างการสร้างความรู้และทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเพื่อการศึกษาเป็นนโยบาย สำคัญของประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นสังคมสารสนเทศและสังคมแห่งความรู้ ทุก ประเทศมุ่งให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีสติปัญญา และมีวิจารณญาณ มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า การนำสื่อ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในรูปแบบมัลติมีเดียที่มีประสิทธิภาพไปใช้เป็นเครื่องมือส่งผ่านความรู้ไปสู่ ผู้เรียน สามารถส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมการสร้างความรู้และเกิดทักษะการคิดวิจารณ์ จึง ควรนำวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ไม่อิงเนื้อหา เพื่อฝึกให้เกิดทักษะการคิดวิจารณ์ต่อไป นอกจากนี้ ยังพบว่าการใช้วัตถุประสงค์การเรียนรู้สามารถเสริมสร้างการสร้างความรู้ได้ดี

บรรชกร กล้าหาญ (2550 : 210 – 214) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การจัดกิจกรรม พัฒนาจิตอาสาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า หลังจากการร่วมกิจกรรมการพัฒนาลักษณะ จิตอาสาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่าน แผนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์การพัฒนาลักษณะจิตอาสาและการใช้ชีวิตแบบพอเพียงใน ด้านการวางแผน ด้านจิตใจ ด้านความรับผิดชอบ ด้านสังคม และด้านคุณธรรม

รวีวรรณ กลิ่นหอม (2550) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการวัดและเครื่องมือ วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชนสายสามัญ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 2) สร้างเครื่องมือวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด และ 3) เปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชนสายสามัญที่มีผลประเมินคุณภาพภายนอกแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชน จำนวน 260 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จาก โรงเรียนเอกชนในระบบที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,734 โรง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 คือ แบบบันทึกคะแนนผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก พ.ศ. 2544 – 2548 ชุดที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย การวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างเพื่อตรวจสอบความตรงของงบบโมเดล สมมติฐานวิจัย ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) 8.72 ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการวัดภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ ที่พัฒนาขึ้นมี 2 รูปแบบตามกรอบแนวคิด มีความตรงเชิงโครงสร้างทั้งสองรูปแบบ 2) เครื่องมือวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ที่สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประเมินค่า 5 ระดับ แบบ ลิกเอิร์ต (Likert) รวม 4 ตอน ปัญญาส่วนบุคคล 30 ข้อ ปัญญาด้านบริบท 25 ข้อ ปัญญาด้าน กระบวนการ 15 ข้อ และปัญญาด้านผลการดำเนินงาน 20 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .944, .941, .948 และ .952 ตามลำดับ 3) ผู้อำนวยการ โรงเรียนที่อยู่ใน โรงเรียนขนาดต่างกันจะมีค่าเฉลี่ยของปัญญา

ด้านบุคคลต่างกัน ผู้อำนวยการที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีค่าเฉลี่ยของปัญหาทั้ง 4 ด้านต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อจำแนกตามผลการประเมินคุณภาพภายนอกโดย สมศ. พบว่าผู้อำนวยการกลุ่ม โรงเรียนที่มีคุณภาพได้รับมาตรฐานมีความเข้าใจและการพัฒนาวัฒนธรรมขององค์กรสูงกว่าที่มีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน และ 4) การนำคะแนนภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ไปใช้เปรียบเทียบกลุ่มโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกต่างกัน พบว่า รูปแบบการวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จะใช้งานได้ทั้ง 2 รูปแบบ โดยรูปแบบที่ 2 จะทำให้เห็นความแตกต่างทางปัญญาด้านผลการดำเนินงานทั้ง 4 รูปแบบ จึงดีกว่ารูปแบบที่หนึ่งในแง่ของความครอบคลุมในการวัดส่วนรูปแบบที่หนึ่งจะดีในแง่ของความประหยัดเพราะตัวแปรมีน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกัน

สิร์รานี วสุภัทร (2551 : 362) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการ และสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อความสำเร็จของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อศึกษาอิทธิพลของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อความสำเร็จของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และเพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อความสำเร็จของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานผ่านวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐในเขตตรวจราชการที่ 5 ปีการศึกษา 2550 ที่ให้ข้อมูลการวิจัยจำนวน 672 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 113 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยรูปแบบสมการ โครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการ และวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2) สมรรถนะมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานผ่านวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน 3) ตัวแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของภาวะผู้นำทางวิชาการ และสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแบบนี้สามารถอธิบายระดับความสำเร็จของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้ร้อยละ 91.00

กาญจนา ชุมศรี (2553 : 236) ได้วิจัยเกี่ยวกับ องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 3) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร และประสิทธิผลของ

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ตัวอย่างที่ให้ข้อมูลการวิจัย จำนวน 1,048 คน โดยสุ่มแบบ 2 ขั้นตอนจากครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานครทั้ง 3 เขต จำนวน 116 โรงเรียน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น โดยเทคนิคเดลฟายได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืน 1,048 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ในเชิงสาเหตุใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียนมีองค์ประกอบภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงทุกด้านในระดับมาก 2) โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครมีประสิทธิผลทุกด้านในระดับมาก 3) จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบของภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลประกอบด้วย การนำ ที่เข้มแข็ง ประเมินตนเอง การสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดและข้อมูล ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและ ชุมชน ส่วนภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีอิทธิพลโดยรวม และ โดยตรงสูงสุดต่อกลุ่มปัจจัย ประสิทธิภาพของโรงเรียนด้านการพัฒนางาน ประกอบด้วย ทำงานเป็นทีม การจัดการเรียนการสอน หลากหลายวิธีครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ พัฒนาหลักสูตร เป้าหมายชัดเจน บรรยากาศเอื้อต่อการเรียน

เชิดศักดิ์ สุภโศภณ (2553) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการบริหารการ เปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนพัฒนา รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ กลุ่มตัวอย่าง เป็นการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นเลิศ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการ สุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือหัวหน้างาน จำนวนทั้งสิ้น 471 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลาย ขั้นตอน (Multistage sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยวิเคราะห์เอกสาร แบบ สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา มีการกำหนดทิศทางการบริหารงาน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความจำเป็น มีการวิเคราะห์งานหลักที่ สำคัญและจำเป็นของสถานศึกษา มีการจัดทำแผนงบประมาณที่สอดคล้องกับนโยบายโรงเรียน มีการ แปรแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติโดยจัดทำเป็นแผนประจำปี การขับเคลื่อนกระบวนการบริหารเป็นแบบล่าง ขึ้นบน มีโครงการสนับสนุนให้บุคลากรสามารถประเมินผล และนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อย่างเหมาะสม 2) ปัญหาการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา คือ การกำหนดนโยบายไม่ได้ สะท้อนปัญหาที่แท้จริงของสถานศึกษา การกำหนดเป้าหมายไม่ได้มาจากการวิเคราะห์ปัญหา ความ ต้องการอย่างแท้จริง การกำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ ไม่สัมพันธ์กับกลยุทธ์ขององค์กร ขาดการทำงานเป็น

ทีม จำนวนบุคลากรไม่สัมพันธ์กับจำนวนงาน มีงบประมาณไม่เพียงพอ ภาวะเฉียบ ไม่เอื้อต่อการให้อำนาจการตัดสินใจ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ไม่ครบถ้วนตามแผนการปฏิบัติงาน

3) รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ ที่ควรจะเป็นคือ รูปแบบบูรณาการ 4 มุมมอง ประกอบด้วย มุมมองจากบนลงล่าง (Top-down) มุมมองจากล่างขึ้นบน (Bottom-Up) มุมมองจากภายนอกสู่ภายใน (Outside-in) และมุมมองภายในสู่ภายนอก (Inside-Out) แนวคิด หลักการ และวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย การปรับโครงสร้าง การเพิ่มบทบาทหน้าที่และบริการใหม่ การเปลี่ยนผู้นำและการปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี โครงสร้างการบริหารงานหลักและงานที่ปรึกษา (Line and staff organization structure) แบบร่วมคิดร่วมทำและลักษณะรูปแบบบูรณาการ 4 มุมมอง (Integrated four perspective model) และกลยุทธ์การดำเนินงาน ประกอบด้วย กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงองค์กร โดยการบัญชา การให้มีส่วนร่วมในวงจำกัดการกระจายอำนาจและการสร้างขีดความสามารถให้แก่สมาชิกในองค์กร ส่วนปัจจัยการเปลี่ยนแปลงสู่ความสำเร็จ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสมรรถนะส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา และปัจจัยที่ช่วยส่งเสริม ได้แก่ การบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วมของบุคลากร เครือข่ายภายนอก การจัดการปัญหา การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ความเป็นสถาบัน และการเปลี่ยนแปลงองค์กรงานวิจัยต่างประเทศ

กู๊ดฮาร์ท (Goodhart, 1991) ได้ศึกษาลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในด้านวิชาการ ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยศึกษาผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ ความสำเร็จในโรงเรียนและประสิทธิภาพของการวัดผล พบว่า ความเป็นผู้นำในการจัดองค์กรของผู้บริหาร ความมีคุณธรรมจริยธรรมของครูปฏิบัติการสอน และความเป็นหนึ่งเดียวของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน และส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน

บราวน์ (Brown, 1998) ทำการวิเคราะห์การรับรู้ความมีประสิทธิภาพของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่อยู่ในโรงเรียน และที่มาจากชุมชน ในฐานะที่เป็นเครื่องมือหรือกลไกอย่างหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา โดยศึกษาใน 4 วิธี คือ 1) ภาวะผู้นำในโรงเรียน 2) บรรยากาศในโรงเรียน 3) ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) การสัมภาษณ์ กลุ่ม และ 3) กลุ่มโรงเรียน (แบ่งตามช่วงเวลาเข้าร่วมโครงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน) 4) จำนวนปีที่เข้าร่วมโครงการ และ 5) จำนวนปีที่ร่วมมือกับเขตพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า 1) ตัวแปรกลุ่มโรงเรียนเมื่อวิเคราะห์ร่วมกับบทบาท พบว่า มีการปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับภาวะผู้นำของโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) แม้การรับรู้ของผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ จะแตกต่างกันในบางด้านแต่แบบแผน (Pattern) ของบทบาทและกลุ่มโรงเรียนก็สอดคล้องกัน

3) การรับรู้ความมีประสิทธิภาพโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้เกี่ยวข้องสูงขึ้นตามจำนวนปีที่เข้าร่วมโครงการ 4) ตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือไม่แสดงนัยสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์

สเตร็ค (Strack. 2001) ศึกษาการริเริ่มนำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้ในโรงเรียน Rock Prairie ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาดั้งใหม่ในเขตพื้นที่การศึกษา คอลเลจ สเตชัน (College station) รัฐเท็กซัส เพื่อศึกษาผลกระทบของการปฏิบัติงานของโรงเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคคลด้านผู้ปกครองและด้านนักเรียน โดยศึกษาการปฏิบัติงานของโรงเรียนเกี่ยวกับ 1) งบประมาณ 2) การคัดเลือกบุคลากร 3) การที่ครูมีส่วนร่วมตัดสินใจมากขึ้นและการที่ความเชี่ยวชาญของโรงเรียนได้รับการกล่าวถึง มากขึ้น 4) การที่ผู้ปกครองกลายมาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการมากขึ้น 5) แม้การบริหารแบบนี้จะทำให้ครูมีความเป็นนักวิชาชีพสูงขึ้นด้วยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้น แต่นักเรียนก็ยังคงเป็นกลุ่มแรก ที่ได้รับประโยชน์ กล่าวคือ บรรยากาศทางบวก โรงเรียน ความสามัคคีของครูและความรู้สึกว่าคุณเองมีส่วนเกี่ยวข้องของผู้ปกครองนำไปสู่การสอนที่มีประสิทธิภาพ 6) การมีส่วนร่วมของครูในการคัดสรรบุคลากร กระบวนการงบประมาณ และกระบวนการปรับปรุงโรงเรียนทำให้โรงเรียนทำให้โรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้มาก

วิลเลียม (Williams. 2001) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผู้บริหารและบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความมุ่งหมายเพื่อสนองมุมมองด้านภาวะผู้นำและการประเมินแก่นักปฏิบัติ และเพื่อศึกษาคุณภาพและกรอบของภาวะผู้นำที่หลากหลาย ตามที่อ้างไว้ในวรรณกรรมทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และเพื่อศึกษาบทบาทของการประเมินและความสัมพันธ์ของการประเมินกับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มโรงเรียน จำนวน 3 กลุ่ม ในตำบลต่างกัน 3 ตำบล ในรัฐแคลิฟอร์เนียตอนใต้ โดยใช้ข้อมูลแบบสามเส้าจากการสำรวจ การสัมภาษณ์ตัวต่อตัว และการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ผู้บริหารระดับที่ตั้งโรงเรียน และระดับกลุ่มโรงเรียน การขอร้องให้ร่วมในการสำรวจแบบอาสาสมัคร ผู้บริหารระดับกลุ่มโรงเรียนเข้าการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว และผู้บริหารระดับที่ตั้งโรงเรียนได้รับการสุ่มเลือกให้ร่วมในการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนระหว่างที่มีคุณภาพของภาวะผู้นำในกระบวนการประเมินกับประสิทธิภาพ ของกระบวนการประเมินตามที่รับรู้ การศึกษามุ่งเน้นจำเพาะเรื่อง เนื้อหาของกระบวนการประเมิน ผู้บริหารเห็นพ้องกับคุณภาพของภาวะผู้นำที่อ้างในการวิจัยครั้งนี้ว่ามีความสัมพันธ์ ต่อภาวะผู้นำโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลเชิงคุณภาพเสนอแนะ ในระดับน้อยกว่าคุณภาพของภาวะผู้นำที่อ้างว่ามีความสำคัญที่สุดนั้นมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของกลุ่มโรงเรียนที่มีส่วนร่วมครั้งนี้ ผู้บริหารรู้สึกว่าการประเมินได้ออกแบบเกี่ยวกับกรอบภาวะผู้นำ เช่น กรอบภาวะผู้นำที่ศูนย์ ISLLC ได้พัฒนาขึ้นนั้น ได้แก่ วิสัยทัศน์ วัฒนธรรมและการสอน การร่วมกันปฏิบัติ การจัดการบริหารทางการเมือง ทางสังคม และจริยธรรมเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ใน

กระบวนการประเมินและเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้านการบริหาร ข้อมูลเชิงปริมาณก็ให้สารสนเทศเกี่ยวกับทักษะ การประเมินที่ได้จากกระบวนการ ผู้บริหารรู้สึกวาทสนทนาที่กำลังดำเนินอยู่และความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ตนทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดนั้น เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของกระบวนการประเมินผู้บริหารกล่าวด้วยว่าเพื่อนสอนเพื่อน และการสะท้อนตนเองจะเป็นความคิดที่ผู้บริหารอยากจะทำการศึกษาต่อไปเพื่อรวบไว้ในข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนรัฐบาล และผู้บริหารกลุ่มโรงเรียน ที่ต้องการนำกระบวนการประเมินที่มีประสิทธิผลไปใช้ซึ่งส่งเสริมภาวะผู้นำที่มีคุณภาพ

สโลน (Sloan, 2002) ได้ศึกษารูปแบบสำหรับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยชุมชนที่ยอมรับไปสู่การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะกล่าวถึงความซับซ้อนของภาวะผู้นำและของสถานการณ์ภาวะผู้นำในวิทยาลัยการปรับปรุงคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง การศึกษาครั้งนี้จึงได้พิจารณาเกณฑ์ต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งได้แก่ สถานการณ์ของภาวะผู้นำและตัวแปรแทรกแซงที่ส่งผลต่อสถานการณ์ของภาวะผู้นำ รวมทั้งลักษณะของบุคลิกภาพรูปแบบภาวะผู้นำ และรูปแบบของทีมประธานและผู้นำอาวุโสอื่น ๆ การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาโครงสร้างทางทฤษฎีของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลในวิทยาลัยชุมชนที่ได้รับเอาหรือต้องการรับเอาหลักการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาต่อเนื่องสถาบันสองแห่งได้รับการระบุว่าประสบความสำเร็จตามการประเมินระดับนำเกณฑ์การศึกษา เพื่อความเป็นเลิศทางการปฏิบัติของมัลคอล์ม บอลดริจจ์ไปใช้ แบบสอบถามบุคลิกภาพทางอาชีพได้นำไปใช้เพื่อกำหนดลักษณะบุคลิกภาพที่วิกฤต ประเภทของทีม และรูปแบบของภาวะผู้นำของประธานและสมาชิกอาวุโสของทีมและได้ใช้แบบสอบถามรายงานของสถาบันและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อให้เข้าใจการปฏิบัติของภาวะผู้นำของซีโอโอ และเพื่อสำรวจโครงสร้างขององค์กร ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นลักษณะภาวะผู้นำของซีโอโอ และเพื่อสำรวจโครงสร้างขององค์กร ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นลักษณะภาวะผู้นำและพฤติกรรมจำนวนมากที่มีความสำคัญต่อการนำไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษาต่อเนื่องสามารถจะประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายแต่การนำไปใช้จำเป็นต้อง มีข้อมูลพื้นฐานในระยะยาวมากถึง 10 - 15 ปี ประธานควรมอบอำนาจให้ผู้อื่นและควรจะรวมแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำและผู้ตามใช้อิทธิพลร่วมกันเข้าไว้ด้วยทีมต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ร่วมกันและ โครงสร้างของงานตามแนวนอน ควรจะได้รับการพัฒนาสภาพแวดล้อมของการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาต่อเนื่องจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ (Relations - orientated leadership)

สรุปได้ว่างานวิจัยในเรื่องรูปแบบเป็นการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ในการสร้างรูปแบบหรือนำเสนอรูปแบบที่ผู้วิจัยสามารถที่จะพัฒนาให้เป็นต้นแบบกับสถานที่วิจัยนั้น ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาองค์กรต่อไปในอนาคต

ตาราง 2.1 การสังเคราะห์รูปแบบ

นักวิชาการ/นักวิจัย	องค์ประกอบรูปแบบ				
	หลักการและเหตุผล	วัตถุประสงค์	สาระสำคัญ	แนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ	เงื่อนไขการนำรูปแบบไปสู่ความสำเร็จ
บุญชม ศรีสะอาด (2533)	✓	✓	✓	✓	✓
สมาน อัสวภูมิ (2537)	✓	✓	✓	✓	✓
อำนาจ บัวศิริ (2539)	✓	✓	✓	✓	✓
พูลสุข หิงคานนท์ (2540)	✓	✓	✓	✓	✓
อุทัย บุญประเสริฐ (2546)	✓	✓	✓	✓	✓
Willer (1986)	✓	✓	✓		✓
กู๊ดฮาร์ท (Goodhart. 1991)	✓	✓	✓		
บราวน์ (Brown. 1998)			✓	✓	✓
สเตร็ค (Strack. 2001)	✓	✓	✓	✓	✓
วิลเลียม (Williams. 2001)	✓	✓	✓	✓	✓
สโลน (Sloan. 2002)	✓	✓	✓	✓	✓

จากตาราง 2.1 ผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเพื่อใช้สำหรับการศึกษานี้ โดยพิจารณาจากงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาในประเด็นดังกล่าว และเป็นองค์ประกอบรูปแบบที่ใช้ศึกษานี้ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ แนวทางการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปสู่ความสำเร็จ

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลักการและรูปแบบในการวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เพื่อบูรณาการให้สถานศึกษาพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังการเรียนรู้คุณธรรม โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกระบวนการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้นำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองสังคมและประเทศชาติ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารการบริหารจัดการสถานศึกษาของ ดุลา มหาสุรานนท์ (2545) อุทัย บุญประเสริฐ (2546) ชีระ รุญเจริญ (2550) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของปรียานุช พิบูลสรารุช (2549) จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรย์ (2553) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) การพัฒนารูปแบบของคีพีศ Keeves (1988) คำดี จันทะเกษ (2554) คิษยา เลาวัลย์ศิริ (2557) และกัญญ์ชิสตา ทุมมาพันธ์ (2557) ซึ่งมีองค์ประกอบแยกเป็นด้านได้ ดังนี้ (1) หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) สารสำคัญของรูปแบบซึ่งมีขอบข่ายการบริหารจัดการสถานศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการงานวิชาการ 2) การบริหารจัดการงานงบประมาณ 3) การบริหารจัดการงานบุคคล และ 4) การบริหารจัดการงานทั่วไป มาบูรณาผสมผสานองค์ความรู้ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี โดยมีเงื่อนไข คือ ความรู้และคุณธรรม จริยธรรมเข้ากันกับการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (4) แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และ (5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ ดังภาพประกอบ 2.9

ภาพประกอบ 2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ที่ใช้เป็นกระบวนการวิจัยเป็นพื้นฐานในการศึกษาและพัฒนา โดยได้กำหนดการวิจัยเป็น 3 ระยะ 6 ขั้นตอน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษา รูปแบบ มีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดองค์ประกอบของการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จากการศึกษาหลักแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารเกี่ยวกับบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1) ศึกษา นิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ทั้ง 8 จังหวัด จังหวัดละ 1 คน จำนวน 8 คน

2) ผู้บริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 8 คน

3) ครูผู้สอนในสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 8 คน

เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interviewed) หลังจากนั้นนำประเด็นจากการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

การวิจัยระยะที่ 2 ร่างและพัฒนารูปแบบ มีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้ คือ
 ขั้นตอนที่ 3 ทำการร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของ
 เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างโดยการนำข้อมูลที่ได้
 จากการดำเนินการศึกษาในระยะที่ 1 มาพัฒนาเป็นกรอบแนวทางในการร่างรูปแบบการบริหาร
 จัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ขั้นตอนที่ 4 ทำการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และคู่มือการ
 บริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
 ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับ
 ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ให้ข้อเสนอแนะใน
 การปรับปรุงรูปแบบ

การวิจัยระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบ มีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 5 นำรูปแบบที่ได้ไปสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของรูปแบบ
 การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
 ประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการประเมินความเป็นไปได้และมีประโยชน์ของรูปแบบรูปแบบการ
 บริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แล้วนำมาเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1 ศึกษารูปแบบ

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดองค์ประกอบของการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลัก
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
 ประกอบด้วย

การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษา
 การบริหารเกี่ยวกับบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบและการพัฒนารูปแบบมา
 สังเคราะห์เป็นรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- 1) ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ทั้ง 8 จังหวัด จังหวัดละ 1 คน จำนวน 8 คน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 8 คน
- 3) ครูผู้สอนในสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 8 คน

เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ซึ่งระบุประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. การบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 4 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป

2. วิธีการพัฒนากระบวนการการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน โรงเรียนดีเด่น (Best practice) การนิเทศกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

3. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

หลังจากนั้นนำประเด็นที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ มาร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

2.1 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในระยะที่ 1 ขั้นตอนที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

2.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและข้อค้นพบเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาและแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อเป็นกรอบคำถามในการร่างแบบสัมภาษณ์ตามแนวคิด

2.1.2 จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา

2.1.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมเพื่อปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสัมภาษณ์

2.1.4 ปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นและคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.1.5 จัดทำแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ตามกำหนด

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยสรุปจากการบันทึกแบบสัมภาษณ์ จัดแยกสรุปประเด็นต่างๆ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปวิเคราะห์เนื้อหาโดยเขียนเป็นความเรียง

วิธีการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 การร่างและพัฒนารูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อนำมาร่างรูปแบบซึ่งประกอบไปด้วย ประกอบด้วย 1) หลักการเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญของรูปแบบซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ (2) ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ (3) ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล และ (4) ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป 4) แนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ และ 5) เสนอไขนารูปแบบไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้ร่างและสร้างรูปแบบนั้นได้ทำการสังเคราะห์การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1

ขั้นตอนที่ 4 ทำการยืนยันความเหมาะสม ความถูกต้องของรูปแบบและเนื้อหาของคู่มือดำเนินการพัฒนาอีกครั้งหนึ่ง โดยการจัดประชุมกลุ่มสนทนา (Focus group) กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน หลังจากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำรูปแบบไปตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์กับผู้บริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง การเลือกผู้ทรงคุณวุฒินั้นเลือกเจาะจงโดย เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการสอนบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

วุฒิการศึกษาปริญญาเอกจำนวน 5 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี
วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะระดับเชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน

การขึ้นชั้นรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างจากการประชุมกลุ่มสนทนาจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ผู้วิจัยได้สร้างการประเมินประกอบร่างรูปแบบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ของลิคเอร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบจากแบบสอบถาม

5 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมมาก
3 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลคะแนน โดยการนำแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ

4.50 – 5.00	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบจะใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยกำหนดระดับความเหมาะสมของรูปแบบตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป หรือ 3.50 ขึ้นไป

วิธีการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 5 นำรูปแบบที่ได้ไปสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของรูปแบบ

การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) หลักการเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สารสำคัญของรูปแบบซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ (2) ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ (3) ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล และ (4) ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป 4) แนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขนำรูปแบบไปสู่ความสำเร็จ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในระยะที่ 3 ชั้นตอนที่ 5

ประชากร ผู้บริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 1,711 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ของการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2543) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 314 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบ ในระยะที่ 3 ชั้นตอนที่ 5

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คุณลักษณะของบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) มีคำตอบแบบให้เลือกแบบอย่างใดอย่างหนึ่งโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○

ตอนที่ 2 เป็นสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดที่มีต่อรูปแบบการจัดการจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ว่ามีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดการจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้มากน้อยเพียงใด แบบสอบถามดังกล่าวมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scales) ของลิคเอร์ต (Likert) โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบจากแบบสอบถาม

5	คะแนน	หมายถึง	มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติมาก
3	คะแนน	หมายถึง	มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติน้อยที่สุด

การแปลคะแนน โดยการนำแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การประเมินความเป็นไปได้จะใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยกำหนดระดับความเป็นไปได้ตั้งแต่ระดับมากที่สุดขึ้นไป หรือ 3.50 ขึ้นไป

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามดังนี้

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตลอดจนการรายงานการวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับรูปแบบ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

2.2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เพื่อเป็นการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างและความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติจริง

2.2.3 นำเสนอร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ทำการตรวจสอบเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ครอบคลุมและตรงตามเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด

รวมผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละประเด็นแล้วแปลงเป็นคะแนนตามที่กำหนด แล้วนำไปแทนค่าในสูตรเพื่อคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruency : IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	คือ	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	R	คือ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	คือ	ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญ
	N	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าพบว่ามิตค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ แต่ถ้าพบว่า น้อยกว่า 0.50 ต้องนำประเด็นกลับมาปรับปรุงโดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการปรับปรุงข้อคำถามใน ประเด็นนั้น

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข เสนอให้คณะกรรมการวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งทำการตรวจสอบเพื่อทั้งหาคุณภาพของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้

2.2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาแบบอย่าง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน ในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบเพื่อหาค่าความ เชื่อมั่น (Reliability)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือเพื่อส่งแบบสอบถาม จากคณะกรรมการครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา เพื่อให้ออกหนังสือไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหาร สถานศึกษาแบบอย่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อให้ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

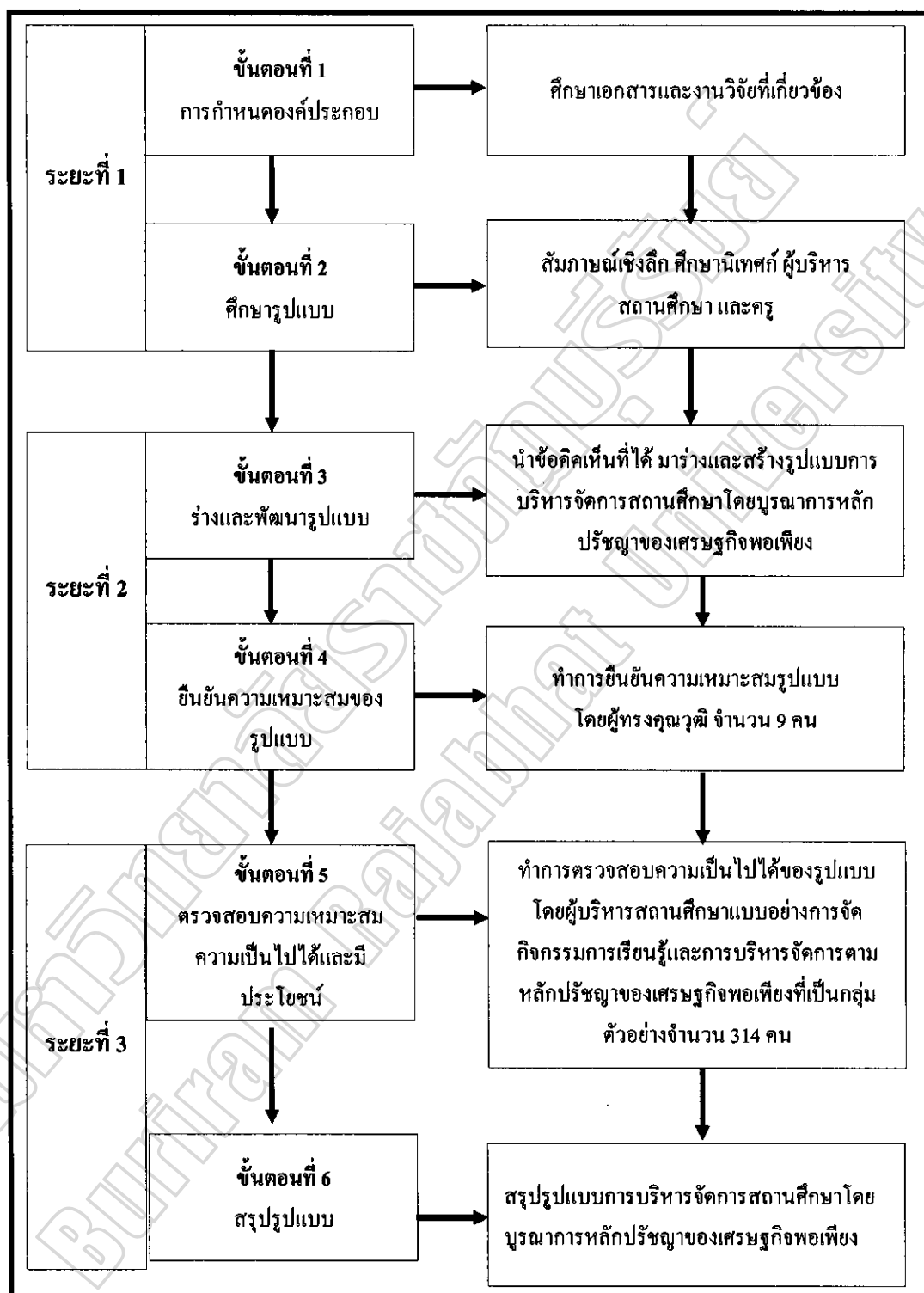
ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่และ หาค่าร้อยละ

2. ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 6 สรุปรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างพร้อมที่จะเผยแพร่ โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบ มาสรุปรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เขียนรายงานการวิจัยการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างฉบับสมบูรณ์พร้อมที่จะเผยแพร่ ในสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ต่อไป

การดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ระยะ ในขั้นที่ 1 ถึง ขั้นที่ 6 แสดงได้ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

กระบวนการในการศึกษาเอกสาร (Documentary research) เริ่มจากการศึกษาหลักแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารเกี่ยวกับบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง รวมทั้งข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางในการร่างรูปแบบ

ผู้วิจัยได้นำผลการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานบุคคล 3) การบริหารงานงบประมาณ และ 4) การบริหารงานทั่วไป หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำเอาประเด็นดังกล่าวมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ และนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 23 ท่าน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

การบริหารจัดการโรงเรียน ต้องมีนโยบายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนซึ่งช่วยกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และมองอนาคตแยกจุดต่างมาช่วยกันทำกลยุทธ์ให้มีการดำเนินงานของทางโรงเรียน โดยการร่วมมือของคณะครูในโรงเรียนซึ่งจะมองเห็นอนาคตของเป้าหมายได้อย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ พันธกิจ โดยมีเป้าหมายผู้เรียน มีทักษะ การคิด การวิเคราะห์ แก้ปัญหา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงพื้นฐานของบริบทของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรทางการศึกษา องค์กรชุมชนในการวางแผนบริหารจัดการในงาน 4 ด้าน

ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานบุคคล 3) การบริหารงานงบประมาณ และ 4) การบริหารงานทั่วไป สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานวิชาการ ต้องมีการวิเคราะห์ปัญหาของงานทางวิชาการของสถานศึกษา ก่อน มีการเขียนแผนในหลักสูตรของแต่ละเนื้อหาโดยจะแทรกหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรเป็นแผนการสอนและภาคปฏิบัติเป็นบางส่วน โดยนำเข้าสู่บทเรียนในบางเนื้อหา ต้องดำเนินการบูรณาการเข้ากับหลักสูตร โดยจะเข้าไปสอดแทรกกับกลุ่มสาระให้ครูและทุกคนมีส่วนร่วมในการบูรณาการ โดยให้แนวคิดกับครูให้สอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในลักษณะการมีส่วนร่วมในการทำงาน

ความพอประมาณ คือ การได้มีส่วนร่วมกับคณะครูในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูต้องจัดกระบวนการเรียนรู้โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ การเรียนรู้ จัดทำสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้โดยพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่หลากหลายเป็นแบบอย่างแก่หน่วยงานและสถานศึกษาอื่น ๆ การบริหารวิชาการจะเป็นลักษณะการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษา การทำหลักสูตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยพูดถึงหลักสูตรของโรงเรียน ระเบียบ พรบ. โดยยึดหลักความพอประมาณทำตามบริบทความเป็นไปของชุมชน โดยยึดหลักความเข้าใจให้เกิดความสอดคล้อง

ความมีเหตุผล คือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบัน เพื่อกำหนดนโยบายโดยใช้หลักของการบูรณาการต้องวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อนอย่างไรในการวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบคอบอย่างมีเหตุผล ต้องดูหลักสูตรนโยบายที่จะทำให้สอดคล้องกับอุปสรรคเพื่อองค์กรผู้เป้าหมาย

ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนางานวิชาการที่ชัดเจนสู่การปฏิบัติ หมายถึง ความยั่งยืนที่เกิดขึ้นได้มาจากการทำงานเชิงระบบ ทำอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีตัวกำหนดเป็นตัวชี้วัด มาตรฐานเป็นกำกับ ตัวชี้วัดเป็นตัวนำทาง องค์กรต้องมีระบบ ไม่ใช่อยู่กับคน เพราะใช้คนเป็นตัวกระทำองค์กรไม่ชัดเจน จึงต้องใช้ระบบการทำให้ยั่งยืน คือ จะต้องมีการทำการประกันคุณภาพภายในให้เกิดแบบแผน และความเคยชินเมื่อเข้าสู่ระบบก็จะเกิดความคุ้มกันในตัวเอง การฝึกจนเกิดความเคยชินจะตกเป็นตะกอน และฝังลึกอยู่ในความรู้ จนทำให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

เงื่อนไขความรู้ คือ การพัฒนาบุคลากร ผู้เรียนทุกระดับอย่างต่อเนื่องให้มีความรู้ตลอดชีวิต พวกไฟรู้ ไฟเรียนหวังพัฒนาตนเองให้อยู่อย่างพอเพียง คือพวกเก่ง คือพวกมีความรู้ รอบรู้ ระมัดระวัง

เงื่อนไขคุณธรรม คือ ตัวกำหนดคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ทำให้สังคมสงบสุข

2. ด้านการบริหารงานบุคคล คือ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้คู่คุณธรรมต้องมีแผนบริหารตามความจำเป็น

ความพอประมาณ คือ การพัฒนาครูผู้เรียนมีทักษะ องค์ความรู้ให้เพียงพอ การคัดเลือกคนให้พอเพียงพอภาระงาน

ความมีเหตุผล คือ การจัดบุคลากรในปฏิบัติงานให้ตรงต่อความรู้ความสามารถการวางแผนให้ตรงตามสภาพของบุคคลเป็นกระบวนการวิเคราะห์ตนเองสอดคล้องกับการพัฒนาบุคคล

ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ การกำหนดแนวปฏิบัติงานบุคลากรให้ชัดเจนโดยการบริหารงานเชิงระบบ

เงื่อนไขความรู้ คือ มีแผนพัฒนาบุคลากรในทุกระดับอย่างต่อเนื่องให้มีการพัฒนาบุคลากรเป็นบุคคลที่มีความรู้ได้จากการวิเคราะห์ตนเอง วิเคราะห์งานที่ทำมีองค์ความรู้ หรือไม่เปิดดูภาระงานที่ทำอยู่ ใช้องค์ความรู้ ใช้หลักทฤษฎี ระเบียบกฎหมาย วิเคราะห์งาน และวิเคราะห์ตนเองว่าตนเองมีความรู้หรือยัง ถ้ายังไม่มีต้องเรียน ส่งไปฝึก ถ้าอ่อนต้องเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้โดยไปฝึกทำความเข้าใจต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต

เงื่อนไขคุณธรรม คือ การเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้บุคลากรในสังกัด ต้องสร้างความตระหนักคุณธรรม เรื่องความดี ต้องพัฒนาจิต มากกว่าปัจจุบันมีการพัฒนาแค่ร่างกาย แต่จิตละเลย ทำให้คนไม่มีความตระหนัก ครูและผู้บริหาร บุคลากร ต้องมีความเข้าใจ และมีความตระหนักในการรักษาดี วินัย จรรยาบรรณ โดยผู้บริหารต้องปฏิบัติเป็นตัวอย่าง

3. ด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ การได้จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม พบเพียงในแต่ละโครงสร้างตามแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียนและการระดับทรัพยากรจากหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียน เน้นการบริหารงานที่โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

ความพอประมาณ คือ การจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีตามความจำเป็น การใช้งบประมาณที่มีอยู่จำกัด โดยการสร้างเครือข่ายในการแสวงหาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและองค์กรในการบริหารงบประมาณที่มีอยู่จำกัดให้เพียงพอต่อเป้าหมายที่วางไว้

ความมีเหตุผล คือ การจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการใช้จ่ายงบประมาณ การมองเป้าหมายให้สอดคล้องกับความเป็นไปได้อย่างมีเหตุผล

ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ จัดให้มีกรอบแนวในการใช้จ่ายงบประมาณ มีคณะกรรมการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณต้องให้การบริหารงานเชิงระบบเข้ามาวางแผน โดยใช้เครือข่ายมุ่งความสำเร็จ

เงื่อนไขความรู้ คือ มีการวางแผนงานงบประมาณอย่างมีเหตุและมีผล สำหรับแต่ละโครงการหรือกิจกรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ทรัพยากรที่มีและใช้อย่างคุ้มค่า และพัฒนาบุคลากร

ให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบบรรยายรายจ่ายการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนอย่างมี
เหตุผล

เงื่อนไขคุณธรรม คือ สร้างวินัยให้บุคลากรในโรงเรียนให้ใช้จ่ายอย่างประหยัด และ
บริหารงานงบประมาณโดยยึดหลักคุณธรรม สุจริต ซื่อสัตย์ และมีวินัย

4. การบริหารงานทั่วไป คือ การได้จัดหาวัสดุในงานธุรการเพียงพอต่อความต้องการระบบ
สารสนเทศของโรงเรียน เอื้อต่อการบริหารงานและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปรับปรุงอาคาร
สถานที่ จัดทำแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ทั้งครู และนักเรียน
ผู้ปกครอง และชุมชน

ความพอประมาณ คือ การบริหารวัสดุให้พอต่อปริมาณที่ต้องใช้การปรับสภาพแวดล้อม
โรงเรียนให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

ความมีเหตุผล คือ การบริหารจัดการ โดยการวิเคราะห์ระบบการทำงานในองค์กร คือ
การประกันคุณภาพเพื่อให้โรงเรียนมีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดอย่างมีเหตุผล

ความมีภูมิคุ้มกัน คือ การที่มีปัจจัยเข้าเป็นกระบวนการผลลัพธ์สามารถติดตามประเมินผล
การมีส่วนร่วมจากชุมชน ผู้ปกครอง จนเกิดความเคยชิน จะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันภัยได้ นอกจากนี้
การนำเอาหลักประกันคุณภาพเป็นการเสริมสร้างในการปฏิบัติงานทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ

เงื่อนไขความรู้ คือ การพัฒนางานอยู่เสมอเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้นเช่น
การสร้างบรรยากาศที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการทำงาน

เงื่อนไขคุณธรรม คือ การเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานในองค์กรการสร้างบรรยากาศ
ส่งเสริมคุณธรรม การปฏิบัติถือศีล 5 ทุกวันศุกร์ให้มีการสวดมนต์และมีการเสริมสร้างจริยธรรมใน
โรงเรียน

การวิจัยระยะที่ 2 ร่างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

1. การร่างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ใน โรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยได้นำผลจาก
การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จากการวิจัย
ระยะที่ 1 มาสร้างเป็นรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ครอบคลุม
องค์ประกอบ 1) หลักการเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญของรูปแบบซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน
ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ (2) ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ

(3) ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล และ (4) ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป 4) แนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปสู่ความสำเร็จ มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งในและนอกระบบการศึกษา ให้สามารถดำรงชีวิตก้าวหน้าไปอย่างสมดุลมั่นคงพร้อม ๆ กับมีวิถีการปฏิบัติที่ยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) พร้อมทั้งเสนอแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาว่าสถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตร ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นอกจากนี้ยังมีแนวทางและแผนงานที่เป็นยุทธวิธีในการขับเคลื่อนอย่างเป็นขั้นตอน มีการพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาแนวคิดได้อย่างชัดเจน มีการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรแต่ละคนเกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกิดการยอมรับในในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นแนวคิดที่เข้าใจง่ายและปฏิบัติได้จริง มีการคิดที่ถูกต้องซึ่งนำไปสู่การกระทำที่ดีงามแก่สังคมเกิดการพัฒนาด้านตนเองในมิติที่ลึกซึ้งขึ้น ในขณะที่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกำลังเป็นที่สนใจและนำไปใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งยังมีการนำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาแต่ยังขาดเพียงการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2550)

นอกจากนี้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีสถานศึกษาแกนนำจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งกำลังขยายไปสู่สถานศึกษา นาร่องและเครือข่ายการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเรื่องการค้าเงินงานของโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำรินั้น ซึ่งการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วจึงจำเป็นต้องทราบผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของการปฏิบัติกระทรวงศึกษาธิการจึงมุ่งพัฒนาสถาบันศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนคนไทยให้มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น

พลเมืองเมืองไทยและพลเมืองโลก จากวิกฤตปัญหาของชาติด้านเศรษฐกิจและสังคมในอดีตที่ผ่านมา รัฐบาลได้น้อมนำปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 76 และมาตรา 83 (1) และกำหนดเป็นกลยุทธ์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9,10 และอยู่ในข้อมติฉบับที่ 11 ด้วย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา โดยมีขอบข่ายการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อที่ 5 ในจำนวน 8 ข้อ คือ “อยู่อย่างพอเพียง”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัดกระจายทั่วประเทศ ตระหนัก เห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิด ปฏักฝังการดำเนินชีวิตตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงได้กำหนดเป็นจุดเน้นที่สำคัญ โดยกำหนดในกลยุทธ์ที่ 2 ปฏักฝัง คุณธรรม ความสำคัญในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสู่ สถานศึกษา ซึ่งมีระบบการกำกับติดตามการดำเนินงานระบุชัดเจนในคำรับรองการปฏิบัติราชการ อีกทั้งนวัตกรรมจัดการศึกษา แนวทางการจัดการเรียนรู้โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ได้กำหนดในสาระการเรียนรู้สู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลสาระการเรียนรู้ โลกศึกษา (Global Education) คือ เรียนรู้ถิ่นศึกษา สืบสานวิถีไทย มองไกลศึกษาโลก สืบโชคชะตา มนุษย์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการประยุกต์หลักคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งสิ้นที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นโยบายในการปฏิรูปการศึกษารอบที่ 2 (พ.ศ. 2552 - 2561) เป็นการปฏิรูปใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุค ใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ จากการดำเนินงานที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำเครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่าง การจัดการกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ เป็นแบบอย่างในการขยายเครือข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา อื่น โดยความร่วมมือของโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และมูลนิธิสยามกัมมาจล ทำให้มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างในปี 2556

จำนวน 135 โรง และปี 2557 จำนวน 1,126 โรง ซึ่งในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 999 โรงเรียน จากการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบมีความเชื่อถือศรัทธาต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจที่จะนำพากลุ่มคนที่มีความคิดคล้ายกันมาทำงานร่วมกันอย่างมีพลังและมีความสุข (ปรียานุช พิบูลสราวุธ, 2549) โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันสร้างประโยชน์ระหว่างองค์กร โรงเรียนและเยาวชน และในบางโครงการก็ยังขยายไปสู่ชุมชนอีกด้วย ซึ่งนับว่าโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ได้กระตุ้นให้เยาวชน สถานศึกษาและชุมชนเกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างพอเพียง อย่างเป็นธรรมชาติ (จิรายุ อีรางกูร ณ อยุธยา, 2553) ในการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การบริหารจัดการสถานศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ประสบการณ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นรูปธรรมชัดเจนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว สถานศึกษาควรจัดการบริหารสถานศึกษาสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำในโลกปัจจุบัน โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้จักคำนึงถึงทางสายกลาง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

2.2 เพื่อเป็นการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

3. สาระสำคัญของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป มีดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ

3.1.1 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในหลักสูตรได้ครบถ้วนทุกกลุ่มสาระ

3.1.2 การศึกษาแล้วนำไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.1.3 การวิเคราะห์การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.1.4 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ทุกระดับชั้นอย่างครบถ้วน

3.1.5 การนิเทศ ติดตามการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน

3.1.6 การประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน

3.1.7 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างครบถ้วน

3.1.8 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสอนครอบคลุมเนื้อหาสาระครบถ้วนสมบูรณ์

3.1.9 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์แก่ทุกคน

3.1.10 บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ราชวิชา และครบทุกระดับชั้น

3.1.11 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดองค์ประกอบหลักเหตุผลพอประมาณ และภูมิคุ้มกัน เช่น คู่มือการเรียนรู้ที่เน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

3.1.12 การจัดหาสื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามเนื้อหาเพื่อเสริมสร้างความรู้และคุณธรรม

3.1.13 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้จริง

3.1.14 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน โดยการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน

3.1.15 การจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

3.1.16 การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีภูมิคุ้มกัน

3.1.17 การวิจัยการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.1.18 การรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาทราบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.1.19 การจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่องในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดี

3.2 ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ

3.2.1 ความคุ้มค่าในการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาให้เกิดผลดีทุกขั้นตอน

3.2.2 ความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.3 การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล

3.2.4 การนำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างภูมิคุ้มกัน

3.2.5 การสร้างความร่วมมือในการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย

3.2.6 การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าพอประมาณและเป็นเหตุเป็นผลสำหรับแต่ละโครงการหรือกิจกรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทรัพยากรที่มีอยู่

3.2.7 การยึดหลักคุณธรรม ความสุจริต ซื่อสัตย์ มีวินัยในการบริหารงานงบประมาณ

3.2.8 การเสริมสร้างวินัยและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้ประหยัดค่าใช้จ่าย (น้ำ, ไฟ) ของสถานศึกษาได้อย่างมีเหตุผล

3.2.9 การนำวัสดุเหลือใช้เข้ามาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อื่นอย่างมีเหตุผล

3.2.10 การเบิกจ่ายงบประมาณ ใช้รูปแบบของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยยึดหลักคุณธรรม

3.3 ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล

3.3.1 การวางแผนงานการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจความมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบถ้วนสมบูรณ์

3.3.2 การจัดทำโครงการการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.3 การจัดประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการหน้าที่ครบทุกประการ

3.3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา

3.3.5 การติดตามผลการดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.6 การนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.7 การขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล

3.3.8 การเสริมสร้างความตระหนักแก่บุคลากรด้านคุณธรรมเพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย

3.3.9 การติดตามผลกิจกรรมส่งเสริมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ดำเนินชีวิตในการปฏิบัติการหน้าที่บนสายกลาง

3.3.10 การเสริมสร้างการวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความรู้และด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3.4 ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป

3.4.1 การกำหนดปรัชญาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

3.4.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครอบคลุมความรู้และคุณธรรม

3.4.3 การจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามสะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4.4 การสร้างบรรยากาศที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการทำงานให้เกิดความเรียบร้อย

3.4.5 การจัดประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหน่วยงาน สถาบันอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย

- 3.4.6 การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงาน สถานที่ทำงานให้สะอาด สะดวก
ถูกสุขลักษณะประหยัด เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี
- 3.4.7 การกำหนดบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมใน
สถานศึกษาอย่างมีภูมิคุ้มกัน
- 3.4.8 การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียงของผู้เรียน
- 3.4.9 การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและเผยแพร่ผลงานการนำหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารสถานศึกษา
- 3.4.10 การประเมินผล ติดตามผลที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของ
โครงการอย่างมีเหตุผล

4. แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ

- 4.1 ผู้บริหารและคณะครูต้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4.2 ผู้บริหาร โรงเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการใน 4 งาน
ประกอบด้วย การบริหารจัดการงานวิชาการ การบริหารจัดการงานงบประมาณ การบริหารจัดการ
งานบุคคล และการบริหารจัดการงานทั่วไป
- 4.3 การนำไปปฏิบัติ ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อให้
เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยกำหนด ใช้นโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติประจำปี และนำ
แผนนั้นไปเผยแพร่กับทุกคนที่ส่งผลต่อแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4.4 การพัฒนาในเรื่องความรู้และเรื่องคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นนิสัย
- 4.5 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดกิจกรรมเพื่อบูรณาการ
สถานศึกษาตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 4.6 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้มีการจัดการปฏิบัติงาน โดยใช้วงจรเดมมิ่ง
(PDCA)
- 4.7 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างภาคีเครือข่ายการบริหารจัดการแบบเศรษฐกิจ
พอเพียงกับหน่วยงานอื่น ๆ และชุมชน
- 4.8 ผู้บริหารสถานศึกษานำผลจากการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานของโรงเรียนต่อไป

5. เจาะลึกการนำรูปแบบไปสู่ความสำเร็จ

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบไปเป็นแนวทางในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการงานให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารจัดการงานวิชาการ การบริหารจัดการงานงบประมาณ การบริหารจัดการงานบุคคล และการบริหารจัดการงานทั่วไป

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้เป็นตัวชี้วัดในการบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ในการเป็นสถานศึกษาพอเพียง

5.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำระบบ PDCA มาปรับใช้เป็นแนวทางให้งานมีประสิทธิภาพ

5.4 ผู้บริหารสถานศึกษาได้บริหารจัดการ โดยบูรณาการแล้วนำผลลัพธ์ที่ได้ไปบริหารงานอย่างต่อเนื่อง

5.5 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำการบริหารจัดการให้บุคลากรมีความสอดคล้องกับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. การยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และคู่มือการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยการประชุมกลุ่มสนทนา (Focus group) กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านหลักการและเหตุผล

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. หลักการและเหตุผล			
1.1 การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่นำปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งในและ นอกระบบการศึกษา ให้สามารถดำรงชีวิตก้าวหน้าไป อย่างสมดุลมั่นคงพร้อม ๆ กับมีวิถีการปฏิบัติที่ยั่งยืน	4.45	0.03	มาก
รวม	4.45	0.03	มาก

จากตาราง 4.1 พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย
บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่าง ด้านหลักการและเหตุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$)

ตาราง 4.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านวัตถุประสงค์

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
2. วัตถุประสงค์			
2.1 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง	4.45	0.03	มาก
2.2 เพื่อเป็นการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	4.48	0.05	
รวม	4.46	0.04	มาก

จากตาราง 4.2 พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย
บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่าง ด้านวัตถุประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$)

ตาราง 4.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านสาระสำคัญ

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
3. สาระสำคัญ			
3.1 ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ	3.85	0.79	มาก
3.2 ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ	3.91	0.80	มาก
3.3 ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล	3.95	0.77	มาก
3.4 ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป	3.88	0.84	มาก
รวม	3.89	0.80	มาก

จากตาราง 4.3 พบว่า ความเหมาะสมของของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านสาระสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อันดับแรก คือ ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ ($\bar{X} = 3.91$) และอันดับสุดท้ายคือ การบริหารจัดการงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.85$)

ตาราง 4.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
3.1 ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ			
3.1.1 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป บูรณาการในหลักสูตรได้ครบถ้วนทุกกลุ่มสาระ	3.87	0.68	มาก
3.1.2 การศึกษาแล้วนำไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน	3.80	0.66	มาก
3.1.3 การวิเคราะห์การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.80	0.85	มาก
3.1.4 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป จัดทำหน่วยการเรียนรู้ทุกระดับชั้นอย่างครบถ้วน	3.87	0.86	มาก
3.1.5 การนิเทศ ติดตามการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน อย่างครบถ้วน	3.80	0.85	มาก
3.1.6 การประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน อย่างครบถ้วน	3.77	0.86	มาก
3.1.7 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างครบถ้วน	3.83	0.79	มาก
3.1.8 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป สอนครอบคลุมเนื้อหาสาระครบถ้วนสมบูรณ์	3.90	0.77	มาก
3.1.9 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์แก่ทุกคน	4.00	0.91	มาก

ตาราง 4.4 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
3.1.10 บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และ ครบทุกระดับชั้น	3.77	0.73	มาก
3.1.11 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัด องค์ประกอบหลักเหตุผล พอประมาณ และภูมิคุ้มกัน เช่น ดูแลแหล่งเรียนรู้ที่เน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้	3.93	0.74	มาก
3.1.12 การจัดหาสื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอน ได้ตรงตามเนื้อหาเพื่อเสริมสร้างความรู้และคุณธรรม	3.83	0.99	มาก
3.1.13 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้จริง	3.80	0.85	มาก
3.1.14 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ชุมชน โดยการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่าง ประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน	3.93	0.74	มาก
3.1.15 การจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วย การเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง ครบถ้วนสมบูรณ์	3.95	0.74	มาก
3.1.16 การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่ หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลมาใช้ประ โยชน์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมี ภูมิคุ้มกัน	3.94	0.77	มาก

ตาราง 4.4 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
3.1.17 การวิจัยการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.73	0.78	มาก
3.1.18 การรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาทราบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.77	0.63	มาก
3.1.19 การจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่องในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	3.90	0.88	มาก
รวม	3.85	0.79	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์แก่ทุกคน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมา คือ การจัดทำเครื่องมือวัดผล และประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) และอันดับสุดท้าย คือ การวิจัยการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$)

ตาราง 4.5 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
3.2 ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ			
3.2.1 ความคุ้มค่าในการวางแผนการบริหารจัดการ งบประมาณของสถานศึกษาให้เกิดผลดีทุกขั้นตอน	3.90	0.76	มาก
3.2.2 ความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินการ ตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	4.07	0.78	มาก
3.2.3 การติดตามผลการดำเนินงานตามแผน งบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล	3.97	0.91	มาก
3.2.4 การนำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุง การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงอย่างภูมิคุ้มกัน	3.77	0.90	มาก
3.2.5 การสร้างความร่วมมือในการนำเอาหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการบริหาร งบประมาณเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย	3.87	0.73	มาก
3.2.6 การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าพอประมาณและ เป็นเหตุเป็นผลสำหรับแต่ละ โครงการหรือกิจกรรมโดย คำนึงถึงประ โยชน์ของทรัพยากรที่มีอยู่	4.00	0.77	มาก
3.2.7 การยึดหลักคุณธรรม ความสุจริต ซื่อสัตย์ มี วินัยในการบริหารงานงบประมาณ	3.97	0.72	มาก
3.2.8 การเสริมสร้างวินัยและพัฒนาบุคลากรใน สถานศึกษาให้ประหยัดค่าใช้จ่าย (น้ำ, ไฟ) ของ สถานศึกษาได้อย่างมีเหตุผล	3.97	0.85	มาก

ตาราง 4.5 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
3.2.9 การนำวัสดุเหลือใช้เข้ามาประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์อย่างอื่นอย่างมีเหตุผล	3.67	0.92	มาก
3.2.10 การเบิกจ่ายงบประมาณใช้รูปแบบของ คณะกรรมการตรวจสอบ โดยยึดหลักคุณธรรม	3.93	0.74	มาก
รวม	3.91	0.80	มาก

จากตาราง 4.5 พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ ความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา คือ การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าพอประมาณและเป็นเหตุเป็นผลสำหรับแต่ละโครงการหรือกิจกรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทรัพยากรที่มีอยู่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) และอันดับสุดท้าย คือ การนำวัสดุเหลือใช้เข้ามาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างอื่นอย่างมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$)

ตาราง 4.6 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
3.3 ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล			
3.3.1 การวางแผนงานการพัฒนาบุคลากรของ สถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรม และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครบถ้วนสมบูรณ์	4.00	0.79	มาก
3.3.2 การจัดทำโครงการการพัฒนาบุคลากรของ สถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรม และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.97	0.81	มาก
3.3.3 การจัดประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาคูณแหล่ง เรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ครบทุก ประการ	4.03	0.93	มาก
3.3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการ ปฏิบัติภารกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา	4.10	0.66	มาก
3.3.5 การติดตามผลการดำเนินโครงการและกิจกรรม พัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.97	0.89	มาก
3.3.6 การติดตามผลการดำเนินโครงการและกิจกรรม พัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.00	0.69	มาก

ตาราง 4.6 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
3.3.7 การนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนา การดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อ ส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่อย่าง สมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.83	0.79	มาก
3.3.8 การขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและ ปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล	3.87	0.82	มาก
3.3.9 การเสริมสร้างความตระหนักแก่บุคลากร ด้านคุณธรรมเพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย	3.93	0.74	มาก
3.3.10 การติดตามผลกิจกรรมส่งเสริมเพื่อพัฒนา บุคลากรให้ดำเนินชีวิตในการปฏิบัติการกิจหน้าที่บนสาย กลาง	4.00	0.64	มาก
3.3.11 การเสริมสร้างการวิเคราะห์ตนเอง ในด้าน ความรู้และด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรอย่าง ต่อเนื่อง	3.82	0.80	มาก
รวม	3.95	0.77	มาก

จากตาราง 4.6 พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมา คือ การจัดประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ครบทุกประการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) และอันดับสุดท้าย คือ การเสริมสร้างการวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความรู้และด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$)

ตาราง 4.7 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
3.4 ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป			
3.4.1 การกำหนดปรัชญาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	3.90	0.76	มาก
3.4.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครอบคลุมความรู้และคุณธรรม	4.07	0.78	มาก
3.4.3 การจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามสะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.93	0.91	มาก
3.4.4 การสร้างบรรยากาศที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการทำงานให้เกิดความเรียบร้อย	3.77	0.90	มาก
3.4.5 การจัดประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหน่วยงาน สถาบันอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย	3.87	0.73	มาก
3.4.6 การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงาน สถานที่ทำงานให้สะอาด สะดวก ถูกสุขลักษณะประหยัด เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี	3.80	0.80	มาก
3.4.7 การกำหนดบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างมีภูมิคุ้มกัน	3.70	0.83	มาก

ตาราง 4.7 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
3.4.8 การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่ อย่างพอเพียงของผู้เรียน	3.97	0.85	มาก
3.4.9 การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และเผยแพร่ผลงานการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาบริหารสถานศึกษา	3.93	0.74	มาก
3.4.10 การประเมินผล ติดตามผลที่สอดคล้องตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการอย่างมีเหตุผล	3.87	0.74	มาก
รวม	3.88	0.84	มาก

จากตาราง 4.7 พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครอบคลุมความรู้และคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา คือ การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) และอันดับสุดท้าย คือ การกำหนดบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างมีภูมิคุ้มกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$)

ตาราง 4.8 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านแนวทางการนำไปสู่การปฏิบัติ

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
4.1 ผู้บริหารและครูต้องตระหนักและเห็น ความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.13	0.86	มาก
4.2 ผู้บริหาร โรงเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาบูรณาการใน 4 งาน ประกอบด้วย การบริหาร จัดการงานวิชาการ การบริหารจัดการงานงบประมาณ การบริหารจัดการงานบุคคล และการบริหารจัดการงาน ทั่วไป	4.10	0.80	มาก
4.3 การนำแผนไปปฏิบัติ ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดย กำหนดใช้ นโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติประจำปี และนำแผนนั้นไปเผยแพร่กับทุกคน ที่ส่งผลต่อแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.00	0.95	มาก
4.4 การพัฒนาในเรื่องความรู้และเรื่องคุณธรรมตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการนำไปสู่ การปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นนิสัย	4.03	0.76	มาก
4.5 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดกิจกรรมเพื่อบูรณาการสถานศึกษาตามแนวคิด หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.03	0.72	มาก
4.6 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้มีการจัดการ ปฏิบัติงานโดยใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA)	4.00	0.79	มาก

ตาราง 4.8 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
4.7 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างภาคีเครือข่าย การบริหารจัดการแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับหน่วยงาน อื่น ๆ และชุมชน	3.93	0.78	มาก
4.8 ผู้บริหารสถานศึกษานำผลจากการบริหารจัดการ การศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ การปรับปรุงและพัฒนางานของโรงเรียนต่อไป	3.90	0.88	มาก
รวม	4.02	0.81	มาก

จากตาราง 4.8 พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านแนวทางการนำไปสู่การปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ ผู้บริหารและคณะครูต้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ ผู้บริหารโรงเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการใน 4 งาน ประกอบด้วย การบริหารจัดการงานวิชาการ การบริหารจัดการงานงบประมาณ การบริหารจัดการงานบุคคล และการบริหารจัดการงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษานำผลจากการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานของโรงเรียนต่อไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$)

ตาราง 4.9 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านเงื่อนไขการนำรูปแบบไปสู่ความสำเร็จ

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบไปเป็น แนวทางในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา บูรณาการงานให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหาร จัดการงานวิชาการ การบริหารจัดการงานงบประมาณ การบริหารจัดการงานบุคคล และการบริหารจัดการงาน ทั่วไป	3.97	0.81	มาก
5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้เป็น ตัวชี้วัดในการบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิด ผลลัพธ์ในการเป็นสถานศึกษาพอเพียง	4.13	0.86	มาก
5.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำระบบ PDCA มา ปรับใช้เป็นแนวทางให้งานมีประสิทธิภาพ	4.10	0.84	มาก
5.4 ผู้บริหารสถานศึกษาได้บริหารจัดการโดยบูรณา การแล้วนำผลลัพธ์ที่ได้ไปบริหารงานอย่างต่อเนื่อง	3.97	0.80	มาก
5.5 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำการบริหารจัดการ ให้บุคลากรมีความสอดคล้องกับแนวคิดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.93	0.94	มาก
รวม	4.02	0.85	มาก

จากตาราง 4.9 พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านเงื่อนไขการนำรูปแบบไปสู่ความสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้เป็นตัวชี้วัดในการบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ในการเป็นสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำระบบ PDCA มาปรับใช้เป็น

แนวทางให้งานมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และอันดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำการบริหารจัดการให้บุคลากรมีความสอดคล้องกับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$)

การวิจัยระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

หลังจากปรับปรุงเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงนำแบบสอบถามไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 314 เพื่อสอบถามความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 314 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4.10 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	166	52.90
1.2 หญิง	148	47.10
รวม	314	100
2. ระดับการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	124	29.50
2.2 ปริญญาโท	178	56.70
2.3 ปริญญาเอก	12	3.80
รวม	314	100
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
3.1 5 - 10 ปี	125	39.80
3.2 11 - 20 ปี	142	45.20
3.3 21 ปีขึ้นไป	47	15.00
รวม	314	100

จากตาราง 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90 ระดับการศึกษาส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 และมีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 11 – 20 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 45.20

ตาราง 4.11 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านสาระสำคัญ

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3. สาระสำคัญ						
3.1 ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ	3.98	0.78	3.82	0.90	4.02	0.80
3.2 ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ	3.98	0.81	3.93	0.84	3.82	0.86
3.3 ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล	3.96	0.79	3.80	0.81	3.69	0.89
3.4 ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป	4.02	0.78	3.35	0.60	3.83	0.44
รวม	3.98	0.79	3.60	0.64	3.89	0.46

จากตาราง 4.11 พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างด้านสาระสำคัญโดยรวมอยู่ในมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์อยู่ในระดับมาก

1) ด้านความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ด้านความเป็นไปได้ พบว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 3) ด้านประโยชน์ พบว่า มีประโยชน์อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 4.12 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.1 ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ						
3.1.1 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในหลักสูตรได้ครบถ้วนทุกกลุ่มสาระ	3.96	0.83	4.00	1.01	4.35	0.58
3.1.2 การศึกษาแล้วนำไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.93	0.81	3.80	1.02	4.00	0.98
3.1.3 การวิเคราะห์การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.04	0.76	3.85	0.89	3.85	0.89
3.1.4 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ทุกระดับชั้นอย่างครบถ้วน	3.93	0.80	3.50	0.99	3.90	0.84
3.1.5 การนิเทศ ติดตามการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน	3.95	0.81	3.85	0.89	4.08	0.86
3.1.6 การประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน	3.96	0.80	4.08	0.86	3.85	0.87
3.1.7 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างครบถ้วน	3.99	0.80	4.20	0.72	4.20	0.72

ตาราง 4.12 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.1.8 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสอนครอบคลุมเนื้อหาสาระครบถ้วนสมบูรณ์	3.99	0.80	3.56	0.87	3.64	0.67
3.1.9 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์แก่ทุกคน	4.03	0.79	3.66	1.11	3.85	0.89
3.1.10 บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และครบทุกระดับชั้น	4.05	0.80	4.21	0.97	4.36	0.99
3.1.11 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดองค์ประกอบหลักเหตุผลพอประมาณ และภูมิคุ้มกัน เช่น คู่มือการเรียนรู้ที่เน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้	4.03	0.78	3.60	0.85	4.35	0.58
3.1.12 การจัดหาสื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามเนื้อหาเพื่อเสริมสร้างความรู้และคุณธรรม	3.96	0.75	3.63	0.79	4.08	0.86
3.1.13 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้จริง	4.08	0.76	4.23	0.81	4.38	0.89

ตาราง 4.12 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย บุคลากรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.1.14 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนโดยการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างประมาท มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน	3.96	0.78	3.44	0.95	4.35	0.58
3.1.15 การจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บุคลากรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	4.00	0.77	3.83	1.02	4.00	0.98
3.1.16 การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บุคลากรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีภูมิคุ้มกัน	4.02	0.78	4.00	1.10	3.85	0.89
3.1.17 การวิจัยการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.96	0.78	3.80	0.72	3.90	0.84
3.1.18 การรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาทราบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บุคลากรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.80	0.80	3.41	0.72	3.72	0.58

ตาราง 4.12 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.1.19 การจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน ของผู้เรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง ในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเป็น พลเมืองที่ดี	4.03	0.77	4.08	0.86	3.80	0.80
รวม	3.98	0.78	3.82	0.90	4.02	0.80

จากตาราง 4.12 พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์
อยู่ในระดับมาก 1) ด้านความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2) ด้านความเป็นไปได้ พบว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 3) ด้านประโยชน์
พบว่า มีประโยชน์อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 4.13 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.2 ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ						
3.2.1 ความคุ้มค่าในการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาให้เกิดผลดีทุกขั้นตอน	3.98	0.77	3.96	0.78	3.44	0.95
3.2.2 ความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.98	0.81	4.00	0.77	3.83	1.02
3.2.3 การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล	4.00	0.81	4.02	0.78	4.00	1.10
3.2.4 การนำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างภูมิคุ้มกัน	4.05	0.83	4.12	0.78	4.26	0.72
3.2.5 การสร้างความร่วมมือในการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย	3.91	0.87	3.96	0.78	3.44	0.95

ตาราง 4.13 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.2.6 การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า พอประมาณและเป็นเหตุเป็นผลสำหรับแต่ละ โครงการหรือกิจกรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ ของทรัพยากรที่มีอยู่	3.90	0.78	3.44	0.95	3.21	0.58
3.2.7 การยึดหลักคุณธรรม ความสุจริต ซื่อสัตย์ มีวินัยในการบริหารงานงบประมาณ	4.04	0.83	3.83	1.02	4.00	0.98
3.2.8 การเสริมสร้างวินัยและพัฒนา บุคลากรในสถานศึกษาให้ประหยัดค่าใช้จ่าย (น้ำ, ไฟ) ของสถานศึกษาได้อย่างมีเหตุผล	3.92	0.82	4.00	1.10	3.85	0.89
3.2.9 การนำวัสดุเหลือใช้เข้ามา ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างอื่นอย่างมี เหตุผล	3.94	0.86	3.80	0.72	3.90	0.84
3.2.10 การเบิกจ่ายงบประมาณใช้รูปแบบ ของคณะกรรมการตรวจสอบโดยยึดหลัก คุณธรรม	4.08	0.77	4.20	0.72	4.35	0.58
รวม	3.98	0.81	3.93	0.84	3.82	0.86

จากตาราง 4.13 พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ
ประโยชน์อยู่ในระดับมาก 1) ด้านความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2) ด้านความเป็นไปได้ พบว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 3) ด้านประโยชน์
พบว่า มีประโยชน์อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 4.14 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.3 ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล						
3.3.1 การวางแผนงานการพัฒนาบุคลากร ของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่าของ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบถ้วน สมบูรณ์	3.96	0.83	3.61	0.86	3.71	0.73
3.3.2 การจัดทำโครงการการพัฒนา บุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความ เข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่า ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.93	0.81	4.11	0.76	3.50	0.85
3.3.3 การจัดประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดู งานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติการกิจหน้าที่ครบทุกประการ	4.04	0.76	4.12	1.06	3.93	0.89
3.3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนิน ชีวิตและการปฏิบัติการกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ บุคลากรของสถานศึกษา	3.93	0.80	3.53	0.73	3.84	0.92
3.3.5 การติดตามผลการดำเนินโครงการ และกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริม การดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.95	0.81	3.53	0.73	3.84	0.92

ตาราง 4.14 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.3.6 การติดตามผลการดำเนินโครงการ และกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริม การดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.96	0.80	3.90	0.85	3.53	0.91
3.3.7 การนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินโครงการและกิจกรรม พัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต และปฏิบัติการกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.99	0.80	3.55	0.71	3.50	0.82
3.3.8 การขยายผลและเผยแพร่ ผล การดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ของ บุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงอย่างมีเหตุผล	3.99	0.80	3.90	0.78	3.44	0.95
3.3.9 การเสริมสร้างความตระหนักแก่ บุคลากรด้านคุณธรรมเพื่อให้เกิดความ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย	4.03	0.79	4.04	0.83	3.83	1.02
3.3.10 การติดตามผลกิจกรรมส่งเสริม เพื่อพัฒนาบุคลากรให้ดำเนินชีวิตใน การปฏิบัติการกิจหน้าที่บนสายกลาง	4.05	0.80	4.16	0.82	4.00	1.10
3.3.11 การเสริมสร้างการวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความรู้และด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับ บุคลากรอย่างต่อเนื่อง	3.80	0.75	3.44	0.86	3.48	0.72
รวม	3.96	0.79	3.80	0.81	3.69	0.89

จากตาราง 4.14 พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล โดยรวมอยู่ในมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์อยู่ในระดับมาก 1) ด้านความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ด้านความเป็นไปได้ พบว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 3) ด้านประโยชน์ พบว่า มีประโยชน์อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 4.15 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.4 ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป						
3.4.1 การกำหนดปรัชญาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	4.04	0.76	3.99	0.80	3.56	0.87
3.4.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครอบคลุมความรู้และคุณธรรม	4.06	0.79	4.07	0.79	4.19	1.11
3.4.3 การจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามสะอาดร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.01	0.79	4.05	0.80	3.63	0.97
3.4.4 การสร้างบรรยากาศที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการทำงานให้เกิดความเรียบร้อย	4.01	0.76	4.03	0.78	3.60	0.85
3.4.5 การจัดประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหน่วยงาน สถาบันอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย	4.05	0.78	3.96	0.75	3.63	0.79

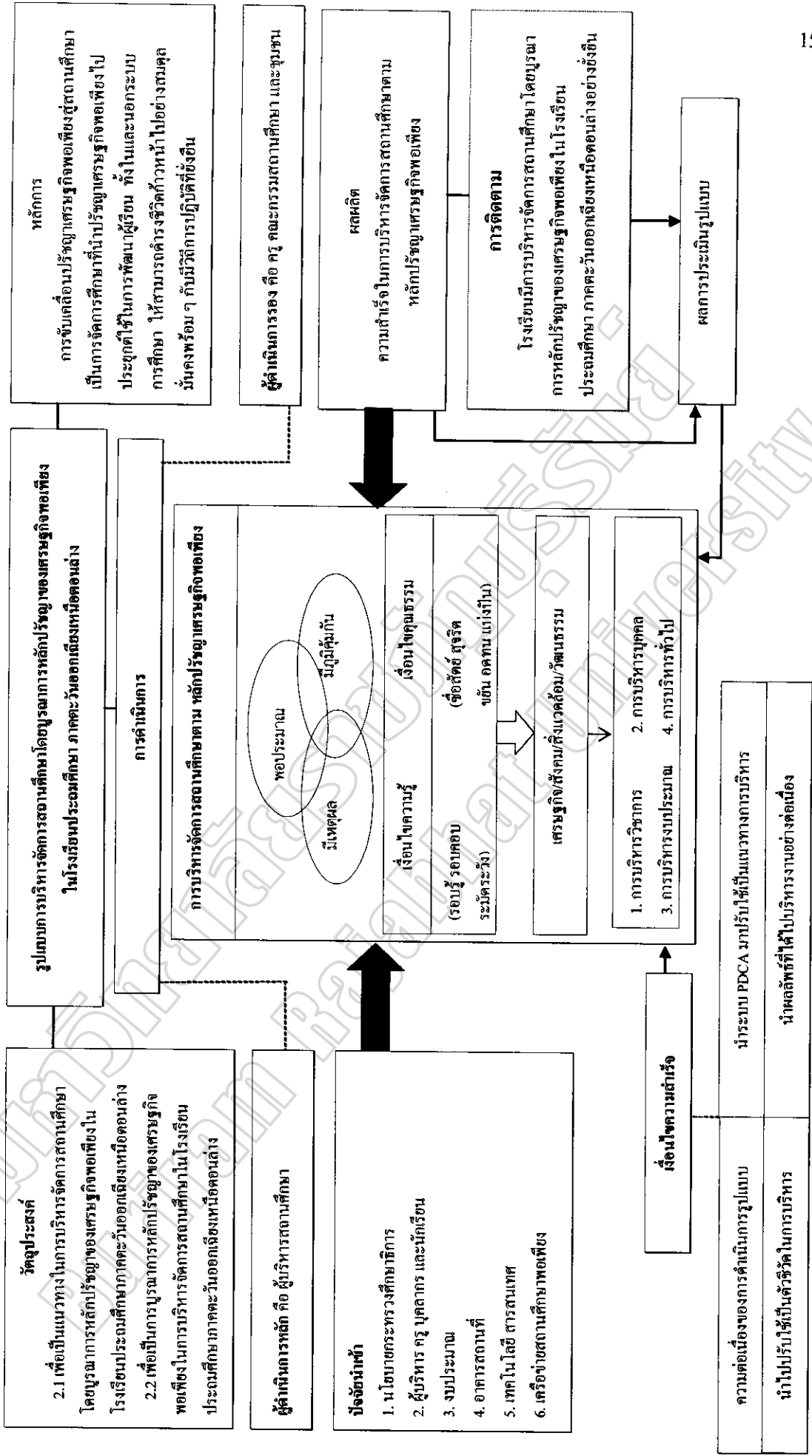
ตาราง 4.15 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย นุรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ประโยชน์	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3.4.6 การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงาน สถานที่ทำงานให้สะอาด สะดวก ถูกสุขลักษณะ পর্য็ค เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี	4.16	0.79	4.08	0.80	4.21	0.93
3.4.7 การกำหนดบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอมในสถานศึกษาอย่างมีภูมิคุ้มกัน	4.00	0.80	3.55	0.71	3.92	0.70
3.4.8 การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน	4.05	0.79	3.58	0.76	3.71	0.90
3.4.9 การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและเผยแพร่ผลงานการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารสถานศึกษา	3.94	0.80	3.51	0.73	3.50	0.76
3.4.10 การประเมินผล ติดตามผลที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการอย่างมีเหตุผล	3.96	0.78	3.61	0.86	3.51	3.82
รวม	4.02	0.78	3.81	0.77	3.68	1.17

จากตาราง 4.15 พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยนุรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์อยู่ในระดับมาก 1) ด้านความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ด้านความเป็นไปได้ พบว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 3) ด้านประโยชน์ พบว่า มีประโยชน์อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลจากสร้างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผู้วิจัยสรุปเป็นภาพประกอบ 4.1 ได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาพประกอบ 4.1 รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
- 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และ
- 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ที่ใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการศึกษาและพัฒนา เป็น 3 ระยะ 6 ขั้นตอน ได้แก่ การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษารูปแบบ มีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดองค์ประกอบของการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และ ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดในการจัดทำร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง การวิจัยระยะที่ 2 ร่างและพัฒนารูปแบบ มีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้ คือ ขั้นตอนที่ 3 ทำการร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการศึกษาในระยะที่ 1 มาพัฒนาเป็นกรอบแนวทางในการร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และขั้นตอนที่ 4 ทำการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยการประชุมกลุ่มสนทนา (Focus group) กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบ และการวิจัยระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบ มีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 5 นำรูปแบบที่ได้ไปสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง แล้วนำมาเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการศึกษาพบว่า

1. องค์ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานบุคคล 3) การบริหารงานงบประมาณ และ 4) การบริหารงานทั่วไป แล้วนำมาร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตามรายละเอียดดังนี้

1.1 รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้

1) การบริหารงานบุคคล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การจัดประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ครบทุกประการ อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ การเสริมสร้างการวิเคราะห์ตนเองในด้านความรู้และด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก

2) การบริหารงานงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับรอง หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ ความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าพอประมาณและเป็นเหตุเป็นผลสำหรับแต่ละ โครงการหรือ

กิจกรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทรัพยากรที่มีอยู่ อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ การนำวัสดุเหลือใช้เข้ามาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างอื่นอย่างมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก

3) การบริหารงานวิชาการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์แก่ทุกคน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ การวิจัยการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

4) การบริหารงานทั่วไป มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครอบคลุมความรู้และคุณธรรม อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ การกำหนดบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างมีภูมิคุ้มกัน อยู่ในระดับมาก

1.2 รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้

1) การบริหารงานทั่วไป มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรก หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงาน สถานที่ทำงานให้สะอาด สะดวก ถูกสุขลักษณะประหยัด เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่คืออยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครอบคลุมความรู้และคุณธรรมอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและเผยแพร่ผลงานการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2) การบริหารงานวิชาการ มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับรอง หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้จริง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และครบทุกระดับชั้นอยู่ในระดับมาก

และอันดับสุดท้าย คือ การรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาทราบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก

3) การบริหารงานงบประมาณ มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ การเบิกจ่ายงบประมาณ ใช้รูปแบบของคณะกรรมการตรวจสอบโดยยึดหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การนำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างภูมิคุ้มกัน อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าพอประมาณและเป็นเหตุเป็นผลสำหรับแต่ละโครงการหรือกิจกรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทรัพยากรที่มีอยู่ อยู่ในระดับมาก

4) การบริหารงานบุคคล มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ การติดตามผลกิจกรรมส่งเสริมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ดำเนินชีวิตในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่บนสายกลางอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การจัดประชุมอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ครบทุกประการ อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ การเสริมสร้างการวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความรู้และด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างผู้วิจัยได้ตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยการใช้แบบสอบถามตามระดับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 314 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่ารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ใน 4 ด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ 1) การบริหารงานทั่วไป 2) การบริหารงานวิชาการ 3) การบริหารงาน

งบประมาณ และ 4) การบริหารงานบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 52.90 ระดับการศึกษาส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 56.70 และมีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 11 – 20 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 45.20 ผู้วิจัยได้นำผลอภิปรายดังนี้

1.1 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสังเคราะห์ และนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งกรอบแนวคิดในการวิจัยมาประกอบเป็นประเด็นหลักทางการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยทุกด้านได้บูรณาการความพอเพียง ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีโดยคำนึงถึงเงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม ทั้งนี้เป็นเพราะว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ ตามมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องแบ่งงานการบริหารออกเป็น 4 งานดังกล่าวโดยการบริหารจัดการงานนั้นได้สังเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพอประมาณหมายถึง ความพอดี ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุผลหมายถึง หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะคาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล โดยองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน อยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 เงื่อนไข คือ 1) เงื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องสร้างเสริมให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนค้ำใจจิตใจ คือ ตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิตด้านการกระทำ คือมีความขยัน หมั่นเพียร อดทน ไม่โลภ ไม่ตระหนี่รู้จักแบ่งปันและรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม 2) เงื่อนไขความรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบ และระมัดระวังที่จะนำไปสู่ความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาเชื่อมโยงกันเพื่อประกอบในการวางแผนปฏิบัติโดยการนำมาบูรณาการงานเข้ากับทั้ง 4 งานและเกิดเป็นรูปแบบการบริหาร

จัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตามรายละเอียดดังนี้

1.1.1 ผลการวิจัยความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นในความเหมาะสมของในสาระสำคัญของรูปแบบประกอบ การบริหารจัดการงานวิชาการ การบริหารจัดการงานงบประมาณ การบริหารจัดการงานบุคคล และการบริหารจัดการงานทั่วไป มีความเหมาะสมของผลการวิจัยในสาระสำคัญของรูปแบบเรียงลำดับแรกไปสู่ลำดับสุดท้ายดังนี้

1) การบริหารงานบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าด้านการบริหารงานบุคคลมีความสำคัญอันดับแรกแสดงให้เห็นว่า การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการบริหารจัดการงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

2) การบริหารงานงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ มีความสำคัญอันดับรอง แสดงให้เห็นว่า การบริหารด้านงบประมาณซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับการจัดสรร จัดตั้ง และอนุมัติบริหารงานการเงินและพัสดุของสถานศึกษารวมถึงการติดตามตรวจสอบ ดูแลการใช้งบประมาณต่าง ๆ ที่ดำเนินการตามโครงการที่ตั้งไว้ในสถานศึกษา งบประมาณที่ใช้นั้นถูกต้องตามกฎหมายอย่างซื่อสัตย์ มีความโปร่งใส และติดตามตรวจสอบได้

3) การบริหารงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ มีความสำคัญเป็นอันดับสาม แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการงานวิชาการจะเน้นในการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องปรับวิธีการคิด พัฒนาทักษะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เพื่อที่จะทำให้การบริหารงานวิชาการสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพ กล่าวคือ มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การกำหนดนโยบายการบริหารงานวิชาการขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โรงเรียนที่จะมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษามีการบริหารอย่างเป็นระบบ ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โรงเรียนในการบริหารที่จะให้ความสำคัญในการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำมาบูรณาการในการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ด้านของโรงเรียน

4) การบริหารงานทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป มีความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้เพราะการบริหารทั่วไปเป็นกระบวนการสำคัญในการบริการและช่วยประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารงานอื่น ๆ ให้บรรลุตามมาตรฐานและคุณภาพของเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545) ซึ่งผู้บริหารได้มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานให้มีความคล่องตัวและปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งเสริมให้การบริหารจัดการศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์เป็นหลัก

1.1.2 ผลการวิจัยความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยนุรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จากการสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 314 คน

1) การบริหารงานทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยนุรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าการบริหารจัดการงานทั่วไปนั้นจำเป็นต้องให้บริการและประสานงานต่าง ๆ ให้หน่วยงานในการควบคุมงานทุก ๆ ด้าน ที่ต้องรับผิดชอบทั่วองค์กร ซึ่งงานด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป หากพิจารณารายชื่อพบว่า อันดับแรก คือ การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงาน สถานที่ทำงานให้สะอาด สะดวก ถูกสุขลักษณะประหยัด เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครอบคลุมความรู้และคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นการกำหนดคนเพื่อพัฒนา และยกระดับคุณภาพการศึกษา สามารถสร้างพัฒนาโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนตัวอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ ดังนั้นอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม กลุ่มบริหารงานทั่วไปจึงมีความสำคัญ ที่ต้องพัฒนาอาคารสถานที่เพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข เกิดเจตคติ มีคุณธรรม และ โรงเรียนจะได้พัฒนามีคุณภาพที่ดีมากขึ้น สอดคล้องกับโคลเตอร์ (Kolter. 2003) ที่ได้กล่าวว่า การเสริมสร้างความสามารถของผู้นำที่ยั่งยืนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า การบริหารงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนนั้นมีคุณลักษณะพิเศษอยู่ 3 ประการ ได้แก่ 1) การเข้าใจวัฒนธรรมชุมชนที่อยู่นอกโรงเรียน 2) การให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

พร้อมทั้งแสวงหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนและ 3) พัฒนาการสอนในโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนผลการจากการสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและเผยแพร่ผลงานการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารสถานศึกษา เพราะการดำเนินการขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาว่าสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนเพราะต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ และผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับ แกรนเนอร์ (Grader, 2004) ที่กล่าวว่า การนำองค์กรแห่งการเรียนรู้จะมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนให้มีความสามารถรอบรู้แห่งตน กลุ่มที่ 2 ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารให้มีทักษะทางด้านความรู้แห่งตนในการเรียนรู้ และสอดคล้องกับเพ็ญภา ชีรทองดี (2552) ซึ่งได้ค้นพบจากการวิจัยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในด้านบริหารทั่วไปยังขาดแคลนงบประมาณในการบริหารจัดการ

2) การบริหารงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการ

สถานศึกษาสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายด้านการบริหารจัดการวิชาการนั้นผู้บริหารให้ความสำคัญด้านนี้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการนี้เป็นงานหลัก ที่มีความจำเป็นต้องใช้กับนักเรียนเป็นลำดับแรก ๆ ทั้งนี้ด้านการบริหารวิชาการนี้มีส่วนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดี เพื่อให้การเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงสอดคล้องกับ สุรินทร์ ภูสิงห์ (2552) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาประกอบไปด้วย การบริหารจัดการ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การประชาสัมพันธ์ในการสร้างเครือข่าย และคุณภาพนักเรียนตามลักษณะชีวิตพอเพียงเป็นรูปแบบที่นำไปสู่ประสิทธิผลในการจัดการมีลักษณะดังนี้

1) หลักการจัดการต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีกลยุทธ์ที่อยู่บนพื้นฐานการรู้จักตนเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการสร้างเครือข่าย หลักการมีความรู้คู่คุณธรรม จุดมุ่งหมายเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีมาตรฐานมีประสิทธิภาพส่งผลในการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร โรงเรียนและครูบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้จริงอยู่ใน

ระดับมาก ทั้งนี้เพราะ งานวิชาการเป็นกิจกรรมทุกอย่างภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนโดยการ คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วม อำนวยสิทธิ์ทอดภูมิปัญญาไทย จนบรรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยให้ ถูกต้อง และเหมาะสมกับผู้รักความเป็นไทยจะมีความภาคภูมิใจเห็นคุณค่า และชื่นชมการมีส่วนร่วม ร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย สอดคล้องกับ จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรย์ (2553) ที่ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมเน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติโดยการ กำหนดเป็นวัฒนธรรม ได้มีการนำการบริหารจัดการมาประยุกต์กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ผลจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็น ไป ได้ในการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ระดับ มาก เป็นลำดับรอง ได้แก่ บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยุวิชา และครบทุกระดับชั้น ทั้งนี้เป็น เพราะ ว่า บุคลากรทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาตนเอง สม่่าเสมอ ดังนั้น ครู บุคลากรจะต้องจัดทำโครงสร้างออกแบบการเรียนรู้โดยมีการจัดการ ประเมินผลที่หลากหลาย ครูจึงต้องมีแผนการจัดการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ไปสอดคล้องกับ คาสเชิล (Castle, 2003) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาวิธีการสอนแบบใหม่ เช่น การฝึกการค้นคว้า และการแก้ปัญหาไปพร้อมเป็นวิธีการที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพต่อผู้สอนและผู้เรียนได้ช่วย เพิ่มศักยภาพของผู้เรียนในการพัฒนาทักษะทางวิชาการ และสังคมรวมทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถ เกิดการเรียนรู้ซึ่งไปตามมาตรฐานที่วางไว้ในหลักสูตร ผลจากการสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริหาร เกี่ยวกับความเป็นไป ได้ในการปฏิบัติที่มีค่าอยู่ระดับมากค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การรายงานผลการ ประเมินให้ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาทราบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สัตยญา จารุ จินดา (2551) ได้ศึกษาการบริหารวิชาการคือ จัดประชุมทางวิชาการทุกเดือน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรายงานผลเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารวิชาการ แต่การจัดการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นโยบายการจัดการศึกษา ของรัฐนั้นระบุว่าเปิด โอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับ คำดี จันทะเกษ (2554) ซึ่งได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาประสบความสำเร็จ นั้นขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาความพร้อมและความมุ่งมั่นของผู้บริหาร สถานศึกษา ครู รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการให้ความรู้

3) การบริหารงานงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการ สถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ด้านการบริหารจัดการงาน

งบประมาณโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับแรก คือ การเบิกจ่าย งบประมาณใช้รูปแบบของคณะกรรมการตรวจสอบโดยยึดหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับ ธนธรรม มีทอง (2552) ที่กล่าวว่า การวางแผนการใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร อย่างฉลาด รอบคอบ คุ่มค่า มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบด้วยความโปร่งใสสามารถ ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีการประสานกับเครือข่ายอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อขอรับการ สนับสนุนด้านงบประมาณ มีความคิดเห็นของผู้บริหารมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติในระดับมาก เป็นลำดับแรก และการนำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างภูมิคุ้มกันเป็นอันดับรอง ทั้งนี้เพราะการดำเนินบทบาทในการ เสริมสร้างการบริหารค่าใช้จ่ายของตนเองและสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ่มค่านุเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ได้ให้ความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคอื่น ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อเลี้ยง สังคมนั้น ๆ โดยพยายามที่จะหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ เศรษฐกิจ พอเพียงระดับบุคคล คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างต่อเนื่องไม่เดือดร้อน กำหนดความ เป็นอยู่อย่างพอประมาณตามฐานะ ตามอัตภาพและที่สำคัญคือ ไม่หลงไหลไปตามกระแสวัตถุนิยม มีอิสรเสรีภาพ ไม่พันนาการอยู่กับสิ่งใด ที่ต้องปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับโดย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาในการรับจ่ายของตนและโรงเรียนในการบริหารจัดการใน เรื่องวินัยงบประมาณที่มีอย่างมีความโปร่งใสและเป็นธรรม และสอดคล้องกับ จำเริญรัตน์ จิตต์จิรกรย์ (2553) ที่ได้กล่าวว่า รูปแบบการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การ ปฏิบัติโดยสถาบันจัดทำแผนงบประมาณการเงินครอบคลุมรายได้การลงทุนรวมทั้งการใช้จ่าย งบประมาณ เพื่อการจัดซื้อจัดจ้าง อย่างมีเหตุผลมีการควบคุมการเงินเพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ผลจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับความเป็นไปได้ใน การปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าพอประมาณและเป็นเหตุเป็นผล สำหรับแต่ละ โครงการหรือกิจกรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพราะการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารจะใช้วิธีการต่าง ๆ ในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีความ เหมาะสมกับการเงิน กับวัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับ อมร มะลาศรี (2554) วิจัยพบว่า การพัฒนา รูปแบบการประเมินความเสี่ยงทางการศึกษาโดยมีการระบุความเสี่ยงเชิงระบบเพื่อการจัดสรร ทรัพยากร

4) การบริหารงานบุคคล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ด้านการบริหารจัดการงานบุคคลโดย

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีประเด็นสำคัญรายชื่อ ได้แก่ การติดตามผลกิจกรรมส่งเสริมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ดำเนินชีวิตในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่บนสายกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติในระดับมากเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพื่อการเสริมสร้างเพื่อให้บุคลากรมีจิตสำนึกทัศนคติพฤติกรรมในการทำงานเพื่อสนองภารกิจของสถานศึกษาในการดำเนินการคลังตัวภายใต้กฎระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับ ชาติชาย อุดมกิจมงคล (2552) ที่ได้กล่าวว่า ธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมี 5 องค์ประกอบเรียงลำดับสำคัญดังนี้

- 1) หน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ
- 2) การจัดการความรู้และทรัพยากร
- 3) การรับผิดชอบต่อสังคม
- 4) การมีส่วนร่วมกับชุมชน และ
- 5) คุณธรรมจริยธรรม

จากการสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติมีระดับมากค่าเฉลี่ยรอง ได้แก่ การจัดประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ครบทุกประการ เพราะ บุคลากรหรือทรัพยากรด้านบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในสถานศึกษา สำเร็จของสถานศึกษาเพราะการสถานศึกษาบรรลุถึงเป้าหมายได้ สำเร็จนั้นจะต้องอาศัยบุคลากรที่มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นจำเป็นอย่างย่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนับสนุนให้บุคลากรสถานศึกษา ได้รับการพัฒนาคนอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับ จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์ (2553) ที่ได้วิจัยพบว่า รูปแบบการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ควรส่งเสริมบุคลากรไปฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานเป็นประจำ ผลจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเสริมสร้างการวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความรู้และด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพราะการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารใช้วิธีการต่าง ๆ ในการจัดสรรทรัพยากรซึ่งมีจำกัดอยู่ในระดับความเหมาะสมในด้านคน ด้านเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์และจัดการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดคือผลผลิตที่ได้จากการบริหาร โรงเรียน และสอดคล้องกับ สมควร เสือเทศ (2553) ที่ได้เรื่องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน พบว่า ความต้องการในการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนด้านมาตรฐานการปฏิบัติตนในระดับมากที่สุด โดยต้องการให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องและดีงาม ส่วนมาตรฐานด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง คือ การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) โรงเรียนประถมศึกษาควรนำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างให้มีประสิทธิภาพ
- 2) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาควรนำรายละเอียดของรูปแบบจัดฝึกอบรม สัมมนา ให้นักลในโรงเรียนมีความรู้ในการนำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียน การสอน

1.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาของเอกชน
- 2) ควรมีวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ควรวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันของนักเรียน
- 4) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับ การบริหารจัดการงานวิชาการ
- 5) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับ การบริหารจัดการงานทั่วไปซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดอัตลักษณ์ของสถาบัน
- 6) ควรศึกษาวิจัยลงลึกไปในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปกำหนดเป็น ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ หรือพันธกิจของสถาบัน
- 7) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการขับเคลื่อนสถานศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ ได้มีการสืบสานต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท บิสซิเนส เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- กรมพัฒนาที่ดิน. (2550). แผนพัฒนาทรัพยากรที่ดิน ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550 - 2554). กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาที่ดิน.
- กาญจนา ชุมศรี. (2553). องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กาญจนา ภาสุรพันธ์. (2546). การพัฒนาตัวชี้วัดความพร้อมก่อนนโยบายการกระจายอำนาจของสถาบันการศึกษา. การสัมมนาระดับนานาชาติ เรื่อง การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เกษม ศรีชนะ. (2546). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการแบบ SBM ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดกระบี่ตามที่ได้ปฏิบัติจริง. ภาคนิพนธ์. (การบริหารการศึกษา). ภูเก็ต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- กัญญ์ชิสตา ทูมมาพันธ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ. (2546). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ.
- คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร?. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจพอเพียง.
- คำดี จันทะเกษ. (2554). การพัฒนารูปแบบการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ฉันท ชาติทอง. (2550). “การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนแบบจิตตปัญญาศึกษา,” ในประชุมวิชาการ วิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 14 วิจัยทางการศึกษาระดับชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- จิรายุ อีรางกูร ณ อยุธยา. (2553). “เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน.” วารสารพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ.
- เจริญ อภิไชย. (2551). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์. (2553). การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการอุดมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานอุดมศึกษาเอกชนของไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ชาอุชัยณรงค์ ทรงคาสี. (2552). การพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปร.ค. (สิ่งแวดล้อมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เชิดศักดิ์ สุภโสภณ. (2553). การพัฒนา รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ. วิทยานิพนธ์ ค.ค. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิษยา เลาว์ลัยศิริ. (2557). การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ค. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ครุณี จำปาทอง. (2546). “การกระจายอำนาจทางการศึกษาในประเทศไทย : บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา การสัมมนา ระดับนานาชาติ เรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ค. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ดิเรก วรณเสียว. (2546). การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, การวิจัยทางการบริหารการศึกษา. เอกสารการประชุมทางวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- ตุลา มหาสุชานนท์. (2547). หลักการจัดการการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- ถวัลย์ มาสงรัส. (2550). MODEL การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจ
พอเพียง. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.
- ทิพาวิดี เมฆสุวรรณค์. (2543). การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : รัตนไตร.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชีวฟ้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2533). รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์. มหาสารคาม :
อริชาติการพิมพ์.
- _____. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- _____. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- บรรชกร กล่าวหาญ. (2550). “การจัดกิจกรรมพัฒนาจิตอาสาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.”
ในเอกสารการประชุมวิชาการ วิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 14 วิจัยทางการศึกษาระดับชาติ.
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ประชาคม จันทรชิต. (2552). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
วิทยานิพนธ์ ปร.ศ. (หลักสูตรและการสอน). นนทบุรี : บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.
- ประคินันท์ อุปรมัย. (2551). เศรษฐกิจพอเพียงหลักการดำเนินชีวิตในสังคมไทย. กรุงเทพฯ :
มิตรภาพการพิมพ์.
- ปรีชา กันธิยะ. (2552). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่พระมีส่วนร่วมในการสอนศีลธรรม.
ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต. ปริญญาานิพนธ์ ปริญญาคุณภูมิบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสยาม.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2549). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. เอกสารสรุป
จากปาฐกถาพิเศษในการสัมมนาพุทธศาสตร์การสื่อสารในการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจ
พอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- พนัส หันนากินทร์. (2542). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิชย์
- เพ็ญภา ธีรทองดี. (2552). การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- พูนสุข หิงกานนท์. (2540). การพัฒนารูปแบบการคัดกรองที่การของวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. (การบริหารการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพลินใจ พุฒกษาศิรินทร์. (2549). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2554). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รายวิชาชีวการุ กรณีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
วารสารศิลปการศึกษาวิจัย. 3(2) : 14-23.
- รวีวรรณ กลิ่นหอม. (2550). การพัฒนารูปแบบการวัดและเครื่องมือวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสายสามัญ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ศ. (การบริหารการศึกษา).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รัศมี อุทประโคน. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการโดยบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ศ. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. เล่มที่ 128 ตอน รุ่ง แก้วแดง. (2546). รีเอ็นจิเนียริงระบบราชการไทย ภาค 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- ลีลาภรณ์ บัวสาย. (2549). เศรษฐกิจพอเพียง ร่วมเรียนรู้ สานข่ายขยายผล. พิมพ์ครั้งที่ 1
กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วรรัตน์ เขียวไพโร. (2542). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- วิจิตร ศรีสะอาด. (2523). ปรัชญาและพัฒนการการบริหาร ในหลักและระบบการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 1-5 เล่มที่ 1. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง. กรุงเทพฯ : อาร์ แอน ปรินท์จำกัด.
- ศยามน อินสะอาด. (2550). “การพัฒนารูปแบบเรียนรู้แบบออบเจกต์เพื่อเสริมสร้างการสร้างความรู้และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.” ใน เอกสารการประชุมวิชาการ วิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 14 วิจัยทางการศึกษาระดับชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- ศักดิ์ดา สถาพรวงษา. (2549). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- ศิริอร ชันทรหัตถ์. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- สงบ ลักษณะ. (2546). ตัวชี้วัดสำคัญของความสำเร็จในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. การสัมมนาระดับนานาชาติ เรื่อง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมาน อัสวภูมิ. (2537). การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สวัสดิ์ สุคนธรังสี. (2520). “โมเดลการวิจัย : กรณีตัวอย่างทางการบริหาร.” พัฒนบริหารศาสตร์. 17,2 (เมษายน 2520) : 206.
- สิร์รานิ วสุภัทร. (2551). ภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สนธิรัก เทพเรณู. (2547). การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมสำหรับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. (2544). การบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร : 162-174.
- สมเดช สีแสง. (2544). การบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมบุญณ์ ศิริสรหรือ. (2547). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณบดี. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2550). การเขียนโครงการเพื่อประเมินโครงการ : หลักการและตัวอย่างเอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรการประเมินโครงการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2543). การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. วารสารข้าราชการครู. 54(2). 1-6.

- _____. (2550). **หลักสูตร หลักทำ ตามรอยพระยุคลบาท**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ หนูพยนต์. (2545). **ความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรินทร์ ภูสิงห์. (2554). **การพัฒนาการรูปแบบการจัดการศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2552). **คู่มือการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา**. ขอนแก่น : กลุ่มนิเทศและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1.
- _____. (2554). **สังเคราะห์ ถอดบทเรียน สถานพอเพียงแบบอย่างการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. ขอนแก่น : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2548). **แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2547). **การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา**. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 35(1) : 1-11.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2516). **“ตัวแบบหุ่นจำลอง แบบจำลองหรือโมเดล”** วารสารครุศาสตร์ (3 เมษายน - 4 กรกฎาคม 2516) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2543). **หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : เอส.ดี.เพลส.
- อุมร์ สวาทตั้ง. (2546). **การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูล**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์. (2550). **“การพัฒนาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้มรดกศึกษาเพื่อสร้างเสริม ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา”** ในเอกสารการประชุมวิชาการ วิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 14 วิจัยทางการศึกษาระดับชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

- อำนาจ บัวศิริ. (2539). รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- Andrei, S. (2004). **Quality Assurance and Improvement Planning in Illinois
High Schools**. Doctoral Dissertation. Ph. D., Illinois State University.
- Bardo, J. W., Hardman, J. J. (1982). **Model**. London : Cambridge University Press.
- Belk, K. (1998). **Self-Instruction in Language Learning**. New York : Cambridge
University.
- Browne, C. G., Cohn, S. C. (1998). **Manual For Jr – Sr. High School Personality
Questionnaire “HSP” Form A**. Illinois : Institute for Personality and Ability
Testing.
- Bukosky. (1999). “Participations Place in Rural Development : Seeking Clarity Through
Specificity World Development.” *Journal of Personality and Social
Psychology*. 8 : 421-A.
- Carlson, H. W., Curtis. J. (1997). “The Role of Teams in Quality Assurance and
Improvement Planning in Two Illinois Middle Schools.” Dissertation
Abstracts International. Ed.D. (Educational Administration). Illinois: The Northern Illinois
University.
- Coleman, P. K. (2011). Participations Place in Rural Development : Seeking Clarity Through
Specificity World Development.” *Journal of Personality and Social
Psychology*. 8 : 421-A.
- Eric A., Ludger. M. W. (2007). “A Study of Teachers’ Attitude Toward the New Social
Studies.” *Dissertation Abstracts International*. 34 : 4573-A.
- Flippo., E. B. (1971). **Understanding Psychology**. New York : McGraw – Hill. Inc.
- Good, C. V.(1973). **Dictionary of Education**. New York : Mc Graw-Hill, Book Company.
- Kaplan, R. S. Norton. D. P. (2001). **Psychology : An Introduction**. (8th ed.). Fort Worth :
Harcourt Press.
- Kast, F. E., Rosenzweig, J. E. (1985). **Politics and Policy in Britain**. Ohio : Longman Publisher.
- Keeves, J. P. (1988). **Educational Research Methodology, and Measurement : An
Internation Handbook**. Oxford, English : and Pergamon Press.

- Kimbrough, R. B., Nunnery, M. (1988). **Driven to Distort : How Competitive Cues and Achievement Motivation Impact our Memories**. Thesis of Doctor of Philosophy. California : University of California.
- Koontz, H., Wehrich. H. (1993). **Human Motivation**. 4th ed. California : Brooks Cole Publishing Company.
- Licon, J. R. (2004).). "Effects of Responsibility and Cohesiveness on Group Escalation Decisions." **Advances in Management Accounting**. 13 : 245 – 259.
- Lynch, E. W. (1998). **Psychology Camille Wortman**. New York : McGraw Hill.
- Milliken, G. A. (1971). **The Relationship of Principal Leadership to Organization Learning and Sustained Academic Achievement**. Thesis of Doctor of Philosophy. Texas : Texas A & M University.
- Mondy, W. R., Premeaux, S. R. (1995). **The Impact of Corporate Social Responsibility on Employee Attitudes and Behaviors**. Thesis of Doctor of Philosophy. Arizona : Arizona State University.
- Phillips, J. M. (1998). **The Impact of Corporate Social Responsibility on Employee Attitudes and Behaviors**. Thesis of Doctor of Philosophy. Arizona : Arizona State University.
- Porter, R. D. (1970). **Leader Self-Development Intervention Study : The Impact of Self Discrepancy and Feedback**. Nebraska : University of Nebraska – Lincoln.
- Robbins, S. P., Coulter, M. (1999). **A Descriptive Comparative Study of Professional Development and Education and Observe Quality in Early Care and Education Program**. Thesis of Doctor of Philosophy. Colorado : University of Denver.
- Sergiovanni, T. J. (1993). **Supervision a Redefinition**. 5th ed. New York : McGraw Hill.
- Sloan, M. M. (2002). **Educational Admisnistration : Theory Research Practice**. (6th ed.). Singapore : McGraw - Hill.
- Strack, A. C. (2001). **The Leadership Experience**. 2nd ed. Florida : Harcourt, Inc.
- Owens, R. G. (1992). **Organizations Behavior in Education**. 4th ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, Inc.

Willer, R. (1986). **Organization Theory and Management : A Macro Approach.**

New York : John Wiley and Sons.

Williams. M. J. (2001). "Pushing School Reform to a New Edge : The

Seven Ironies of School Empowerment." Phi Delta Kappa. 72 : 68-75.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๒๘๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุชาติ หอมจันทร์

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๒๘๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายถาวร พอสม

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ 7401-2

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๕๕.๑๑/ว๑๒๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายกิตติพงษ์ โต่งพิมาย

ด้วย นายธนา โต่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นอมล สมคณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ 7401-2

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๒๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายชำนาญ บุญวงศ์

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ 7401-2

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๒๘๘๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายไพฑูรย์ การเพียร

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นอมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ 7401-2

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/๑๓๐๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต ๓

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายธนา โด่งพิมาย ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมูล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

หน่วยงานที่ทำการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2
6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4
8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
10. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
11. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
12. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
13. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
14. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
15. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
16. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
17. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
18. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
19. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2
20. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
21. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

ภาคผนวก ก

หนังสือขอเรียนเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา (Focus Group)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๑๒๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา (Focus Group)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงศ์ ลือนาม

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีคุณภาพนักศึกษาจึงจัดให้มีการสนทนากลุ่มใน เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”

ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มดังกล่าว ในวันอาทิตย์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมลำมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๑๒๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา (Focus Group)

เรียน ดร.อำนาจ อยู่คำ

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีคุณภาพนักศึกษาจึงจัดให้มีการสนทนากลุ่มใน เรื่อง “การพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”

ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มดังกล่าว ในวันอาทิตย์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมลำมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุนมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๑๒๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา (Focus Group)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ตั้งประเสริฐ

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีคุณภาพนักศึกษาจึงจัดให้มีการสนทนากลุ่มใน เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”

ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มดังกล่าว ในวันอาทิตย์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมสำมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นอมล สมकुณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๑๒๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา (Focus Group)

เรียน นายกิตติพงษ์ โด่งพิมาย

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีคุณภาพนักศึกษาจึงจัดให้มีการสนทนากลุ่มใน เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”

ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มดังกล่าว ในวันอาทิตย์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมสำมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๕๕.๑๑/ ๑๒๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา (Focus Group)

เรียน นายไพฑูรย์ การเพียร

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีคุณภาพนักศึกษาจึงจัดให้มีการสนทนากลุ่มใน เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”

ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มดังกล่าว ในวันอาทิตย์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมสำมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๑๒๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา (Focus Group)

เรียน นางรัศมี อุกประโคน

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีคุณภาพนักศึกษาจึงจัดให้มีการสนทนากลุ่มใน เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”

ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มดังกล่าว ในวันอาทิตย์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมลำมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๑๒๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรเข้ อำเภอมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา (Focus Group)

เรียน นายสิริวัฒน์ ชนะคำโชติศิริ

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีคุณภาพนักศึกษาจึงจัดให้มีการสนทนากลุ่มใน เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”

ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มดังกล่าว ในวันอาทิตย์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมลำมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๑๒๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา (Focus Group)

เรียน ดร.สุธาสนี สว่างศรี

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีคุณภาพนักศึกษาจึงจัดให้มีการสนทนากลุ่มใน เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”

ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มดังกล่าว ในวันอาทิตย์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมลำมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๑๒๐๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา (Focus Group)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจง บุญจันทร์

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง” โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเพื่อให้การทำวิจัยเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีคุณภาพนักศึกษาจึงจัดให้มีการสนทนากลุ่มในเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”

ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มดังกล่าว ในวันอาทิตย์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมลำมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/๑๓๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วย นายธนา โด่งพิมาย นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถาม ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมคณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

แบบประเมินความเหมาะสม

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

แบบประเมินความเหมาะสมสำหรับวิทยานิพนธ์เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และ 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง วิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยมี ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช และ ดร. สิทธิชัย คีลัน เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คำชี้แจง

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบร่างรูปแบบที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบในโอกาสต่อไป โดยประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบตามรายการประเมิน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อจัดทำรูปแบบให้มีความเหมาะสม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบประเมิน

โปรดตอบแบบประเมินโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. ระดับการศึกษาของท่าน	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท
	☐ ปริญญาเอก	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ.....)
2. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
3. ประสบการณ์ทำงาน	☐ 1-5 ปี	☐ 6-10 ปี
	☐ 11-15 ปี	☐ 16 ปี ขึ้นไป
4. ตำแหน่งของท่าน	☐ ผู้บริหาร	☐ ครู/อาจารย์
	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ.....)	

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบตามรายการประเมิน

โปรดประเมินความเหมาะสมของรูปแบบตามรายการประเมิน แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องแสดงระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดย

5 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. หลักการและเหตุผล					
2. วัตถุประสงค์					
2.1 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง					
2.2 เพื่อเป็นการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง					
3. สาระสำคัญของรูปแบบ					
3.1 ด้านการบริหารจัดการวิชาการ					
3.1.1 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการใน หลักสูตรได้ครบถ้วนทุกกลุ่มสาระ					
3.1.2 การศึกษาแล้วนำไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
3.1.3 การวิเคราะห์การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
3.1.4 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดทำหน่วย การเรียนรู้ทุกระดับชั้นอย่างครบถ้วน					
3.1.5 การนิเทศ ติดตามการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน					
3.1.6 การประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน					
3.1.7 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้อย่างครบถ้วน					

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษายใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3.1.8 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสอน ครอบคลุมเนื้อหาสาระครบถ้วนสมบูรณ์					
3.1.9 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์แก่ทุกคน					
3.1.10 บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และครบทุกระดับชั้น					
3.1.11 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัด องค์ประกอบหลักเหตุผล พอประมาณ และภูมิคุ้มกัน เช่น คู่มือ เรียนรู้ที่เน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้					
3.1.12 การจัดหาสื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามเนื้อหา เพื่อเสริมสร้างความรู้และคุณธรรม					
3.1.13 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้จริง					
3.1.14 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชน โดยการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน					
3.1.15 การจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
3.1.16 การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และ สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีภูมิคุ้มกัน					

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3.1.17 การวิจัยการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
3.1.18 การรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองและกรรมการ สถานศึกษาทราบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง					
3.1.19 การจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจาก การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง ในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดี					
3.2 ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ					
3.2.1 ความคุ้มค่าในการวางแผนการบริหารจัดการ งบประมาณของสถานศึกษาให้เกิดผลดีทุกขั้นตอน					
3.2.2 ความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินการตาม แผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง					
3.2.3 การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของ สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล					
3.2.4 การนำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุงการบริหาร จัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง ภูมิคุ้มกัน					
3.2.5 การสร้างความร่วมมือในการนำเอาหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อให้ เกิดผลดีกับทุกฝ่าย					
3.2.6 การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าพอประมาณและเป็นเหตุ เป็นผลสำหรับแต่ละ โครงการหรือกิจกรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ ของทรัพยากรที่มีอยู่					

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3.2.7 การยึดหลักคุณธรรม ความสุจริต ซื่อสัตย์ มีวินัยใน การบริหารงานงบประมาณ					
3.2.8 การเสริมสร้างวินัยและพัฒนาบุคลากร ในสถานศึกษา ให้ประหยัดค่าใช้จ่าย (น้ำ, ไฟ) ของสถานศึกษาได้อย่างมีเหตุผล					
3.2.9 การนำวัสดุเหลือใช้นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ อย่างอื่นอย่างมีเหตุผล					
3.2.10 การเบิกจ่ายงบประมาณ ใช้รูปแบบของคณะกรรมการ ตรวจสอบโดยยึดหลักคุณธรรม					
3.3 ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล					
3.3.1 การวางแผนงานการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อ สร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่า ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบถ้วนสมบูรณ์					
3.3.2 การจัดทำโครงการการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักใน คุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
3.3.3 การจัดประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนิน ชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ครบทุกประการ					
3.3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา					
3.3.5 การติดตามผลการดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนา บุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
3.3.6 การติดตามผลการดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนา บุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3.3.7 การนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนิน โครงการและกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต และปฏิบัติการกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					
3.3.8 การขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีเหตุผล					
3.3.9 การเสริมสร้างความตระหนักแก่บุคลากรด้านคุณธรรม เพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย					
3.3.10 การติดตามผลกิจกรรมส่งเสริมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ ดำเนินชีวิตในการปฏิบัติการกิจหน้าที่บนสายกลาง					
3.3.11 การเสริมสร้างการวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความรู้และ ด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง					
3.3 ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป					
3.4.1 การกำหนดปรัชญาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
3.4.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครอบคลุมความรู้และ คุณธรรม					
3.4.3 การจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามสะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
3.4.4 การสร้างบรรยากาศที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการทำงานให้ เกิดความเรียบร้อย					
3.4.5 การจัดประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร หน่วยงาน สถาบันอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย					

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3.4.6 การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงาน สถานที่ทำงานให้ สะอาด สะดวก ถูกสุขลักษณะประหยัด เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี					
3.4.7 การกำหนดบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดูแลอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างมีภูมิคุ้มกัน					
3.4.8 การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของ ผู้เรียน					
3.4.9 การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและ เผยแพร่ผลงานการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหาร สถานศึกษา					
3.4.10 การประเมินผล ติดตามผลที่สอดคล้องตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการอย่างมีเหตุผล					
4. แนวทางการนำไปสู่การปฏิบัติ					
4.1 ผู้บริหารและคณะครูต้องตระหนักและเห็นความสำคัญใน การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
4.2 ผู้บริหารโรงเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา บูรณาการใน 4 งาน ประกอบด้วย การบริหารจัดการงานวิชาการ การบริหารจัดการงานงบประมาณ การบริหารจัดการงานบุคคล และการบริหารจัดการงานทั่วไป					
4.3 การนำแผน ไปปฏิบัติ ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยกำหนดใช้นโยบาย และแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติประจำปี และนำแผน นั้นไปเผยแพร่กับทุกคนที่ส่งผลต่อแนวคิดตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
4.4 การพัฒนาในเรื่องความรู้และเรื่องคุณธรรมตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงจนเกิด เป็นนิสัย					
4.5 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนงบประมาณในการจัด กิจกรรมเพื่อบูรณาการสถานศึกษาตามแนวคิดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					
4.6 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้มีการจัดการปฏิบัติงาน โดยใช้วงจรเดมิง (PDCA)					
4.7 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างภาคีเครือข่ายการบริหาร จัดการแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับหน่วยงานอื่นๆ และชุมชน					
4.8 ผู้บริหารสถานศึกษานำผลจากการบริหารจัดการศึกษาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปรับปรุงและ พัฒนางานของโรงเรียนต่อไป					
5. เงื่อนไขการนำรูปแบบไปสู่ความสำเร็จ					
5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบไปเป็นแนวทางใน การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการงานให้ ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารจัดการงานวิชาการ การบริหาร จัดการงานงบประมาณ การบริหารจัดการงานบุคคล และการ บริหารจัดการงานทั่วไป					
5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้เป็นตัวชี้วัดใน การบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ในการเป็น สถานศึกษาพอเพียง					
5.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำระบบ PDCA มาปรับใช้ เป็นแนวทางให้งานมีประสิทธิภาพ					

แบบประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ
รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

แบบประเมินความเหมาะสมสำหรับวิทยานิพนธ์เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) เพื่อสร้างและพัฒนาแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และ 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง วิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยมี ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช และ ดร. สิริรัชช ศิริน เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คำชี้แจง

แบบประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาประเมินความความเป็นไปได้ในการปฏิบัติขององค์ประกอบร่างรูปแบบที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบในโอกาสต่อไป โดยประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบตามรายการประเมิน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อจัดทำรูปแบบให้มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบประเมิน

โปรดตอบแบบประเมินโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. ระดับการศึกษาของท่าน	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท
	☐ ปริญญาเอก	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ.....)
2. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
3. ประสบการณ์ทำงาน	☐ 1-5 ปี	☐ 6-10 ปี
	☐ 11-15 ปี	☐ 16 ปี ขึ้นไป
4. ตำแหน่งของท่าน	☐ ผู้บริหาร	☐ ครู/อาจารย์
	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ.....)	

ตอนที่ 2 แบบประเมินความความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบตามรายการประเมิน

โปรดประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบตามรายการประเมิน แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องแสดงระดับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดย

5 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบ

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ระดับความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1
3.1 ด้านการบริหารจัดการวิชาการ					
3.1.1 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการ ในหลักสูตรได้ครบถ้วนทุกกลุ่มสาระ					
3.1.2 การศึกษาแล้วนำไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
3.1.3 การวิเคราะห์การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
3.1.4 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดทำหน่วย การเรียนรู้ทุกระดับชั้นอย่างครบถ้วน					
3.1.5 การนิเทศ ติดตามการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน					
3.1.6 การประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน					
3.1.7 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้อย่างครบถ้วน					
3.1.8 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสอน ครอบคลุมเนื้อหาสาระครบถ้วนสมบูรณ์					
3.1.9 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์แก่ทุกคน					
3.1.10 บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงครบ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และครบทุกระดับชั้น					

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3.1.11 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัด องค์ประกอบหลักเหตุผล พอประมาณ และภูมิคุ้มกัน เช่น คู่มือ เรียนรู้ที่เน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้					
3.1.12 การจัดหาสื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามเนื้อหา เพื่อเสริมสร้างความรู้และคุณธรรม					
3.1.13 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้จริง					
3.1.14 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน โดยการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างเหมาะสม มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน					
3.1.15 การจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
3.1.16 การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และ สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลมาใช้ประโยชน์ เพื่อ พัฒนาผู้เรียนอย่างมีภูมิคุ้มกัน					
3.1.17 การวิจัยการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
3.1.18 การรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองและกรรมการ สถานศึกษาทราบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง					

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3.1.19 การจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจาก การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง ในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดี					
3.2 ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ					
3.2.1 ความคุ้มค่าในการวางแผนการบริหารจัดการ งบประมาณของสถานศึกษาให้เกิดผลดีทุกขั้นตอน					
3.2.2 ความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินการตาม แผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง					
3.2.3 การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของ สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล					
3.2.4 การนำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุงการบริหาร จัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง ภูมิคุ้มกัน					
3.2.5 การสร้างความร่วมมือในการนำเอาหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อให้ เกิดผลดีกับทุกฝ่าย					
3.2.6 การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าพอประมาณและเป็นเหตุ เป็นผลสำหรับแต่ละ โครงการหรือกิจกรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ ของทรัพยากรที่มีอยู่					
3.2.7 การยึดหลักคุณธรรม ความสุจริต ซื่อสัตย์ มีวินัยในการ บริหารงานงบประมาณ					
3.2.8 การเสริมสร้างวินัยและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ให้ประหยัดค่าใช้จ่าย (น้ำ, ไฟ) ของสถานศึกษาได้อย่างมีเหตุผล					

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3.2.9 การนำวัสดุเหลือใช้นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ อย่างอื่นอย่างมีเหตุผล					
3.2.10 การเบิกจ่ายงบประมาณใช้รูปแบบของคณะกรรมการ ตรวจสอบโดยยึดหลักคุณธรรม					
3.3 ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล					
3.3.1 การวางแผนงานการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อ สร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่า ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบถ้วนสมบูรณ์					
3.3.2 การจัดทำโครงการการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักใน คุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
3.3.3 การจัดประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ครบทุกประการ					
3.3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา					
3.3.5 การติดตามผลการดำเนิน โครงการและกิจกรรมพัฒนา บุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
3.3.6 การติดตามผลการดำเนิน โครงการและกิจกรรมพัฒนา บุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3.3.7 การนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนิน โครงการและกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต และปฏิบัติการกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					
3.3.8 การขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติ การกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีเหตุผล					
3.3.9 การเสริมสร้างความตระหนักแก่บุคลากรด้านคุณธรรม เพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย					
3.3.10 การติดตามผลกิจกรรมส่งเสริมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ ดำเนินชีวิตในการปฏิบัติการกิจหน้าที่บนสายกลาง					
3.3.11 การเสริมสร้างการวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความรู้และ ด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง					
3.3 ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป					
3.4.1 การกำหนดปรัชญาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์					
3.4.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครอบคลุมความรู้และ คุณธรรม					
3.4.3 การจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามสะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
3.4.4 การสร้างบรรยากาศที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการทำงานให้ เกิดความเรียบร้อย					
3.4.5 การจัดประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร หน่วยงาน สถาบันอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย					

ภาคผนวก น

**แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงวุฒิ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดย
บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง**

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

*****

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์มี 3 ตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 รายการการสัมภาษณ์
- ตอนที่ 3 การให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....คุณวุฒิ.....

ตำแหน่ง.....วัน เวลา ที่สัมภาษณ์.....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 รายการการสัมภาษณ์

1. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ควรมีการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

.....

.....
2. ท่านคิดว่ารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างควรมีการปฏิบัติอย่างไรดังต่อไปนี้
  - 2.1 องค์ประกอบด้านการบริหารงานวิชาการ

.....

.....

.....

.....

2.2 องค์ประกอบด้านการบริหารงานงบประมาณ

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 องค์ประกอบด้านการบริหารงานบุคคล

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 องค์ประกอบด้านการบริหารงานทั่วไป

.....

.....

.....

.....

.....

3. การกำหนดขอบข่ายบริหารจัดการสถานศึกษา โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอน สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษา
ในความคิดของท่านควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

**คู่มือการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง**

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

1. หลักการและเหตุผล

การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งในและนอกระบบการศึกษา ให้สามารถดำรงชีวิตก้าวหน้าไปอย่างสมดุลมั่นคงพร้อม ๆ กับมีวิถีการปฏิบัติที่ยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) พร้อมทั้งเสนอแนวทางการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาว่าสถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตร ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) นอกจากนี้ยังมีแนวทางและแผนงานที่เป็นยุทธวิธีกการขับเคลื่อนอย่างเป็นขั้นตอน มีการพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาแนวคิดได้อย่างชัดเจน มีการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรแต่ละคนเกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกิดการยอมรับในในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นแนวคิดที่เข้าใจง่ายและปฏิบัติได้จริง มีการคิดที่ถูกต้องซึ่งนำไปสู่การกระทำที่ดีงามแก่สังคมเกิดการพัฒนาดตนเองในมิติที่ลึกซึ้งขึ้น ในขณะนี้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกำลังเป็นที่สนใจและนำไปใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งยังมีการนำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาแต่ยังขาดเพียงการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2550)

นอกจากนี้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีสถานศึกษาแกนนำจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งกำลังขยายไปสู่สถานศึกษา นำร่องและเครือข่ายการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเรื่องการค้าเนื้องานของ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำรินั้น ซึ่งการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วจึงจำเป็นต้องทราบผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าของการปฏิบัติกระทรวงศึกษาธิการจึงมุ่งพัฒนาสถาบันการศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนคนไทยให้มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองเมืองไทยและพลเมืองโลก จากวิกฤตปัญหาของชาติด้านเศรษฐกิจและสังคมในอดีตที่ผ่านมา รัฐบาลได้น้อมนำปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร

จัดการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 76 และมาตรา 83 (1) และกำหนดเป็นกลยุทธ์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9,10 และอยู่ในกรอบฉบับที่ 11 ด้วย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา โดยมีขอบข่ายการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อที่ 5 ในจำนวน 8 ข้อ คือ “อยู่อย่างพอเพียง”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัดกระจายทั่วประเทศ ตระหนัก เห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิด ปลูกฝังการดำเนินชีวิตตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงได้กำหนดเป็นจุดเน้นที่สำคัญ โดยกำหนดในกลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝัง คุณธรรม ความสำคัญในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสู่ สถานศึกษา ซึ่งมีระบบการกำกับติดตามการดำเนินงานระบุชัดเจนในคำรับรองการปฏิบัติราชการ อีกทั้งนวัตกรรมการจัดการศึกษา แนวทางการจัดการเรียนรู้โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ได้กำหนดในสาระการเรียนรู้สู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลสาระการเรียนรู้ โลกศึกษา (Global Education) คือ เรียนรู้ถิ่นศึกษา สืบสานวิถีไทย มองไกลศึกษาโลก สืบ โชคชะตามนุษย์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการประยุกต์หลักคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ พัฒนาผู้เรียนทั้งสิ้นที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นโยบายในการปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) เป็นการปฏิรูปใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่และพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการใหม่ จากการดำเนินงานที่ผ่านมากกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำเครื่องมือประเมิน สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแบบอย่างในการขยายเครือข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่สถานศึกษาอื่น โดยความร่วมมือของโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์และมูลนิธิสยามกัมมาจล ทำให้มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินสถานศึกษา แบบอย่างในปี 2556 จำนวน 135 โรง และปี 2557 จำนวน 1,126 โรง ซึ่งในจำนวนนี้เป็น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 999 โรงเรียน จากการ บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น สถานศึกษา

พอเพียงต้นแบบมีความเชื่อถือศรัทธาต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจที่จะนำพากลุ่มคนที่มีความคิดคล้ายกันมาทำงานร่วมกันอย่างมีพลังและมีความสุข (ปรียานุช พิบูลสรารุช, 2549) โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันสร้างประโยชน์ระหว่างองค์กร โรงเรียนและเยาวชน และในบางโครงการก็ยังขยายไปสู่ชุมชนอีกด้วย ซึ่งนับว่าโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ได้กระตุ้นให้เยาวชน สถานศึกษาและชุมชนเกิดการเรียนรู้ที่อยู่ร่วมกันอย่างพอเพียง อย่างเป็นธรรมชาติ (จิราญ อธิราษฎร์ ณ อุซุยา, 2553) ในการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การบริหารจัดการสถานศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ประสบการณ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นรูปธรรมชัดเจนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว สถานศึกษาควรจัดการบริหารสถานศึกษาสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำใน โยคปัจจุบันโดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้จัดคำนึงถึงทางสายกลาง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. เพื่อเป็นการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

3. สาระสำคัญ

สาระสำคัญของการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป มีดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ

3.1.1 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในหลักสูตรได้ครบถ้วนทุกกลุ่มสาระ

3.1.2 การศึกษาแล้วนำไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

- 3.1.3 การวิเคราะห์การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 3.1.4 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ทุกระดับชั้นอย่างครบถ้วน
- 3.1.5 การนิเทศ ติดตามการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน
- 3.1.6 การประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน
- 3.1.7 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างครบถ้วน
- 3.1.8 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสอนครอบคลุมเนื้อหาสาระครบถ้วนสมบูรณ์
- 3.1.9 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์แก่ทุกคน
- 3.1.10 บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และครบทุกระดับชั้น
- 3.1.11 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดองค์ประกอบหลักเหตุผลพอประมาณ และภูมิคุ้มกัน เช่น คู่มือแหล่งเรียนรู้ที่เน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้
- 3.1.12 การจัดหาสื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามเนื้อหาเพื่อเสริมสร้างความรู้และคุณธรรม
- 3.1.13 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้จริง
- 3.1.14 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน โดยการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน
- 3.1.15 การจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์
- 3.1.16 การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลมาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีภูมิคุ้มกัน

3.1.17 การวิจัยการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.1.18 การรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาทราบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.1.19 การจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่องในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดี

3.2 ด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ

3.2.1 ความคุ้มค่าในการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาให้เกิดผลดีทุกขั้นตอน

3.2.2 ความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2.3 การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล

3.2.4 การนำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างภูมิคุ้มกัน

3.2.5 การสร้างความร่วมมือในการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย

3.2.6 การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าพอประมาณและเป็นเหตุเป็นผลสำหรับแต่ละโครงการหรือกิจกรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทรัพยากรที่มีอยู่

3.2.7 การยึดหลักคุณธรรม ความสุจริต ซื่อสัตย์ มีวินัยในการบริหารงานงบประมาณ

3.2.8 การเสริมสร้างวินัยและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้ประหยัดค่าใช้จ่าย (น้ำ, ไฟ) ของสถานศึกษาได้อย่างมีเหตุผล

3.2.9 การนำวัสดุเหลือใช้นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อื่นอย่างมีเหตุผล

3.2.10 การเบิกจ่ายงบประมาณให้รูปแบบของคณะกรรมการตรวจสอบโดยยึดหลักคุณธรรม

3.3 ด้านการบริหารจัดการงานบุคคล

3.3.1 การวางแผนงานการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบถ้วนสมบูรณ์

3.3.2 การจัดทำโครงการการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.3 การจัดประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่ครบทุกประการ

3.3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการกิจการหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา

3.3.5 การติดตามผลการดำเนิน โครงการและกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.6 การติดตามผลการดำเนิน โครงการและกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.7 การนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนิน โครงการและกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.8 การขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล

3.3.9 การเสริมสร้างความตระหนักแก่บุคลากรด้านคุณธรรมเพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย

3.3.10 การติดตามผลกิจกรรมส่งเสริมเพื่อพัฒนาบุคลากร ให้ดำเนินชีวิตในการปฏิบัติการกิจการหน้าที่บนสายกลาง

3.3.11 การเสริมสร้างการวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความรู้และด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3.4 ด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป

3.4.1 การกำหนดปรัชญาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

3.4.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครอบคลุมความรู้และคุณธรรม

3.4.3 การจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามสะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4.4 การสร้างบรรยากาศที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการทำงานให้เกิดความเรียบร้อย

3.4.5 การจัดประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหน่วยงาน สถาบันอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย

3.4.6 การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงาน สถานที่ทำงานให้สะอาด สะดวก ถูกสุขลักษณะประหยัด เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี

3.4.7 การกำหนดบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างมีภูมิคุ้มกัน

3.4.8 การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียงของผู้เรียน

3.4.9 การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและเผยแพร่ผลงานการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารสถานศึกษา

3.4.10 การประเมินผล ติดตามผลที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการอย่างมีเหตุผล

4. แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ

4.1 ผู้บริหารและครูต้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 ผู้บริหาร โรงเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการใน 4 งาน ประกอบด้วย การบริหารจัดการงานวิชาการ การบริการจัดการงานงบประมาณ การบริหารจัดการงานบุคคล และการบริหารจัดการงานทั่วไป

4.3 การนำไปปฏิบัติ ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยกำหนดไชน โขบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติประจำปี และนำแผนนั้นไปเผยแพร่กับทุกคนที่ส่งผลต่อแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 การพัฒนาในเรื่องความรู้และเรื่องคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการนำไปสู่การปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นนิสัย

4.5 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเพื่อบูรณาการสถานศึกษาตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.6 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้มีการจัดการปฏิบัติงาน โดยใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA)

4.7 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างภาคีเครือข่ายการบริหารจัดการแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับหน่วยงานอื่น ๆ และชุมชน

4.8 ผู้บริหารสถานศึกษานำผลจากการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานของโรงเรียนต่อไป

5. เงื่อนไขการนำรูปแบบไปสู่ความสำเร็จ

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบไปเป็นแนวทางในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการงานให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารจัดการงานวิชาการ การบริหารจัดการงานงบประมาณ การบริหารจัดการงานบุคคล และการบริหารจัดการงานทั่วไป

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้เป็นตัวชี้วัดในการบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ในการเป็นสถานศึกษาพอเพียง

5.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำระบบ PDCA มาปรับใช้เป็นแนวทางให้งานมีประสิทธิภาพ

5.4 ผู้บริหารสถานศึกษาได้บริหารจัดการ โดยบูรณาการแล้วนำผลลัพธ์ที่ได้ไปบริหารงานอย่างต่อเนื่อง

5.5 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำการบริหารจัดการให้บุคลากรมีความสอดคล้องกับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

**บทบาทของหน้าที่บุคลากรในการดำเนินงานตาม
รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของหน้าที่บุคลากรในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การนำรูปแบบบทบาทของหน้าที่บุคลากรในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ บุคลากรต้องมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานให้สำเร็จ บุคลากรทุกฝ่ายต้องมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1.1 เป็นผู้ออกแบบการนำรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 เป็นผู้ประจักษ์แจ้ง สร้างความรู้ ความเข้าใจ และมีความตระหนักร่วมกันในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สำเร็จ

1.3 เป็นผู้สนับสนุนการมีส่วนร่วมและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 เป็นผู้นิเทศ ติดตามการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.5 เป็นผู้สนับสนุนการมีส่วนร่วมการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ครูมีบทบาทดังนี้

2.1 ร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจงการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และมีความตระหนักร่วมกันในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สำเร็จ

2.2 เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามกระบวนการในส่วนที่ได้รับมอบหมายและที่เกี่ยวข้องเพิ่มความสามารภ

2.3 รับการนิเทศติดตามการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 เป็นคณะกรรมการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยนุรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.5 ร่วมสรุปรายงานผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยนุรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. คณะกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทดังนี้

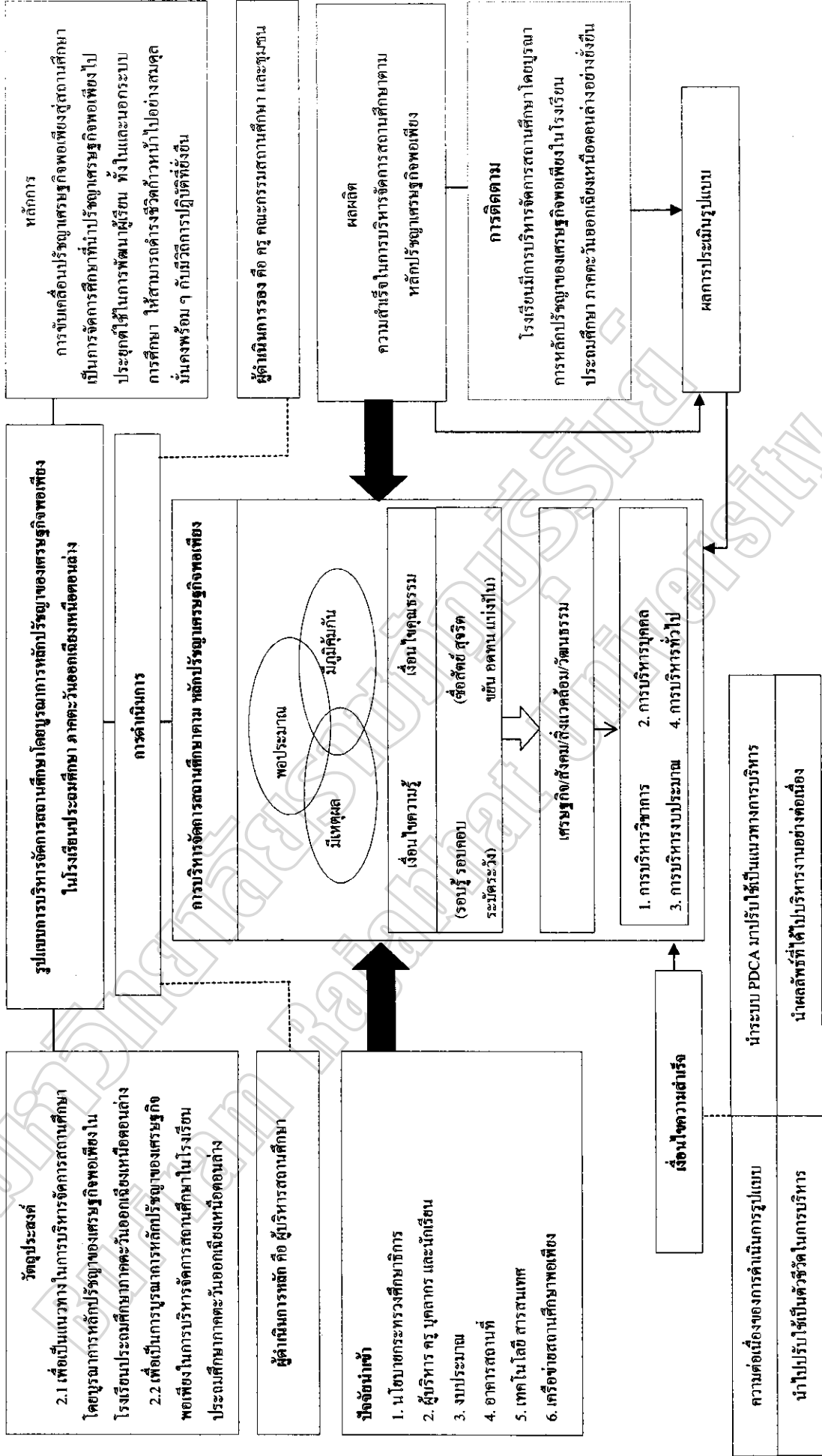
3.1 ร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจงการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และมีความตระหนักร่วมกันในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยนุรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สำเร็จ

3.2 เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยนุรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามกระบวนการในส่วนที่ได้รับมอบหมายและที่เกี่ยวข้องส่งเสริมความสามารถ

3.3 รับการนิเทศติดตามการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยนุรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 เป็นคณะกรรมการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยนุรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.5 ร่วมสรุปรายงานผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยนุรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

**เกณฑ์การประเมินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา
โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**

การประเมินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เกณฑ์ระดับคุณภาพ <50% = ปรับปรุง
85-89% = ดีมาก

50-74% = พอใช้
 $\geq 90%$ = ดีเยี่ยม

75-84% = ดี

1. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
1.1 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในหลักสูตร ได้ครบถ้วนทุกกลุ่มสาระ	การประเมินองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ การประเมินร้อยละคิดเป็นจำนวนข้อที่เป็นไปตามตัวบ่งชี้ (X) ต่อจำนวนที่พิจารณา $(X * 100) / 19$ เท่ากับร้อยละของผลการประเมิน แล้วเทียบกับเกณฑ์คุณภาพ
1.2 การศึกษาแล้วนำไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	
1.3 การวิเคราะห์การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	
1.4 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ทุกระดับชั้นอย่างครบถ้วน	
1.5 การนิเทศ ติดตามการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน	
1.6 การประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน	
1.7 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างครบถ้วน	
1.8 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสอนครอบคลุมเนื้อหาสาระครบถ้วนสมบูรณ์	

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
<p>1.9 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์แก่ทุกคน</p> <p>1.10 บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และครบทุกระดับชั้น</p> <p>1.11 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดองค์ประกอบหลักเหตุผล พอประมาณ และภูมิคุ้มกัน เช่น คู่มือแหล่งเรียนรู้ที่เน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้</p> <p>1.12 การจัดหาสื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอน ได้ตรงตามเนื้อหาเพื่อเสริมสร้างความรู้และคุณธรรม</p> <p>1.13 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้จริง</p> <p>1.14 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชน โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างประมาท มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน</p> <p>1.15 การจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์</p> <p>1.16 การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลมาใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีภูมิคุ้มกัน</p> <p>1.17 การวิจัยการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน</p>	

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
<p>1.18 การรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาทราบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>1.19 การจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่องในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดี</p>	

2. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
<p>2.1 ความคุ้มค่าในการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาให้เกิดผลดีทุกขั้นตอน</p> <p>2.2 ความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2.3 การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล</p> <p>2.4 การนำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างภูมิคุ้มกัน</p> <p>2.5 การสร้างความร่วมมือในการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการบริหารงบประมาณ เพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย</p>	<p>การประเมินองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ การประเมินร้อยละคิดเป็นจำนวนข้อที่เป็นไปตามตัวบ่งชี้ (X) ต่อจำนวนที่พิจารณา $(X * 100)/10$ เท่ากับร้อยละของผลการประเมิน แล้วเทียบกับเกณฑ์คุณภาพ</p>

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
<p>2.6 การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าพอประมาณและเป็นเหตุเป็นผลสำหรับแต่ละ โครงการหรือกิจกรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทรัพยากรที่มีอยู่</p> <p>2.7 การยึดหลักคุณธรรม ความสุจริต ซื่อสัตย์ มีวินัยในการบริหารงานงบประมาณ</p> <p>2.8 การเสริมสร้างวินัยและพัฒนาบุคลากร ในสถานศึกษา ให้ประหยัดค่าใช้จ่าย (น้ำ, ไฟ) ของสถานศึกษาได้อย่างมีเหตุผล</p> <p>2.9 การนำวัสดุเหลือใช้ นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างอื่นอย่างมีเหตุผล</p> <p>2.10 การเบิกจ่ายงบประมาณ ใช้รูปแบบของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยยึดหลักคุณธรรม</p>	

3. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการงานบุคคล

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
<p>3.1 การวางแผนงานการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบถ้วนสมบูรณ์</p> <p>3.2 การจัดทำโครงการการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>3.3 การจัดประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ครบทุกประการ</p>	<p>การประเมินองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ การประเมินร้อยละคิดเป็นจำนวนข้อที่เป็นไปตามตัวบ่งชี้ (X) ต่อจำนวนที่พิจารณา $(X * 100) / 11$ เท่ากับร้อยละของผลการประเมิน แล้วเทียบกับเกณฑ์คุณภาพ</p>

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
<p>3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา</p> <p>3.5 การติดตามผลการดำเนิน โครงการและกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>3.6 การติดตามผลการดำเนิน โครงการและกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>3.7 การนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>3.8 การขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล</p> <p>3.9 การเสริมสร้างความตระหนักแก่บุคลากรด้านคุณธรรม เพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย</p> <p>3.10 การติดตามผลกิจกรรมส่งเสริมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ดำเนินชีวิตในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่บนสายกลาง</p> <p>3.11 การเสริมสร้างการวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความรู้และด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง</p>	

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน
<p>4.1 การกำหนดปรัชญาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์</p> <p>4.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครอบคลุมความรู้และคุณธรรม</p> <p>4.3 การจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามสะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>4.4 การสร้างบรรยากาศที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการทำงานให้เกิดความเรียบร้อย</p> <p>4.5 การจัดประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหน่วยงาน สถาบันอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย</p> <p>4.6 การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงาน สถานที่ทำงานให้สะอาด สะดวก ถูกสุขลักษณะประหยัด เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>4.7 การกำหนดบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างมีภูมิคุ้มกัน</p> <p>4.8 การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน</p> <p>4.9 การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและเผยแพร่ผลงานการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารสถานศึกษา</p> <p>4.10 การประเมินผล ติดตามผลที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการอย่างมีเหตุผล</p>	<p>การประเมินองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ การประเมินร้อยละคิดเป็นจำนวนข้อที่เป็นไปตามตัวบ่งชี้ (X) ต่อจำนวนที่พิจารณา $(X * 100)/10$ เท่ากับร้อยละของผลการประเมิน แล้วเทียบกับเกณฑ์คุณภาพ</p>

**แบบประเมินการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา
โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**

1. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการงานวิชาการ

ตัวบ่งชี้	บันทึกข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐาน รับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดย การศึกษาเอกสาร/สังเกต/สัมภาษณ์/อื่น ๆ	มี/ไม่มี
1.1 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปบูรณาการในหลักสูตรได้ครบถ้วนทุกกลุ่ม สาระ 1.2 การศึกษาแล้วนำไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอน 1.3 การวิเคราะห์การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน 1.4 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดทำหน่วยการเรียนรู้ทุกระดับชั้นอย่าง ครบถ้วน 1.5 การนิเทศ ติดตามการนำหน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน 1.6 การประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน 1.7 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างครบถ้วน 1.8 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสอนครอบคลุมเนื้อหาสาระครบถ้วน สมบูรณ์		

ตัวบ่งชี้	บันทึกข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐาน รับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดย การศึกษาเอกสาร/สังเกต/สัมภาษณ์/อื่น ๆ	มี/ไม่มี
<p>1.9 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์แก่ทุกคน</p> <p>1.10 บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และครบทุกระดับชั้น</p> <p>1.11 การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดองค์ประกอบหลักเหตุผล พอประมาณ และภูมิคุ้มกัน เช่น คู่มือการเรียนรู้ที่เน้นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้</p> <p>1.12 การจัดหาสื่อการเรียนรู้เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอน ได้ตรงตามเนื้อหาเพื่อเสริมสร้างความรู้และคุณธรรม</p> <p>1.13 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการปฏิบัติได้จริง</p> <p>1.14 การใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน โดยการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนอยู่อย่างประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน</p> <p>1.15 การจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน</p>		

ตัวบ่งชี้	บันทึกข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐาน รับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดย การศึกษาเอกสาร/สังเกต/สัมภาษณ์/อื่น ๆ	มี/ไม่มี
<p>1.16 การใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำผลมาใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีภูมิคุ้มกัน</p> <p>1.17 การวิจัยการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป</p> <p>1.18 การรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาทราบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>1.19 การจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่องในการดำเนินชีวิตเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดี</p>		
<p>หมายเหตุ ✓ = เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา X = ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา</p>		
<p>สรุปผลการประเมิน การนำรูปแบบไปใช้ จำนวนข้อ .....ข้อ</p>		
<p>คิดเป็นร้อยละของจำนวนข้อที่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา (X) ต่อจำนวนข้อที่พิจารณา ($X \times 100/19$) เท่ากับ.....</p>		
<p>ระดับคุณภาพ <50% = ปรับปรุง 50-74% = พอใช้ 75-84% = ดี 85-89% = ดีมาก $\geq 90%$ = ดีเยี่ยม</p>		

ข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐานรับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดยการศึกษาเอกสาร/
สังเกต/สัมภาษณ์/รวมทั้งข้อสังเกตที่เพิ่มเติม

.....

.....

.....

2. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการงานงบประมาณ

ตัวบ่งชี้	บันทึกข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐาน รับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดย การศึกษาเอกสาร/สังเกต/สัมภาษณ์/อื่น ๆ	มี/ไม่มี
<p>2.1 ความคุ้มค่าในการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาให้เกิดผลดีทุกชั้นตอน</p> <p>2.2 ความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2.3 การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล</p> <p>2.4 การนำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างภูมิคุ้มกัน</p> <p>2.5 การสร้างความร่วมมือในการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการบริหารงบประมาณเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย</p> <p>2.6 การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าพอประมาณ และเป็นเหตุเป็นผลสำหรับแต่ละ โครงการหรือกิจกรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทรัพยากรที่มีอยู่</p> <p>2.7 การยึดหลักคุณธรรม ความสุจริต ซื่อสัตย์ มีวินัยในการบริหารงานงบประมาณ</p>		

ตัวบ่งชี้	บันทึกข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐาน รับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดย การศึกษาเอกสาร/สังเกต/สัมภาษณ์/อื่น ๆ	มี/ไม่มี
2.8 การเสริมสร้างวินัยและพัฒนาบุคลากรใน สถานศึกษาให้ประหยัดค่าใช้จ่าย (น้ำ, ไฟ) ของ สถานศึกษาได้อย่างมีเหตุผล 2.9 การนำวัสดุเหลือใช้นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์อย่างอื่นอย่างมีเหตุผล 2.10 การเบิกจ่ายงบประมาณ ใช้รูปแบบของ คณะกรรมการตรวจสอบ โดยยึดหลักคุณธรรม		
หมายเหตุ ✓ = เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา X = ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา		
สรุปผลการประเมิน การนำรูปแบบไปใช้ จำนวนข้อ .....ข้อ		
คิดเป็นร้อยละของจำนวนข้อที่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา (X) ต่อจำนวนข้อที่พิจารณา ($X \times 100/10$) เท่ากับ.....		
ระดับคุณภาพ <50% = ปรับปรุง 50-74% = พอใช้ 75-84% = ดี 85-89% = ดีมาก $\geq 90%$ = ดีเยี่ยม		

ข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐานรับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดยการศึกษาเอกสาร/
สังเกต/สัมภาษณ์/รวมทั้งข้อสังเกตที่เพิ่มเติม

.....

.....

.....

3. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการงานบุคคล

ตัวบ่งชี้	บันทึกข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐาน รับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดย การศึกษาเอกสาร/สังเกต/สัมภาษณ์/อื่น ๆ	มี/ไม่มี
<p>3.1 การวางแผนงานการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบถ้วนสมบูรณ์</p> <p>3.2 การจัดทำโครงการการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ความมีคุณธรรมและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>3.3 การจัดประชุมอบรม สัมมนาและศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ครบทุกประการ</p> <p>3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา</p> <p>3.5 การติดตามผลการดำเนิน โครงการและ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>3.6 การติดตามผลการดำเนิน โครงการและ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>3.7 การนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนิน โครงการและ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่อย่างสมบูรณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p>		

ตัวบ่งชี้	บันทึกข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐาน รับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดย การศึกษาเอกสาร/สังเกต/สัมภาษณ์/อื่น ๆ	มี/ไม่มี
3.8 การขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิต และปฏิบัติการกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีเหตุผล 3.9 การเสริมสร้างความตระหนักแก่บุคลากร ด้านคุณธรรมเพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย 3.10 การติดตามผลกิจกรรมส่งเสริมเพื่อพัฒนา บุคลากรให้ดำเนินชีวิตในการปฏิบัติการกิจ หน้าที่บนสายกลาง 3.11 การเสริมสร้างการวิเคราะห์ตนเอง ในด้าน ความรู้และด้านคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากร อย่างต่อเนื่อง		
หมายเหตุ ✓ = เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา X = ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา		
สรุปผลการประเมิน การนำรูปแบบไปใช้ จำนวนข้อ ..... ข้อ		
คิดเป็นร้อยละของจำนวนข้อที่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา (X) ต่อจำนวนข้อที่พิจารณา ($X \times 100/11$) เท่ากับ.....		
ระดับคุณภาพ <50% = ปรับปรุง 50-74% = พอใช้ 75-84% = ดี 85-89% = ดีมาก ≥ 90% = ดีเยี่ยม		

ข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐานรับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดยการศึกษาเอกสาร/
สังเกต/สัมภาษณ์/รวมทั้งข้อสังเกตที่เพิ่มเติม

.....

.....

.....

4. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการงานทั่วไป

ตัวบ่งชี้	บันทึกข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐาน รับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดย การศึกษาเอกสาร/สังเกต/สัมภาษณ์/อื่น ๆ	มี/ไม่มี
<p>4.1 การกำหนดปรัชญาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครบถ้วนสมบูรณ์</p> <p>4.2 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างครอบคลุมความรู้และคุณธรรม</p> <p>4.3 การจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามสะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>4.4 การสร้างบรรยากาศที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการทำงานให้เกิดความเรียบร้อย</p> <p>4.5 การจัดประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหน่วยงาน สถาบันอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่าย</p> <p>4.6 การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงาน สถานที่ทำงานให้สะอาด สะดวก ถูกสุขลักษณะ ประหยัด เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี</p> <p>4.7 การกำหนดบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการดูแลอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างมีภูมิคุ้มกัน</p>		

ตัวบ่งชี้	บันทึกข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐาน รับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดย การศึกษาเอกสาร/สังเกต/สัมภาษณ์/อื่น ๆ	มี/ไม่มี
4.8 การประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียงของผู้เรียน 4.9 การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและเผยแพร่ผลงานการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารสถานศึกษา 4.10 การประเมินผล ติดตามผลที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการอย่างมีเหตุผล		
หมายเหตุ ✓ = เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา X = ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา		
สรุปผลการประเมิน การนำรูปแบบไปใช้ จำนวนข้อ .....ข้อ		
คิดเป็นร้อยละของจำนวนข้อที่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา (X) ต่อจำนวนข้อที่พิจารณา (X*100/10) เท่ากับ.....		
ระดับคุณภาพ <50% = ปรับปรุง 50-74% = พอใช้ 75-84% = ดี 85-89% = ดีมาก ≥ 90% = ดีเยี่ยม		

ข้อมูลจากการตรวจเยี่ยมที่เป็นหลักฐานรับรองสนับสนุน การประเมินเกณฑ์โดยการศึกษาเอกสาร/
สังเกต/สัมภาษณ์/รวมทั้งข้อสังเกตที่เพิ่มเติม

.....

.....

.....

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท บิสซิเนส เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- จิรายุ อีรางกูร ณ อยุธยา. (2553). “เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน.” วารสารพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ.
- ปรียานุช พิบูลสรวุฑ. (2549). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. เอกสารสรุปจากปาฐกถาพิเศษในการสัมมนายุทธศาสตร์การสื่อสารในการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2550). การเขียนโครงการเพื่อประเมินโครงการ : หลักการและตัวอย่างเอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรการประเมินโครงการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายธนา โด่งพิมาย
วัน เดือน ปีเกิด	26 กรกฎาคม 2516
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 48 หมู่ที่ 7 กระเบื้องนอก อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 116/3 หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านจาน อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดสุคันธารมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2533 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2536 อนุปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (อ.วท.) วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ พ.ศ. 2539 ครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) สาขาวิชาสังคมศึกษา สถาบันราชภัฏสุรินทร์ พ.ศ. 2548 การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2561 ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต (ปร.ค.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์